

Årsredovisning 2023

Rev 1. 240311

Denna version av årsredovisningen skickas till KSAU 2023-03-14. Slutlig version till kommunfullmäktige kommer att genomgå layout och få ett annat utseende.

Innehåll

Kommunstyrelsens ordförande har ordet	3
Förvaltningsberättelse.....	4
Den kommunala koncernen	4
Översikt över verksamhetens utveckling	7
Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning	8
Händelser av väsentlig betydelse	13
Balanskravsresultatet	22
Väsentliga personalförhållanden	25
Driftredovisning.....	29
Budgetbeslut m.m. under året	29
Driftredovisning	30
Investeringsredovisning 2023.....	34
Finansiella rapporter.....	37
Måluppföljning.....	55
Kommunfullmäktiges mål	55
Kommunstyrelsens bedömning av måluppfyllelsen	57
Verksamhetsberättelser.....	58
Barn och utbildning	58
Förskola	58
Förskoleklass, grundskola och fritidshem	59
Förskoleklass	59
Gymnasieskola	61
Kultur och fritid	64
Socialnämnden	66
VA-verksamheten	75
VA-redovisning	75
Stiftelsen Bollebygds hyresbostäder (Bollebo)	79
Revisionsberättelse.....	80

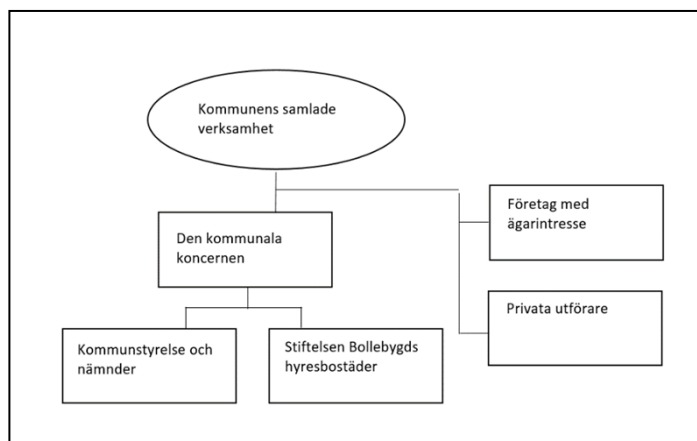
Kommunstyrelsens ordförande har ordet

Uppdateras inför utskick till KS.

Förvaltningsberättelse

Den kommunala koncernen

Den kommunala koncernen omfattar Bollebygds kommun samt Stiftelsen Bollebygds hyresbostäder (Bollebo). Utöver koncernen finns andra intressenter som privata utförare och kommunala företag där kommunen är delägare, nedan finns en kort beskrivning.

Bollebygds kommuns högsta beslutande instans, kommunfullmäktige, består av 31 ledamöter och 22 ersättare. Under verksamhetsåret 2023 har majoriteten bestått av Socialdemokraterna, Moderaterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet i samverkan. Tillsammans har de 16 mandat i kommunfullmäktige där Socialdemokraterna med 8 mandat är det största partiet.

Kommunens verksamhet var organiserad under de fyra nämnderna, utbildningsnämnden, socialnämnden och samhällsbyggnadsnämnden, samt kommunstyrelsen. Vid sidan av dessa fanns även valnämnd, jävsnämnd, överförmyndare och revisionen.

Stiftelsen Bollebygds hyresbostäder förvaltar 414 lägenheter belägna i kommunen, samt 13 lokaler och ett äldreboende.

Verksamhetslokaler ägs i första hand av kommunen, undantaget äldreboendet som ägs av Stiftelsen Bollebygds hyresbostäder och vissa kontorslokaler för samhällsbyggnadsförvaltningen som ägs av privat aktör.

Privata utförare finns främst inom det fria skolvalet, varav Gadden är den största med undervisning från förskoleklass till och med årskurs 6, skolan finns i Bollebygd. Kommunen har ingen gymnasieskola utan gymnasieplatser köps från främst Borås Stad, (utgjorde 49 procent av gymnasiekostnaderna) men även från Härryda kommun (ca 16 procent). Köpta gymnasieplatser från privata utförare utgjorde ca 26 procent.

Antal mandat vid val till kommunfullmäktige		
Parti	2019-2022	2022-2026
Folkets röst	5	4
Moderaterna	5	6
Centerpartiet	3	2
Kristdemokraterna	2	2
Liberalerna	1	1
Sverigedemokraterna	6	6
Socialdemokraterna	7	8
Miljöpartiet	1	1
Vänsterpartiet	1	1
Summa	31	31

De fetade siffrorna visar på majoriteten som formades efter valet 2018 och 2022.

I övrigt köps verksamhet inom individ- och familjeomsorgen och LSS-verksamheten avseende vissa typer av boende, placeringar för vård eller daglig verksamhet. Kommunen har infört LOV inom hemtjänsten men någon extern utförare har inte funnits under 2023.

Kommunen är delägare i Kommuninvest ekonomisk förening. Under 2019 blev kommunen delägare i Gryaab och förvärvade 103 aktier vilket motsvarade 1,13 procent av företaget. Totalt är det åtta kommuner som äger företaget varav Göteborgs stads ägarandel utgör ca 70 procent. Gryaab renar främst avloppsvatten.

Kommunalförbund och avtalssamverkan

Förbund	Verksamhet	Kostnad 2023, mnkr
Södra Älvsborgs räddningstjänstförbund (SÄRF)	Räddningstjänst	10,8
Sjuhärads samordningsförbund	Olika rehabiliterande insatser åt arbetslösa eller sjukskrivna invånare	0,2
Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund	Tillväxt, regional utveckling, infrastruktur och välfärdsfrågor. Business region Borås ingår här.	0,8

Kommunallagen är sedan 2019 uppdaterad med reglering kring avtalssamverkan (KL, kap 9, § 37-38). Bestämmelsen innebär ett krav på kommunstyrelsen (styrelsen) att årligen rapportera kommunens avtalssamverkan. Rapporteringsskyldigheten innebär att styrelsen årligen måste sammanställa befintliga och nya samverkansavtal och rapportera dessa till fullmäktige. Syftet med rapporteringen är att fullmäktige ska få en överblick över den samverkan som kommunen ingår i. Det är upp till de enskilda kommunerna att avgöra hur rapporteringsskyldigheten ska fullgöras. I Bollebygds kommun görs redovisningen i stycket som följer.

Samverkansavtal lokalt folkhälsoarbete, med södra delregionala nämnden

Prioriterade utvecklingsområden har varit att integrera folkhälsa i kommunens ordinarie verksamhet samt att de insatser som görs ska främja förutsättningarna för en jämlik hälsa. Målområden för folkhälsoarbetet har under många år varit barn och ungas uppväxtvillkor, hälsofrämjande livsmiljö, drogförebyggande arbete samt att främja föreningars folkhälsoinsatser.

Samverkansavtal avseende Energi- och klimatrådgivning, med Borås Stad, Herrljunga kommun, Härryda kommun och Vårgårda kommun

Samarbetskommunerna har ett gemensamt mål att erbjuda kostnadsfri och opartisk energi- och klimatrådgivning till sina kommuninvånare och de som verkar i kommunerna i enlighet med kraven i Förordning (2016:385) om bidrag till kommunal energi- och klimatrådgivning. Den kommunala samverkan syftar till att uppfylla kraven i 3-9 § Förordning (2016:385) om bidrag till kommunal energi- och klimatrådgivning genom att erbjuda opartisk rådgivning, fri från kommersiella intressen med lokal kunskap som garanteras genom de samarbetande kommunernas offentliga uppdrag och lokala kännedom.

Samverkansavtal inom plan- och bygglagens område mellan kommuner inom

Sjuhärad (Ulricehamns kommun, Svenljunga kommun, Borås Stad, Tranemo kommun, Herrljunga kommun, Vårgårda kommun och Marks kommun)

Avtalet omfattar myndighetsutövning inom plan- och bygglagens område. Syftet med avtalet är att kunna nyttja varandras personalresurser och därigenom minska sårbarheten samt öka kapaciteten och effektiviteten. Vid behov ska kommuner som omfattas av avtalet kunna kontakta någon av de andra kommunerna för stöd. Den tilltänkta uppdragstagaren har alltid rätt att inte anta uppdraget. Uppdragstagaren har rätt till ersättning från den andra kommunen för sitt arbete.

Samverkansavtal inom miljö- och hälsoskyddsområdet och livsmedelsområdet mellan kommuner inom Sjuhärad

(Ulricehamns kommun, Svenljunga kommun, Borås Stad, Tranemo kommun, Herrljunga kommun, Vårgårda kommun och Marks kommun)

Avtalet omfattar miljö- och hälsoskyddsområdet och livsmedelsområdet. Målet med avtalet är att kunna nyttja varandras personalresurser och därigenom öka kapaciteten, minska sårbarheten och öka effektiviteten. Vid behov ska kommuner som omfattas av avtalet kunna kontakta någon av de andra kommunerna för att be om hjälp. I avtalet benämns detta som att beställa uppdrag. Den tilltänkta uppdragstagaren har alltid rätt att inte anta uppdraget. Uppdragstagaren har rätt till ersättning från den andra kommunen för sitt arbete.

Samverkansavtal för regional yrkesutbildning inom BRvux, med Borås Stad, Herrljunga kommun, Marks kommun, Svenljunga kommun, Tranemo kommun, Ulricehamns kommun och Vårgårda kommun

Samverkansavtalet syftar till att bland annat samverka kring planering och dimensionering av yrkesutbildningar för de vuxnas efterfrågan och behov av utbildning den enskilda individen och att arbetsmarknadens behov i de samverkande kommunerna tillgodoses, samt att bidra till dimensionering och tillväxt inom Boråsregionen samt stödja och samverka med regionens näringsliv/arbetsliv inom såväl privat som offentlig sektor.

Samverkansavtal social jour, med Borås Stad

Individ- och familjeomsorgsnämnden i Borås Stad åtar sig att tillhandahålla socialjourverksamhet för den ingående avtalskommunen. Borås Stad har arbetsgivaransvaret för personal som ingår i socialjourverksamheten. Individ- och familjeomsorgsnämnden i Borås Stad ansvarar för att rätt kompetens och tillräckliga resurser ställs till jourverksamhetens förfogande. Avtalskommun har, utöver sin allmänt stödjande funktion, att under avtalstiden bidra med medel för verksamhetens utförande.

Avtalskommun förbinder sig att med ansvarig chef medverka i referensgrupp. Avtalet löper från och med 2018-12-01 och tillsvidare.

Samverkansavtal kulturskolan, med Härryda kommun

Målet med samverkansavtalet är att ge Bollebygdseleverna tillgång till kommunal kulturskola, att stärka Kulturskolans utbud i de östra delarna av Härryda kommun samt att kunna erbjuda lärare i Härryda kommun med ofrivillig deltid möjlighet att arbeta heltid. Härryda kommun är värdkommun för Kultur-skolan med innebörd att Kulturskolans personal är anställd i Härryda kommun som svarar för ledning och personaladministration. Härryda kommun ansvarar för elevadministration. Härryda kommun tar även fram informationsmaterial och anordnar prova-på-dagar. Ett framgångsrikt arbete med att sprida kunskap om kulturskolan och dess utbud förutsätter emellertid medverkan från Bollebygds kommun, med tillgång till dess etablerade informationskanaler. Respektive kommun ansvarar för lokaler för Kulturskolans verksamhet inom den egna kommunen. Så som Kulturskolan är organiserad bär Härryda kommun kostnaderna för driften i form av lärarresurser, administration m.m. Bollebygds kommun finansierar verksamheten med 800 tusen kronor (enligt avtal påskrivet 2014, dock indexuppräknas ersättningen.)

Samverkansavtal inom samhällsstrategiska tjänster, med Marks kommun och Svenljunga kommun

Avtalet syftar till ett erfarenhets- och kunskapsutbyte inom samhällsplanering både operativt och strategiskt. Avtalet innebär att någon av avtalsparterna kan köpa tjänst av någon av de andra avtalsparterna om den kommunen har möjlighet att sälja sådan tjänst. Dessutom innebär avtalet en breddning till innehåll, från att endast omfatta GIS till att omfatta samhällsstrategiska tjänster.

Överförmyndare i Samverkan

Kommunen ingår i organisationen Överförmyndare i Samverkan (ÖiS). Där ingår även Falköping, Hjo, Ulricehamn, Skara, Skövde, Tibro, Tidaholm, Gullspång, Herrljunga, Vårgårda, Svenljunga och Tranemo.

Överförmyndarkontoret finns i Skövde, men var och en av de samverkande kommunerna har fortfarande en egen överförmyndare. Överförmyndaren har delegerat sina beslutsbefogenheter till tjänstemän på det gemensamma kontoret såsom granskning av årsräkningar och arvodesbeslut. Undantag är avslagsbeslut, och vitesföreläggande, som fattas av kommunens överförmyndare.

Samverkansavtal om öppenvårdsmottagning Mini-Maria, med Borås stad

Avtalet syftar till att erbjuda öppenvårdsverksamhet för unga upp till 21 år eller genom biståndsbeslut från hemkommunen. Borås stad har i sin tur ett samverkansavtal med Västra götalandregionen. I avtalet ingår inte någon myndighetsutövning.

Samverkansavtal om Vård och Omsorgscollege, med parterna inom Vård- och omsorgscollege Sjuhärad

(Borås stad, Mark, Svenljunga, Tranemo och Ulricehamns kommuner samt Västra Götalandregionen, Arbetsförmedlingen, Vårdförbundet och Kommunal Vänerväst)

Avtalet syftar till att garantera en samordningsstruktur som bidrar till en hållbar kompetensförsörjning till vård- och omsorgssektorn i Sjuhärad/Boråsregionen. Avtalet gäller under samma period som VO-college Sjuhärads certifieringsperiod 2020–2024.

Översikt över verksamhetens utveckling

Ekonomiskt resultat 2023

- Det ekonomiska resultatet för kommunen blev ett överskott med 4,5 miljoner kronor. Det är 4,1 miljoner kronor bättre än det budgeterade resultatet på 0,4 miljoner kronor.
- Nämndernas budgetöverskott blev tillsammans 1,6 miljoner kronor.
- Kommunens skatteintäkter blev 14,8 miljoner kronor bättre än budgeterat.
- Resultatet för kommunen motsvarade 0,7 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag.
- Siffrorna nedan är omräknade enligt redovisningsprinciper 2023.
- Resultatet för Stiftelsen Bollebygds hyresbostäder blev 3,5 miljoner kronor. Resultatet för kommunkoncernen blev 8,0 miljoner kronor efter att interna mellanhavanden exkluderats.

10-årig översikt, kommunen

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Utdebitering, skatt, kr	21,59	21,59	21,59	21,59	21,59	21,59	21,59	21,59	21,59	21,59
Årets resultat, mnkr	6,9	21,3	37,6	33,3	27	2,2	20	56,4	44,5	4,5
Årets resultat[1], kr/invånare	801	2 423	4 134	3 593	2 863	232	2 092	5 855	4 616	1 252
Verksamhetens nettokostnader, mnkr	398,3	402,8	424,4	465,7	497,6	545,9	558,4	551,7	592,7	646,2
Verksamhetens netto- kostnader, % av skatte- intäkter och generella statsbidrag	97%	94%	91%	93%	95%	98%	96%	90%	92%	97%
Nettoinvesteringar, mnkr	42,1	29,2	91,5	66,2	47,3	27,1	21,9	27,9	68,7	74,8
Självfinansieringsgrad, (samtl invest.) %	59%	135%	64%	84%	113%	108%	224%	309%	109%	48%
Eget kapital, mnkr	175	196	234	267	297	299	319	376	420	413
Soliditet enl. balansräkningen, %	35	35	39	40	42	43	45	53	57	57
Soliditet, inkl. samtliga pensionsförpliktelser, %	3	7	13	17	20	22	25	33	38	38
Långfristiga skulder, mnkr (exkl. förutb intäkter.)	217	241	240	268	267	248	211	151	105	107
Långfristiga skulder, kr/invånare	25 061	27 435	26 354	28 963	28 274	26 088	22 083	15 641	10 871	11 045
Antal anställda, tills vidare	492	513	561	581	630	634	641	650	661	683
Befolkningen	8 652	8 799	9 102	9 262	9 427	9 495	9 544	9 634	9 703	9 730

[1] Årets resultat efter finansiella poster.

Kommentarer:

2023 bryter trenden med högre resultat som rätt senaste tre åren nettoinvesteringar ökar återigen jämfört med tidigare år. Med ökade investeringar följer ökad långfristig belåning. En annan faktor som höjer belåningen är att självfinansieringsgraden sjunkit till följd av lägre resultat.

10-årig översikt, Stiftelsen Bollebygds hyresbostäder

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Årets resultat, mnkr	4	3,2	2,4	4	1	0,2	2,5	2,5	3,9	3,5
Hysesintäkter, mnkr	33,1	32,8	37,6	37,6	37,6	39,0	40,7	43,8	45,0	47,3

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Demografiska förändringar

Befolkningen har under året ökat med 30 personer eller 0,3 procent. Det är ungefär i linje med den befolkningsökning som finns i riket i stort.

Antal födda var 89 personer vilket är något högre än föregående år men lägre än året dessförinnan. 2022 var det lägsta födslolet sedan 2002. 2023 års födslolet är mer i linjen med hur det varit de senaste tio åren. Om 2022 därmed var ett undantagsår eller om fler år med lägre födslolet kommer att följa är svårt att bedöma.

In- och utflyttningarna visar i den här sammanställningen in och utflyttningar inom Sverige. De allra flesta in och utflyttade har flyttat inom länet. I modern tid har det aldrig flyttat ut så många som det gjort 2023. Samtidigt måste ökade utflyttningstal även ställas i relation till att Bollebygd aldrig har haft fler invånare. Totalt utflyttat inom riket och utvandring till annat land som andel av befolkningen var 2023 6,5 procent vilket är jämförbart med siffror från 2019-2020 då motsvarande andel var 6,3 procent av totala invånarantalet.

Sett till invånare som flyttat mellan Bollebygd och övriga världen har det skett ett trendbrott då 2023 innebar att fler människor flyttade ut än flyttade in. Senast detta hände var 2005. Även i riket i stort har det varit färre inflyttade människor från andra länder.

	2022	2023
Antal invånare början av året	9 634	9 703
Antal födda	76	89
Antal döda	-79	-79
Födelsenetto	-3	10
Inflyttning	585	620
Utflyttning	-556	-592
Flyttnetto	29	28
Invandring	46	28
Utvandring	-12	-38
Invandringsnetto	34	-10
Justeringar ¹	9	2
Antal invånare slutet av året	9 703	9 733

¹Justeringar är förändringar som beror på händelser som rapporterats i efterhand till SCB.

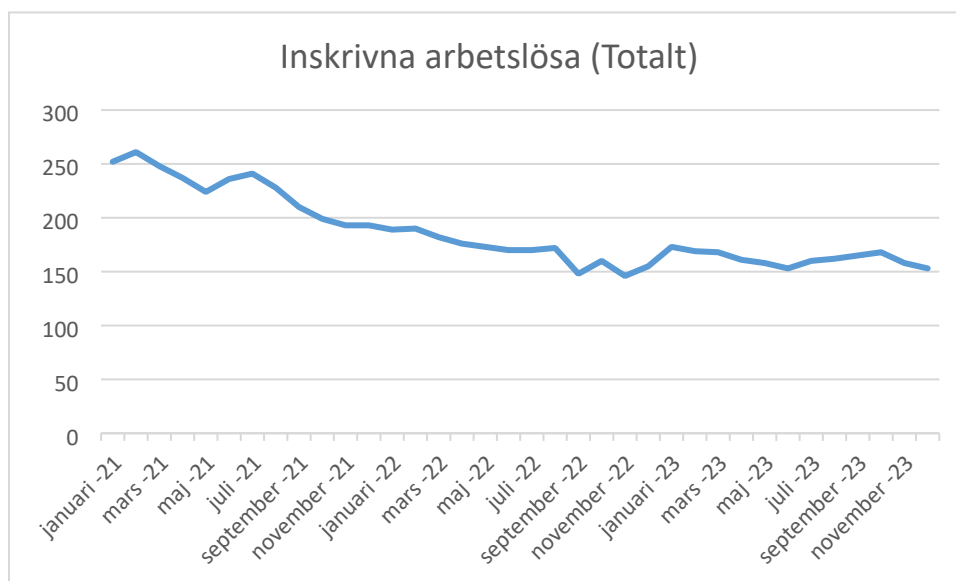
Den åldersgrupp som ökade mest under året var gruppen äldre seniorer som ökat med 40 personer. Grupper som har minskat tydligt är F-klass+ lågstadieålder samt yngre seniorer.

Åldrar	Grupp	Antal invånare dec 2022	Antal invånare dec 2023	Förändring 2022-2023	Prognos 2028, förändr mot 2023	Prognos 2033 förändr mot 2023
0	Nyfödd	80	96	16	-9	-7
1-5	Förskola	568	570	2	-34	-27
6-9	F-klass+lågst.	528	481	-47	-2	-30
10-12	Mellanstadie	405	416	11	-70	-52
13-15	Högstadie	402	401	-1	-1	-34
16-18	Gymnasium	369	368	-1	21	-14
19-64	Vuxen	5 260	5 296	36	190	369
65-74	Yngre senior	1 070	1 030	-40	-13	63
75-84	Äldre senior	794	834	40	58	7
85-	Äldsta seniorerna	227	241	14	97	213
	Summa	9 703	9 733	+30	+236	+488

Antal invånare har ökat med 30 personer under 2023 till 9 733 personer. De kommande tio åren prognosticeras befolkningsökningen till 488 personer, varav de närmsta fem åren ökar med 236 personer.

Den befolkningsprognos som Bollebygd beställt visar på lägre antal barn totalt sett såväl fem som tio år framåt i tiden. Notera särskilt att gruppen Äldsta seniorerna över 85 år ökar från dagens 241 personer till 454 personer i prognosen 2033 vilket motsvarar 88 procent ökning. Detta kommer sannolikt innebära ökat behov av äldreomsorg.

Utvecklingen på arbetsmarknaden

Källa: Arbetsförmedlingen

Antalet inskrivna arbetslösa har i stort varit oförändrad under 2023. I december 2022 var det 169 inskrivna arbetslösa medan samma period 2023 hade 160 inskrivna vilket är en minskning med 5 procent. I länet och riket finns en trend om ökande arbetslöshet igen.

Bollebygd hade fjärde kvartalet 2023 ett nyckeltal om 3,3 procent arbetslösa av den registerbaserade arbetskraften anger Arbetsförmedlingen. Jämfört med hela Västra Götalands län är det endast två kommuner som hade lägre andel arbetslösa.

Byggande

	Färdigställda bostadshus					Planerat byggande 2024
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Flerbostadshus	0	24	0	9	2	1
Småhus	44	15	31	23	31	27

Under 2023 färdigställdes 31 småhus och 2 flerbostadshus. Totalt innebär det 65 färdigställda bostäder, varav:

- 48 är bostadsrätter (av färdigställda småhus såldes 14 som bostadsrätter)
- 17 är äganderätter

Bergadalen

Under året har exploateringsprojekt Bergadalen2 kommit i ett slutskede och för kommunens räkning har 14 villatomter samt 3 byggrätter har styckats av inför kommande försäljning.

Risker

Finansiella risker

Den av fullmäktige beslutade finanspolicyn är från 2014. Policyn omfattar inget särskilt om riskhantering vid upplåning med undantag att upplåning i placeringssyfte inte är tillåtet. Det finns planer på att ta fram en ny policy. Nuvarande policy fokuserar mer på placering av tillgångar än finansiering av investeringar. Kommunkoncernen har begränsad finansiell risk på tillgångssidan varför också en ny policy skulle behövas.

Tillgångar

Ungefär 6 miljoner kronor av tillgångarna är placerade i fonder med varierande riskprofil. Fonderna redovisas som kortfristiga placeringar. Sammantaget bedöms risken för denna placering som låg, då beloppet sett till kommunens storlek är relativt litet och fonderna inte har någon större riskprofil.

I stort sett alla långsiktiga placeringar består av insatskapital i Kommuninvest, vilket innebär låg risk. Även aktieposten i GRYAAB bedöms vara en säker placering.

Kommunens fordringar består till största del av fordringar mot staten avseende kommunalskatt och fastighetsavgift. Dessa fordringar innebär inte någon finansiell risk.

Eftersom Stiftelsen Bollebygds Hyresbostäder inte har några betydande placeringar, gäller riskbedömningen för finansiella tillgångar för hela koncernen.

Skulder

Kommunen hade vid ingången av 2023 lån på 56 miljoner kronor (samtliga hos Kommuninvest). Under året har belåningen ökat med 10 miljoner kronor. Av lånet på 66 miljoner kronor var 26 miljoner kronor bundet med fast ränta och 40 miljoner kronor löpte med rörlig ränta. Stiftelsen har vid årets utgång lån på 217 miljoner kronor. Det innebär att stiftelsen är koncernens största låntagare som påverkas mest av ränteförändringar.

Kommunens långfristiga lån

Skuld	Bindningstid	Ränta
40 mnkr	Tills vidare	Rörlig
26 mnkr	2015-2025	2,21 %

Stiftelsen Bollebygds Hyresbostäder

Skuld	Bindningstid	Ränta
30 mnkr	2019-2024	0,09%
25 mnkr	2020-2025	0,58%
22 mnkr	2020-2026	0,66%
12 mnkr	2020-2024	0,26%
14 mnkr	2020-2025	0,34%
5 mnkr	2022-2026	3,27%
29 mnkr	2022-2026	3,29%
20 mnkr	2022-2025	3,29%
21,5 mnkr	2022-2027	3,35%
38,5 mnkr	2024	4,42%
217 mnkr		

Se även not 22 för fler uppgifter i tabellform. Genomsnittliga räntan har stigit med 2,3 procent till 3,6 procent för kommunen och från 1,69 procent till 1,92 procent för koncernen. Av koncernens totala skuld till Kommuninvest utgör kommunens del 23 procent. Genomsnittliga kapitalbindningstiden har sjunkit till 1,4 år från 2,0 år på koncernnivå. Det innebär att den största delen av koncernens lån kommer att behöva tas upp på nytt inom närmsta tiden.

När lån bundna med låg ränta löper ut kommer det innebära en kraftig ökning av kapitalkostnader för framför allt stiftelsen. Kommunen är relativt lågt belånad vilket innebär kortsiktigt lägre finansiell risk utifrån räntenivån. För kommunen del utgör dock pensionsskulden en risk. En del kommuner har valt att säkra pensionsskulden eller spara pengar i särskilda fonder för att minimera den risken. Bollebygds kommun har inte valt att göra det. Det är svårt att säga vilken strategi som kommer vara bäst på lång sikt. Så länge kommunen är nettolåntagare finns det både för och nackdelar mot att försäkra pensionsåtagandet.

För stiftelsens del löper lån på 42 miljoner kronor ut under 2024. Båda lånen har haft extremt låga räntekostnader på ca 63 tusen kronor per år. Om hela lånet kommer att refinansieras till aktuellt ränteläge kommer kostnaden att öka till ca 1,7 miljoner kronor, vilket utgör ungefär 3,5 procent av 2023 års hyresintäkter. Räntekostnaderna skulle öka med ungefär 45 procent 2024 i så fall. Stiftelsen bedöms kunna klara av den ökade kostnaden med tanke på senaste årens resultatnivå vilket innebär att risken för kommunen inte bedöms som allvarlig. För Stiftelsen kan dock verksamhetsutmaningen vara betydande och planerat underhåll kommer kanske få skjutas på framtiden.

För kommunen ligger den största risken i framtida investeringar då investeringsbehovet är stort medan priset på kapital för närvarande är högt.

Kommunens pensionsförpliktelser

Här nedan följer en tabell där pensionsförpliktelserna är uppställda enligt rådet för kommunal redovisnings rekommendationer. Det är viktigt att göra en samlad bedömning av pensionsförpliktelserna, då redovisningen i de finansiella rapporterna sker enligt den så kallade blandmodellen, så som lagen om kommunal bokföring och redovisning (6 kap § 4) föreskriver. Blandmodellen innebär att pensioner som intjänats före år 1998 inte ska tas upp som en skuld i balansräkningen. Nedan finns dessa redovisade under punkt 1.b Ansvarsförbindelse inklusive särskild löneskatt. Den del av tjänstepensionen som är förmånsbaserad och intjänad efter 1997 redovisas under punkt 1.a Avsättning inklusive särskild löneskatt. Skillnaden mellan de två sätten att redovisa pensionerna är att kostnaden i resultaträkningen tas vid olika tidpunkter. För pensioner intjänade före år 1998 tas kostnaden upp i samband med att pensionen betalas ut, medan pensioner som intjänats därefter har kostnadsförts vid intjänandet och därefter redovisats som en avsättning i balansräkningen. Avsättningen löses sedan upp i takt med att pensionerna betalas ut, samtidigt som den ökar i takt med att nya pensioner tjänas in.

Pensionsförpliktelse (belopp i mnkr)	2022	2023
1. Total pensionsförpliktelse i balansräkningen	183,5	196,8
a. Avsättning inkl. särskild löneskatt	50,2	63,7
b. Ansvarsförbindelse inkl. särskild löneskatt	133,3	135,7
2. Pensionsförpliktelse som tryggats i pensionsförsäkring	0	0
3. Pensionsförpliktelse som tryggats i pensionsstiftelse	0	0
4. Summa pensionsförpliktelse (inkl. försäkring och stiftelse)	183,5	196,8
Förvaltade pensionsmedel – Marknadsvärde		
5. Totalt pensionsförsäkringskapital	0	0
a. Varav överskottsmedel	0	0
6. Totalt kapital, pensionsstiftelse	0	0
7. Finansiella placeringar (egna förvaltade pensionsmedel)	0	0
8. Summa förvaltade pensionsmedel	0	0
Finansiering		
9. Återlånade medel	183,5	199,3
10. Konsolideringsgrad*	0	0

Upplysning avseende egna förvaltade pensionsmedel: Bollebygds kommun har inga eget förvaltade pensionsmedel.

*konsolideringsgrad - andel av pensionsförpliktelser som täcks av medel i stiftelse, försäkring eller egna förvaltade pensionsmedel

Förändringen mellan 2022 och 2023 för avsättningen förklaras i huvudsak av tre olika delar. Nyintjänade pensioner och utbetalda pensioner ger en nettoökning om cirka 9 miljoner kronor, medan ränte- och basbeloppsuppräknig av befintliga pensioner har ökat avsättningen med cirka 4 miljoner kronor.

Tidigare år har ansvarsförbindelsen för pensioner intjänade före 1998 minskat i takt med att pensionerna betalats ut, men för 2023 har ansvarsförbindelsen ökat på grund av förändringar av basbeloppet.

Det finns inga egna förvaltade pensionsmedel, vilket kan ses ur perspektivet att Bollebygds kommun är en nettolåntagare totalt sett.

Händelser av väsentlig betydelse

Socialnämnden:

11-timmars dygnsvila

Från och med den 1 oktober 2023 trädde EU:s arbetstidsdirektiv i kraft. Enligt detta direktiv ska alla medarbetare ha minst 11 timmars sammanhängande dygnsvila under varje 24-timmarsperiod, och arbetspass ska följas av dygnsvila. Direktivets syfte är att säkerställa medarbetarnas möjlighet till återhämtning. Omställningen påverkar Socialnämndens verksamheter betydligt, både när det gäller schemaläggning och budget. För att möta de nya reglerna tillsattes en arbetsgrupp under våren. Denna består av en HR-specialist, fackliga företrädare, enhetschefer och administratörer. En styrgrupp har också bildats, bestående av förvaltningsledningen.

Under året har arbetsgruppen arbetat för att skapa förutsättningar för Socialnämndens verksamheter genom att ta fram stöddokument, implementera tekniska åtgärder i verksamhetssystemen för att säkerställa efterlevnad av lagkrav, utveckla nya scheman för personalen samt sprida information och kunskap. Omställningen genomfördes i tid, och arbetsgruppens förberedelser har bidragit till en trygg och säker övergång för medarbetarna.

Familjecentral

Under hösten 2023 invigdes Familjecentralen i Bollebygd. Familjecentralen samordnar Bollebygds kommun, Närhälsan och Västra Götalandsregionens resurser under ett och samma tak, där personal finns representerad från socialtjänst, skola, barnavårdscentralen och mödrahälsovården. Det är en mötesplats för blivande föräldrar samt barn och deras föräldrar.

Familjecentralens syfte är att i samverkan minska:

- fysisk, psykisk och social ohälsa bland barn
- ojämlikheten i hälsa bland barn
- risken att barn hamnar mellan samhällets trygghetssystem som gör att barnet inte får rätt stöd i rätt tid.

Förebyggande Team

Under hösten 2023 har Socialnämnden startat ett Förebyggande Team i samarbete mellan Bollebygds kommun och Närhälsan Bollebygd. Teamet består av biståndshandläggare, arbetsterapeut och sjuksköterska. Det riktar sig till äldre personer

utan insatser och erbjuder hälsofrämjande stöd och behandling för att upprätthålla god hälsa och öka möjligheterna att bo kvar hemma.

Teamet har till syfte att tidigt upptäcka behov av stöd i hemmet, erbjuda tidiga insatser och minska risken för akuta sjukhusbesök.

Utbildningsnämnden:

Elevhälsoarbetet har stärkts i skollagen

Sedan den 2 juli 2023 gäller nya skrivningar i skollagen om skolans elevhälsoarbete för all personal i skolan.

- elevhälsans arbete ska bedrivas på individ-, grupp- och skolenhetsnivå och ske i samverkan med lärare och övrig personal
- elevhälsan ska vara en del av skolans kvalitetsarbete
- elevhälsan vid behov ska samverka med hälso- och sjukvården och socialtjänsten det ska finnas tillgång till specialpedagog eller speciallärare.

I verksamheten innebär detta att det har arbetats med organisation av såväl central som lokal elevhälsa för att skapa en robust och tillgänglig verksamhet. Detta är ett arbete som kommer fortsätta.

Nya kurs- och läroplaner (Lgr22)

Skolverket har genomfört ändringar i samtliga tre delar av kursplanerna: syftet, det centrala innehållet och betygskriterierna. I syftestexten har fokus lagts på fakta och förståelse, vilket tydliggörs genom användningen av uttrycket "kunskaper om" i målen för vissa ämnen. Det centrala innehållet har anpassats med avseende på omfattning, konkretionsgrad och progression. För att ge lärarna bättre förutsättningar att sätta mer rättvisande betyg och för att undvika att betygskriterierna styr undervisningen har betygskriterierna gjorts mindre detaljerade. Syftet med dessa ändringar i kursplanerna är att göra dem till ett effektivare arbetsverktyg för lärarna.

Nationellt kvalitetssystem

Skolverket har, i samarbete med andra skolmyndigheter, utvecklat ett nationellt kvalitetssystem som kan utgöra en utgångspunkt för det systematiska kvalitetsarbetet. Detta kvalitetssystem används även i de kvalitetsdialoger som erbjuds till alla skolhuvudmän.

Verksamheten kommer att fortsätta arbeta utifrån de tydliggjorda nationella målsättningarna för varje skolform. Förvaltningen kommer att använda delmålen som är

kopplade till dessa målsättningar för att skapa likvärdighet och tydlighet i det systematiska kvalitetsarbetet.

Samhällsbyggnadsnämnden:

Framtida VA-lösning

Samhällsbyggnadsförvaltningen har arbetat vidare med framtida VA-lösning och har genomfört utredningar i syfte att ta fram underlag för ett inriktningsbeslut kring vägval, egen regi eller GRYAAB.

Samhällsbyggnadsförvaltningen har även arbetat med uppdraget att söka tillstånd för den mellanperiod som blir för en tillfällig lösning.

Genom beslut i kommunfullmäktige under året har beslut tagits att ge teknik- och servicenämnden i uppdrag att arbeta vidare för att möjliggöra framtida avloppsrening i egen regi.

Lokalisering ny skola

Samhällsbyggnadsförvaltningen har utrett ett flertal förslag till lokalisering av ny skola i Bollebygd. Med skola avses här nya lokaler för 7–9, förskola, allaktivitetshall samt option för nya lokaler för F-3.

Kommunfullmäktige har genom beslut antagit en kombination av de lokaliseringsförslag som utretts.

För skola F-9 samt en allaktivitetshall är uppdraget till kommunstyrelsen att starta arbetet på befintligt skolområde. För förskola ges uppdraget till kommunstyrelsen att starta en planprocess för alternativ Fjällastorp.

Medfinansiering statlig infrastruktur

Samhällsbyggnadsförvaltningen har i dialog med Trafikverket tagit fram beslutsunderlag för medfinansiering av gång- och cykelväg längs väg 554. Trafikverket har under slutet av året startat upp projektet efter att kommunfullmäktige beslutat om kommunens del av finansieringen. Projektet är önskvärt utifrån att knyta samman en badplats med samhället samt att nya bostadsområden planeras. Projektet bidrar till att ge en förbättrad trafiksäkerhet och tillgänglighet för oskyddade trafikanter som färdas längs med sträckan. Kostnaden för kommunens förpliktelse i avtalet är tagen under året.

Väsentliga händelser som inträffat efter årets utgång

Omorganisation av Samhällsbyggnadsnämnden

En översyn och förändring av samhällsbyggnadsförvaltningens organisation har skett. Översynen skedde och beslutet om förändringen fattades 2023 men den nya organisationen började inte gälla förrän 2024. Det som föranledde denna översyn var att Mark- och miljödomstolen genom dom 2021-02-09 meddelat Bollebygds kommun att det kan uppkomma misstanke om brister i förutsättningarna för en opartisk bedömning i ett ärende som jävsnämnden hanterat. Domen riktade sig till jävsnämnden, i ett ärende där samhällsbyggnadsnämnden var sökande.

Beslut om ny organisation har tagits och ny organisation trädde i kraft 1 jan 2024. Detta innebär att Jävsnämnden upplösts och Samhällsbyggnadsnämndens delats upp och nya förvaltningar och nämnder bildas. De nya nämnderna är Bygg- och miljönämnden och Teknik- och servicenämnden. I samband med omstruktureringen har ansvaret för strategiska fastighetsfrågor och plan- och exploateringsfrågor överförts till Kommunstyrelsen.

Övertaget ansvar för insamlingen av återvinning

Från och med den 1 januari 2024 övertar Sveriges kommuner ansvaret för insamlingen av förpackningar från hushåll, både genom återvinningsstationer och genom insamling vid fastigheterna. Fastighetsnära insamling måste vara införd senast år 2027.

Samtidigt blir det obligatoriskt för både hushåll och verksamheter att sortera ut matavfall, det vill säga biologiskt nedbrytbart köks- och livsmedelsavfall. Denna lagändring grundar sig på ett EU-krav som stipulerar att mat- och restavfall inte längre får blandas utan måste samlas in separat. Bollebygds kommun samarbetar med närliggande kommuner angående införandet av särskilda fyrfackskärl.

Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

Kommunens mål- och budgetarbete

Kommunfullmäktige beslutar om kommunens vision, övergripande mål, mål för god ekonomisk hushållning och budgetramarna. Vision och övergripande mål beslutas inför varje ny mandatperiod, men kommunfullmäktige kan också inför varje år besluta om mål på nämndnivå.

Mål- och budgetförutsättningar är det första underlag som tas fram i den årliga budgetprocessen. Underlaget tas fram av kommunstyrelsen under februari månad och innehåller omvärldsanalys, strategiska kommuninterna frågor. Syftet är att visa på eventuella förändringar i verksamheter och öka kunskapen om vilka förutsättningar som gäller för verksamheterna. I mål- och budgetförutsättningarna finns de preliminära ramarna för det nästkommande budgetåret och plan för de två därpå följande åren. Preliminära ramarna utgör grunden för nämndernas fortsatta budgetarbete.

I maj sammanträder budgetberedningen och då presenterar nämnderna konsekvenserna av de preliminära ramarna samt hur de ska ta sig an de mål som blivit föremål för dialog med kommunstyrelsen. I augusti/september uppdateras budgetförutsättningarna och respektive nämnd presenterar ytterligare information för budgetberedningen.

Under oktober månad tar den politiska beredningen vid som mynnar ut i ett budgetförslag för nästkommande år samt plan för de kommande två åren. Budgeten beslutas av kommunfullmäktige i november.

Nämnderna kan även fritt besluta om egna mål för sin verksamhet samt relevanta nyckeltal. Uppföljning av mål och ekonomi sker kontinuerligt, vid fyra tillfällen per år delges fullmäktige det ekonomiska resultatet och förväntad årsprognos. Målen följs upp i delårsrapporten och i årsredovisningen.

Från och med 2022 beslutade kommunfullmäktige om en budget per större investeringsprojekt, nämnderna har dock möjlighet att göra mindre omfördelningar mellan projekt. Utöver budget per enskilda större investeringsprojekt antar också fullmäktige den lokalförsörjningsplan som uppdateras varje år. Tidigare år var det i stället en investeringsram per nämnd.

Under hösten 2023 antogs en ny styrmodell och en riktlinje för investeringsredovisning vilket innebär förändringar i mål- och budgetarbetet. De största förändringarna är att förutom budget för nästkommande år antas även de preliminära ramarna på kommunfullmäktiges sammanträde i november samt att nämndernas budgetunderlag

antas under augusti vilket ger en betydligt längre tid för beredning i förvaltningsorganisationen.

Kommunens arbete med intern kontroll

Arbetet med internkontroll regleras i det reglemente som beslutades under 2015. Där fastslås kommunstyrelsens och övriga nämnders ansvar. Kortfattat innebär det att varje nämnd ska göra en risk- och väsentlighetsanalys årligen och sedan rapportera vilka kontroller som gjorts och resultaten av dessa. Kommunstyrelsen ska årligen utvärdera den samlade interna kontrollen och rapportera detta till kommunfullmäktige samt eventuellt föreslå förbättringar. Kommunstyrelseförvaltningen gör dessutom vissa stickprovskontroller årligen, en plan för detta presenteras i kommunstyrelsen. I december 2020 antogs riktlinjer för kommunstyrelsens uppsiktsplikt. Även i nämndernas reglementen berörs frågan om uppsiktsplikt.

God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

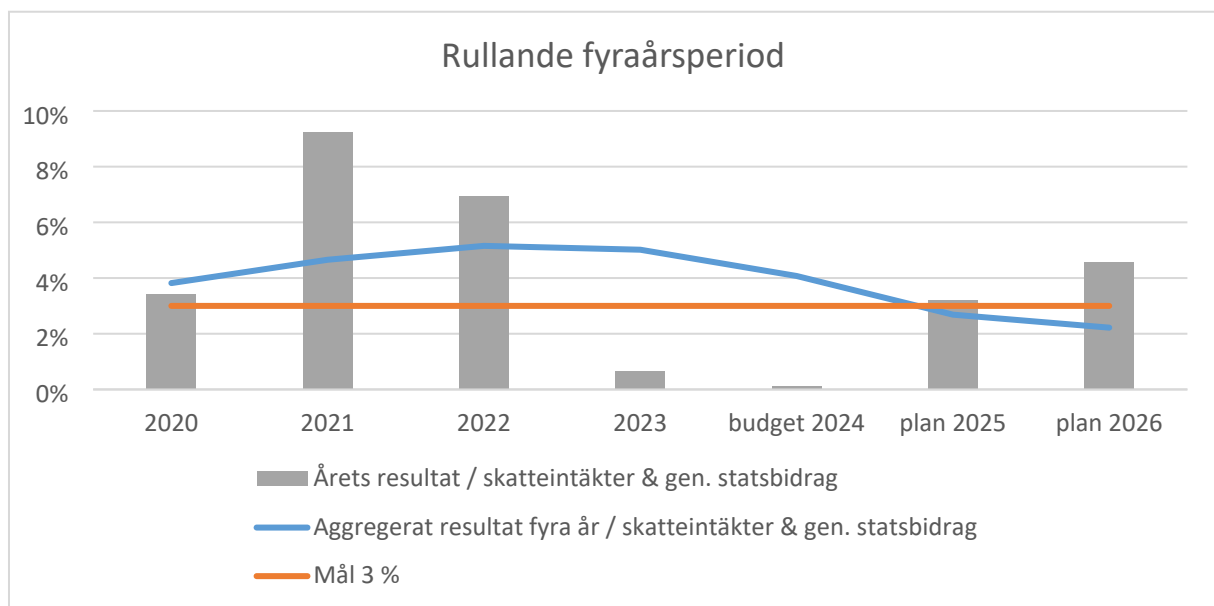
Avstämning av mål för god ekonomisk hushållning

Kommunfullmäktige beslutade om två finansiella mål i budgeten för 2023. När budget för 2024 antogs under 2023 reviderades målen för att tydligare kunna bedöma måluppfyllelse tidigare under mandatperioden:

Det ekonomiska resultatet ska över mandattiden motsvara 3 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag. (budget 2023)

Det ekonomiska resultatet ska motsvara 3 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag för en rullande fyraårsperiod. (budget 2024)

Vid mandatperiodens slut sammanfaller de båda formuleringarna av målet. I början av mandatperioden är målet för 2023 svårare att utvärdera eftersom resultatet för kommande år endast är planerat.

Diagrammets blå linje visar aggregatresultat / aggregerade skatteintäkter och generella statsbidrag för en rullande fyraårsperiod. För 2020-2022 innehåller således den blå linjen uppgifter som inte syns i uppställningen. Måluppfyllelsen för föregående mandatperiod visas genom att det blå strecket ligger på 5,2 procent för 2022.

För 2023 är resultatet genom skatteintäkter & generella statsbidrag 0,7 procent. Rullande fyraårsperiod ger 2023 ett utfall på 5,0 procent. Det innebär att målet såsom det formulerats i budget 2024 är uppnått.

Såsom målet formulerades i budget 2023 måste kommande budgeterade och planerade resultat vägas in. Diagrammet visar tydligt en dipp i den blå linjen allteftersom de höga resultatåren 2021 och 2022 fasas ur beräkningen. Det ser ut som att resultatet inte skulle nå upp till det finansiella målet vid mandatperiodens slut 2026 eftersom det blå strecket befinner sig under det röda strecket 2026.

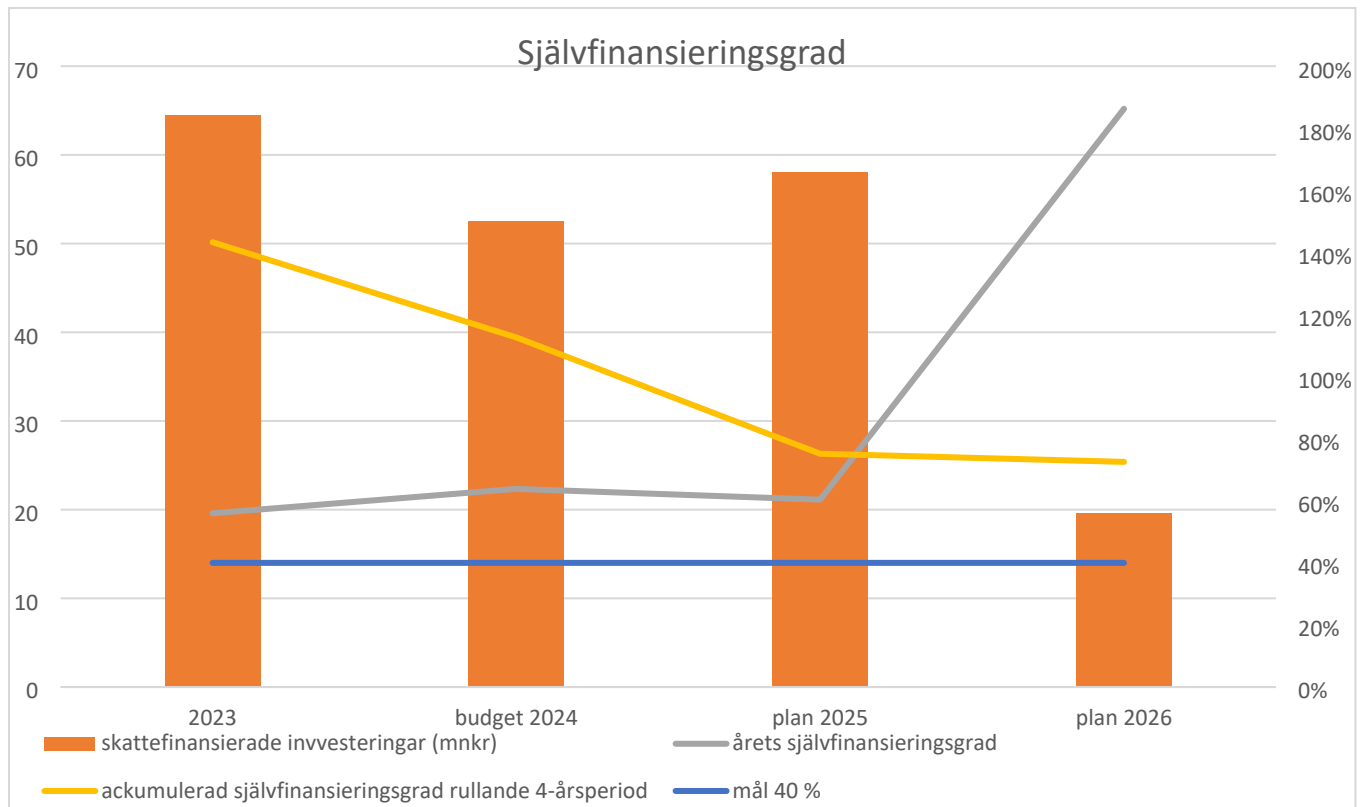
Resultatet 2023 tyngs av två händelser av engångskaraktär som hade kunnat redovisats annorlunda. Hade så gjorts skulle resultatet utifrån planerade resultat varit nära 3 procent (2,8 procent). Det handlar dels om en rättelse av fel i redovisningen som hade kunnat rättas mot eget kapital då det avsåg fel i tidigare års redovisning och dels om en avsättning till bidrag för statlig infrastruktur som skulle vara möjlig att lösa upp under maximalt 25 år. Totalt avser dessa poster 17 miljoner kronor. Bedömningen som gjordes var dock att resultatet blir mer rättvisande när dessa poster redovisas i sin helhet 2023. Utifrån den tolkning som gjorts av aktuella lagar och redovisningsrekommendationer skulle båda sätten att redovisa vara tillåtna.

Det finns också möjlighet för kommunen att leverera högre resultat än budgeterat/planerat under resterande mandatperiod. Något som talar för högre resultat än budget för 2024 är att försäljning av kommunens exploateringsfastigheter inte finns budgeterade för 2024 även om det är troligt att försäljning kommer att ske.

Utifrån dessa resonemang bedöms finansiella målet att resultatet ska motsvara 3 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag uppfyllt 2023.

Minst 40 procent av kommunens skattefinansierade investeringar och exploateringar ska finansieras med egna medel över mandatperioden. (budget 2023)

Minst 40 procent av kommunens skattefinansierade investeringar och exploateringar ska finansieras med egna medel över en rullande fyraårsperiod. (budget 2024)

Självfinansieringsgraden har beräknats genom att:

(årets resultat - avskrivningar) dividerats med (årets nettoinvesteringar + nettoexploateringar)

När självfinansieringsgraden är över 100 procent behöver inte kommunen teckna nya lån för att finansiera årets investeringar eller exploateringsverksamhet. Diagrammet visar att målet uppfylls eftersom det gula strecket befinner sig över det blå strecket.

Årets skattefinansierade investeringar och exploateringar blev 64,4 miljoner kronor, vilket utgjorde 56 procent av årets resultat och årets avskrivningar. Ackumulerat för senaste fyra åren hamnar självfinansieringsgraden av skattefinansierade investeringarna på 140 procent. Detta är klart över målet på 40 procent sett ur ett rullande fyraårsperspektiv.

I en prognos över självfinansieringsgraden sett över hela innevarande mandatperioden skulle målet också vara uppfyllt med 73 procent vid plan 2026. I den prognosen finns dock endast genomförda och redan beslutade investeringsprojekt samt reinvesteringar medräknade. Den långsiktiga investeringsplanen rymmer projekt för ytterligare en miljard kronor. Det är dock inte sannolikt att alla dessa kommer genomföras under mandatperioden. Ytterligare investeringar för 160 miljoner kronor kan budgeteras och genomföras under mandatperioden för att hamna på 40 procent självfinansieringsgrad

under förutsättning att samtliga beslutade och planerade investeringsprojekt genomförs enligt plan.

Utifrån detta resonemang bedöms målet om självfinansieringsgrad av investeringar som uppfyllt.

Avvikelse mot budget

Enligt rådet för kommunal redovisnings normerande rekommendationer ska upplysning om totala budgetavvikelsen och förklaring lämnas. För Bollebygds kommuns del har ingen budget på koncernnivå upprättats vilket innebär att ingen redovisning av sådan budgetavvikelse kan lämnas. Den mest relevanta totala budgetavvikelsen anses vara den för resultatbudgeten. På så vis bedöms redovisningen leva upp till rekommendationen.

Se kommentarer till drift- och investeringsbudget för budgetavvikelse för dessa redovisningar.

	2022	2023	Budget 2023	Avvikelse	%	Förändring
Verksamhetens int.	125,5	135,3	110,3	25,0	22,7%	7,8%
Verksamhetens kostn.	-687,5	-749,9	-729,5	-20,4	-2,8%	9,1%
Avskrivningar	-30,7	-31,5	-28,6	-2,9	-10,2%	2,8%
Verksamhetens nettokostnad	-592,7	-646,2	-647,8	1,6	0,3%	9,0%
Skatteintäkter	525,9	553,2	538,3	14,8	2,8%	5,2%
Gen. statsbidr o utj	115,2	112,8	116,7	-3,9	-3,3%	-2,0%
Verksamhetens resultat	48,4	19,8	7,2	12,6		
Finansiella intäkter	1,2	3,5	1,2	2,3	199,6%	182,7%
Finansiella kostnader	-5,6	-11,2	-8,0	-3,2	-40,0%	99,1%
Res efter finansiella poster	44,1	12,2	0,4	11,8		
Extraordinära poster	0,0	-7,7	0,0	-7,7		
Årets resultat	44,1	4,5	0,4	4,1		

För noter se Resultaträkning under finansiella rapporter. Siffror för 2022 är omräknade för att följa 2023 års redovisningsprincip kring finansiell leasing.

Nettokostnaderna hade en avvikelse på 1,6 miljoner kronor mot budget vilket motsvarar en avvikelse på 0,3 procent. Avvikelsen var dock större för enskilda nämnder. Se vidare analys för respektive nämnd under driftsredovisningen. Den procentuellt största avvikelsen för nettokostnaderna står intäkterna för. Det beror bland annat på icke budgeterade riktade statsbidrag och en icke budgeterad intäkt relaterad till exploateringsverksamheten. Det är vanligt med större procentuell avvikelse bland intäkterna än kostnaderna vilket kan förklaras av att om ett bidrag erhålls för en insats

som sedan genomförs blir procentuella avvikelsen högre på intäktssidan än på kostnadssidan givet att varken kostnaden eller intäkten var budgeterad sedan början.

Nettokostnadsutvecklingen på 9 procent förklaras bland annat av att pensionskostnaderna ökade från 35 miljoner kronor till 52 miljoner kronor. Rensat för pensionskostnader skulle nettokostnadsutvecklingen varit 6,4 procent. Vad gäller just pensionskostnader är dessa högre än normalt till följd av inflationen. Prognosen för pensionskostnaderna närmsta åren är att kostnaden kommer vara 10 miljoner kronor lägre från och med 2025. Personalkostnaden exklusive kostnader för pensioner och sociala avgifter hade en ökning på 4,6 procent. Till stor del förklaras ökningen av lönerevisionen.

Överskottet mot budget för skatteintäkter kan förklaras av att regleringsbidraget blev högre än prognos vid budgettillfället. Därutöver erhöll kommunen positiv slutavräkning för skatteåren 2021-2022. Båda dessa ökningarna har med släpande inflationsjustering att göra. Utfallet för generella statsbidraget blev lägre än budgeterat eftersom restriktion kring nyttjandeperiod för två generella statsbidrag riktade mot äldreomsorgen justerades i slutet av året. Istället för att redovisa hela bidraget på 2023 såsom ursprungliga restriktionen stipulerade skulle en stor del periodiseras till 2024. Ingen budgetjustering gjordes.

Extraordinära posten som avser felrättning finns beskriven i not 10.

Ekonomisk ställning

En måttlig investeringstakt under året utan att några större lån tecknats har inneburit en oförändrad soliditet såväl sett utifrån blandmodellen som inklusive pensionsförbindelser utanför balansräkningen.

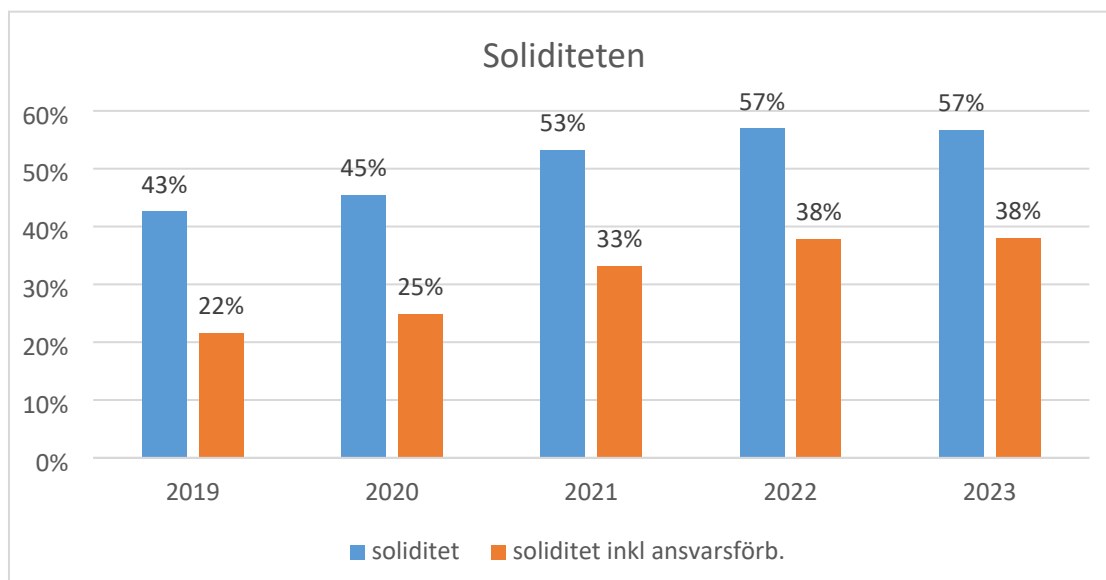
I diagrammet nedan visas utvecklingen av soliditeten i kommunen. De senaste årens positiva resultat har använts till att amortera skulder snarare än att investera i nya tillgångar. Investeringsbudgeten som tagits av fullmäktige har inte utnyttjats till fullo de senaste åren. Det innebär att soliditeten har ökat men även behovet av nyinvestering. Soliditeten beräknas sjunka så framtida planerade resultat inte kommer kunna finansiera nya investeringsprojekt till fullo.

Tidigare år har skillnaden mellan soliditeten enligt balansräkningen och soliditeten inklusive ansvarsförbindelsen minskat vilket har berott på att endast pensioner intjänade innan 1998 redovisas som pensionsförpliktelse utanför linjen. I takt med att denna förpliktelse minskar kommer skillnaderna mellan staplarna att med tiden försvinna.

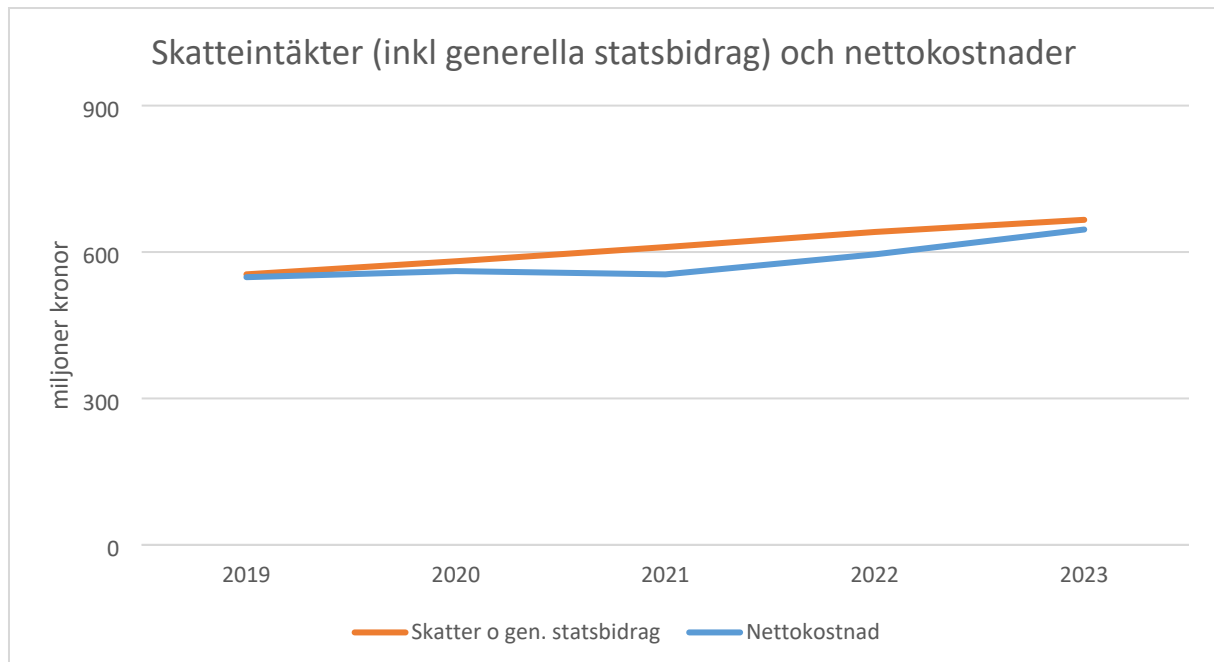
Under 2023 har dock uppräknningar av basbeloppet för pensionsförpliktelsen inneburit att inte pensionsförpliktelsen minskat och således är relationen den samma som tidigare år.

I diagrammet nedan är soliditeten beräknad utifrån att Bollegårdens äldreboende har klassats som ett finansiellt leasingavtal i linje med gällande redovisningsrekommendationer (RKR R5). Jämförelsesiffror i diagrammet för 2019-2022 har beräknats som om redovisningsprincipen var implementerad redan då. För 2022 var soliditeten 63 procent då Bollegården hanterades som ett operationellt avtal men efter omräkning ligger den på 57 procent.

Anledningen att den här redovisningsprincipen påverkar soliditeten är att finansiella leasingavtal vid avtalets start ger lika stor tillgång som skuld och då inte påverkar soliditeten. Sedan sker tillgångens avskrivning inte i samma takt som skuldens amortering. Avskrivningen sker linjärt medan skulden amorteras utifrån en annuitetsberäkning där räntekostnaderna i början av avtalet är höga och amorteringen låg vilket ger negativ inverkan på soliditet och resultat. Mot slutet av avtalet gäller det omvända och amorteringen är hög och räntan låg vilket innebär en positiv påverkan på resultat och soliditet. Från och med 2025 beräknas leasingkontraktet för Bollegården generera positivt resultat och börja återställa minskad soliditet till följd av redovisningsprinciperna.

Nedanstående diagram visar utvecklingen av nettokostnader och skatteintäkter och generella statsbidrag. Skatteintäkterna ökade med 3,9 procent medan nettokostnaderna ökade med 8,6 procent. Som regel innebär det lägre resultat när nettokostnaderna ökar i snabbare takt än skatteintäkterna. Kombinationen av lågkonjunktur och hög inflation har inneburit att skattekraften inte ökat i samma omfattning som kostnadsutvecklingen.

Utvärdering av god ekonomisk hushållning

Utifrån de finansiella målen finns förutsättning att uppnå målen till mandatperiodens slut även om det också finns utmaningar. Sammantaget bedöms det föreligga god ekonomisk hushållning sett till måluppfyllelsen av 2023 års mål.

I regeringens proposition 2004/05:100 ges följande tolkning av begreppet "god ekonomisk hushållning": "Varje generation bör bära kostnaden för den service som generationen själv beslutat om och själv konsumerar." Enkelt uttryckt innebär det att kommunen inte ska dra på sig skulder för driften av den kommunala servicen som sedan kommande generationer måste betala. Fullmäktiges finansiella mål syftar till att säkerställa att så inte sker.

En bibehållen soliditet är också en indikation på god ekonomisk hushållning. Det kan finnas situationer då det är motiverat att sänka soliditeten och ändå kunna argumentera för att det råder god ekonomisk hushållning men en bibehållen eller stärkt soliditet ger större finansiellt handlingsutrymme vilket får anses vara bättre.

Nettokostnadsutvecklingen i relation till skattekraftsutvecklingen är problematisk. Att kommunen ändå kan hålla ett positivt balanskravsresultat i tider med hög ökning av pensionskostnader och allmän prisökning i samhället får ändå anses som positivt.

I kommunfullmäktiges antagna budget anges att god ekonomisk hushållning anses råda "då merparten av verksamhetsmålen är uppfyllda samtidigt som de två finansiella målen är uppfyllda". Av de tio verksamhetsmålen bedömer kommunstyrelsen att fem mål

uppnås, tre uppnås delvis och två uppnås ej. Fem uppfyllda mål anses vara merparten av målen även om marginalen är liten. Utifrån att kommunen förväntas göra ej budgeterade exploateringsvinster anses även de båda finansiella målen uppfyllda och därmed fastslås att god ekonomisk hushållning råder enligt definitionen i antagen budget.

Balanskravsresultatet

LKBR (Lagen om Kommunala Bokföringsregler) kräver att "Årets resultat efter balanskravsjusteringar" samt "Årets balanskravsresultat" redogörs i förvaltningsberättelsen. Balanskravsjusteringar görs förenklat uttryckt för att kommuner inte ska kunna sälja tillgångar för att finansiera den löpande driften. Om kommunen har ett negativt balanskravsresultat innebär det att den har haft en förlust under perioden, vilket kan indikera att kommunens ekonomiska ställning är instabil och att det finns en risk för framtida ekonomiska problem. Därför säger lagen att kommunen i förvaltningsberättelsen ska redogöra för när och på vilket sätt ett eventuellt underskott ska regleras. Bollebygds kommun har de senaste åren haft ett positivt balanskravsresultat.

Redovisningsår	2020	2021	2022	2023
Årets resultat enligt resultaträkningen	19,4	55,9	44,1	4,5
- reducering av samtliga realisationsvinster	-0,7	0,0	0,0	0,0
+ justering för realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet	0	0,0	0,0	0,0
+ justering för realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet	0	0,0	0,0	0,0
-/+ orealiserade vinster och förluster i värdepapper	-0,4	-1,0	0,8	-0,6
-/+ återföring av orealiserade vinster och förluster i värdepapper	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	18,3	54,9	44,9	3,9
- reservering av medel till resultatutjämningsreserv	-12,5	-48,8	-37,6	0
+ användning av medel från resultatutjämningsreserv	0	0	0	0
= Balanskravsresultat	5,8	6,1	7,3	3,9

Årets resultat efter balanskravsjusteringar är 3,9 miljoner kronor. Justeringen som har gjorts är att orealiserad redovisad vinst i kommunens värdepapper har räknats bort. Jämförelsesiffror för föregående år är omräknade för att visa resultatet såsom det hade varit med samma redovisningsprincip av finansiell leasing som tillämpas fullt ut under 2023.

Under året har inga realisationsvinster gjorts som påverkat balanskravet.

En procent av summan av skatteintäkter samt generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning är för året 6,7 miljoner kronor. Enligt 11 kap. 14 § kommunallagen och av kommunfullmäktige antagna riktlinjer är det därmed inte möjligt att göra någon reservation till resultatutjämningsreserven för 2023 då balanskravsresultatet underskrider detta belopp.

Bollebygds kommun har vid 2023 års ingång en resultatutjämningsreserv på totalt 100,1 miljoner kronor som har byggts upp under 2020 till 2022. Reserven föreslås justeras till 98,8 miljoner kronor till följd av korrigerad redovisning av finansiell leasing. Reserven kommer kunna tas i anspråk för att utjämna för sjunkande intäkter under en lågkonjunktur. SKR (Sveriges kommuner och regioner) har valt att tolka det som att medel från reserven kan nyttjas när skatteunderlaget understiger den genomsnittliga skatteutvecklingen de senaste tio åren.

Från och med januari 2024 kommer ingen ny reservation till resultatutjämningsreserv kunna göras till följd av ny lagstiftning. Befintlig reserv kommer finnas kvar och kunna nyttjas till utgången av 2033. Möjlighet till en ny typ av resultatreserv införs från 2024 i resultatutjämningsreservens ställe.

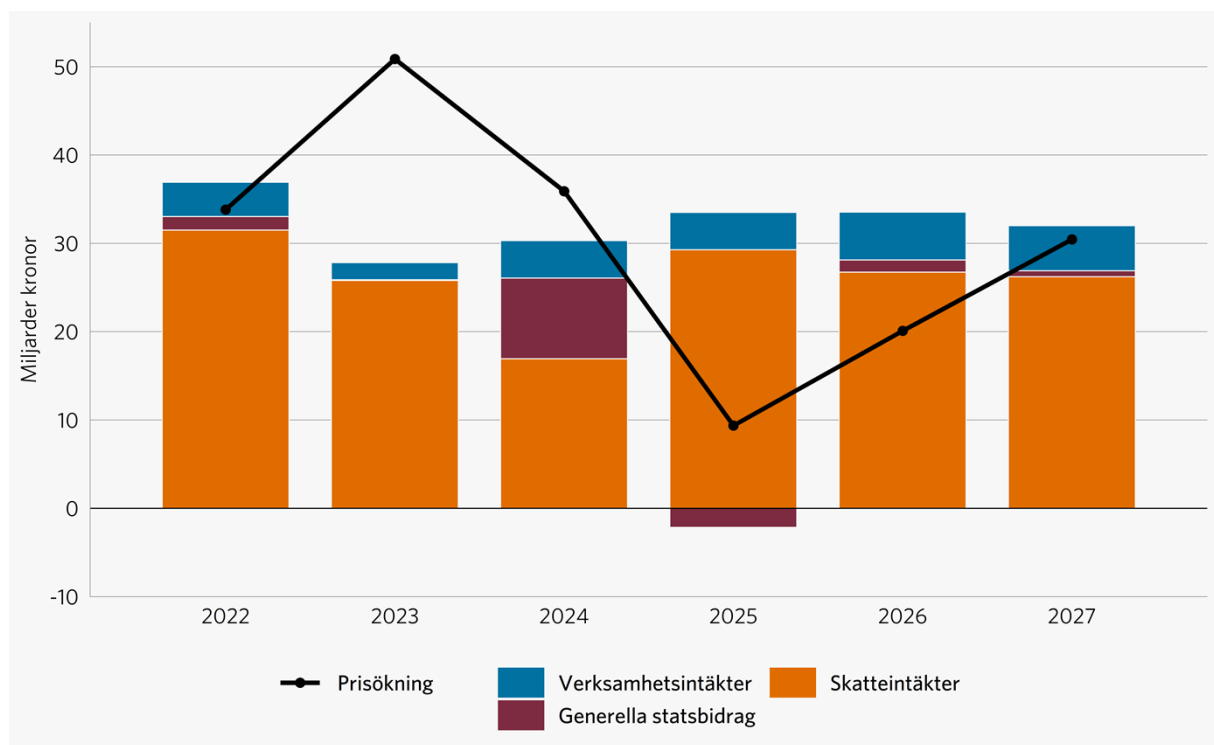
Förväntad utveckling

Omvärldsanalys

Kommunens ekonomi både på intäkts- och kostnadssidan är starkt sammankopplade med utvecklingen i riket. Även om den demografiska utvecklingen ser olika ut i olika kommuner och regioner påverkar ändå utvecklingen i riket alla kommuner på ett likartat sätt till följd av det långtgående kostnadsutjämningsystem som finns. Det är alltså av avgörande betydelse även för Bollebygds kommun hur den demografiska förändringen i riket utvecklas.

Av tabellen nedan framgår de närmsta årens intäktsökningar samt prisutvecklingen för riket. Fram till 2027 beräknas skatteunderlaget i riket öka med runt 4,3 procent om året, vilket är högre än den senaste 10-årsperioden. Men till följd av den höga inflationen och kraftigt ökade pensionskostnaderna beräknas det reella skatteunderlaget i stället minska med 2,7 procent under 2023 och 1,0 procent 2024. Först år 2025 ses en reell ökning av skatteunderlaget, som då beräknas bli rekordstor.

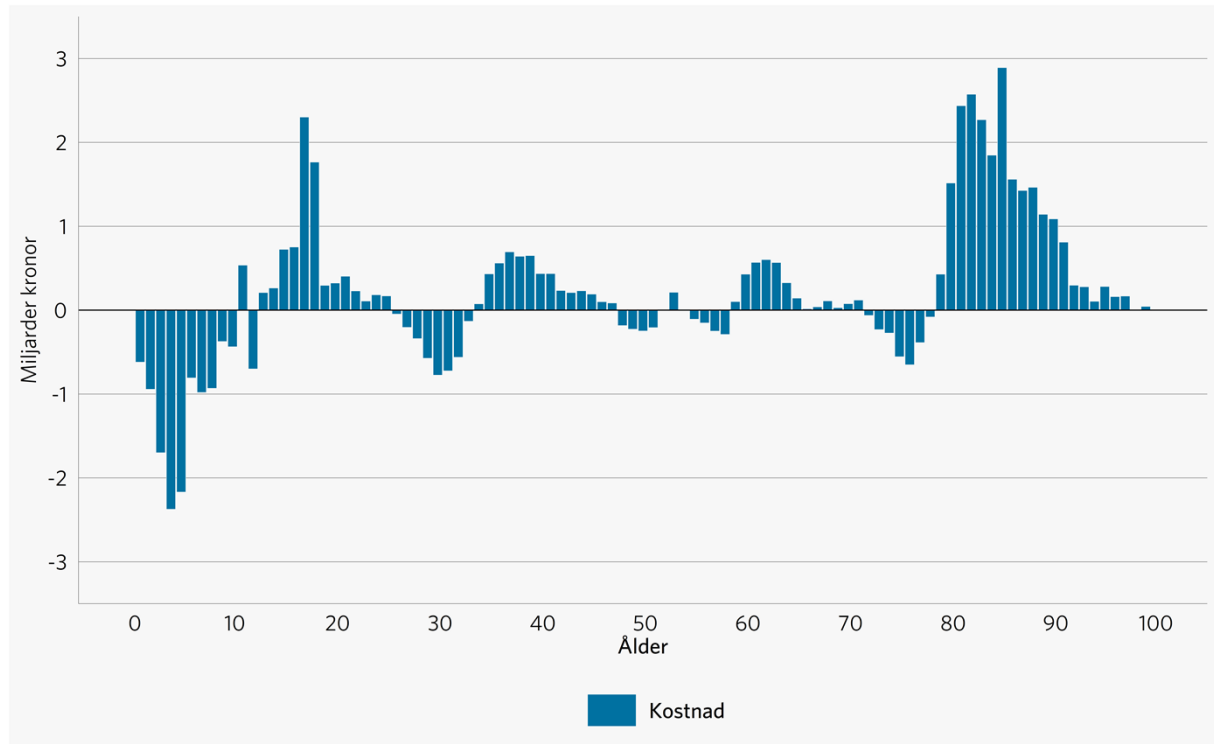
Diagram: Utveckling av olika intäktsslag samt prisutveckling

Samtidigt sker nu den förändring av befolkningens sammansättning som under lång tid har förutspåtts där andelen äldre i befolkningen ökar kraftigt samtidigt som antalet barn

minskar. I tabellen nedan beskriver Sveriges Kommuner och Regioner den demografiskt motiverade kostnadsökningen mellan 2022–2027 fördelat på ålder. Totalt uppgår den demografiskt drivna kostnadsökningen till 0,6 procent årligen, men i den beräkningen finns med att antalet barn, och därmed kostnaden för utbildning minskar, sett enbart till behov inom äldreomsorgen är alltså förändringen mycket större.

Diagram: Demografiskt beräknade kostnadsökningar 2022–2027

Källa: Statistiska Centralbyrån och Sveriges Kommuner och Regioner, 2023 Ekonomirapporten

Bollebygd

För Bollebygds del är det precis som för riket i stort en förväntad kraftig ökning av äldreomsorg som kommer driva kommunens kostnadsutveckling de närmsta tio åren. Samtidigt är Bollebygd en kommun med ambitionen att växa och utveckla samhället. Även om befolkningstillväxten i riket nu förutspås något lägre än tidigare är prognosen fortsatt att befolkningen i Bollebygd kommer öka. Det kommer, förutom fler äldre, innebära fler personer i yrkesverksam ålder vilket innebär ökade möjlighet till kompetensförsörjning och skatteintäkter.

Investeringar

Till följd av både befolkningstillväxten, den åldrande befolkningen och uppsägningar av hyresavtal kommer de närmsta åren innebära stora investeringar i välfärden. Det handlar till exempel om en nybyggd förskola i Fjällastorp, ny-/ombyggnad av skola i centralorten,

fler platser på äldreboende och nya gruppboenden inom funktionsnedsättning. Kommunen står även inför stora investeringar inom sin VA-verksamhet. Kommunfullmäktige beslutade 2019 att bli delägare i Gryaab för att på sikt ansluta kommunens avlopp till Gryaabs anläggning i Göteborg. Under 2023 har kommunfullmäktige istället beslutat om en ny inriktning mot om-/tillbyggnad av befintligt avloppsreningsverk. Även Olsfors reningsverk planeras att läggas ner för att i stället förlägga överföringsledningar från Olsfors till Bollebygds avloppsreningsverk.

De identifierade investeringsbehoven som är antagen av kommunfullmäktige visar på ett investeringsbehov på ca 1 miljard kronor. Totalt kommer alltså en kraftig ökning av investeringstakten de närmsta åren vilket till stor del kommer behöva finansieras genom lån. Det leder till ökade kapitalkostnader och försämrade soliditet. Eftersom kommunen i dagsläget har ett relativt gott utgångsläge innebär inte den försämrade soliditeten en alltför påtaglig risk, däremot kommer de ökade kapitalkostnaderna kräva effektiviseringar inom den övriga kostnadsmassan. Genom att utforma de nya verksamhetslokalerna på ett sätt som möjliggör samordningsvinster blir effektiviseringarna lättare att genomföra utan påverkan på verksamheten.

Väsentliga personalförhållanden

Under 2023 har fokus varit kompetensförsörjning ur flera perspektiv inom hela kommunen. Kommunstyrelseförvaltningens uppdrag är att stödja övriga förvaltningar i deras arbete och parallellt med det har förvaltningen sökt nya samarbeten som ett led i kompetensförsörjningsarbetet.

På samhällsbyggnadsförvaltningen har arbetet bedrivits inom arbetsmiljöområdet där insatser har genomförts för att vidareutveckla dialogen mellan medarbetare och chef i den röda tråden för att tydliggöra sammanhang och uppdrag. Arbetet har också inriktats på att skapa ett hållbart arbetsliv för att stärka attraktiviteten.

På socialförvaltningen har arbetet med tillitsfull dialog och hållbar organisation fortsatt. I det arbetet ingår att organisera arbetet så att arbetsmiljön förbättras. Under året har ändringar i regler och förordningar påverkat socialförvaltningens medarbetare genom bland annat införandet av EUs arbetstidsdirektiv och reglerna om yrkesbevis för undersköterskor. Kompetensförsörjning är en av socialförvaltningens viktiga frågor och under året har fler medarbetare vidareutbildats inom sin anställning. Arbetet har också inriktats på att utveckla nya metoder i syfte att öka rekryteringsmöjligheterna och hitta nya medarbetare.

Utbildningsförvaltningens arbete med kompetensförsörjning har till stora delar handlat om arbetsmiljö och förutsättningar. I dialog mellan chefer och medarbetare har man arbetat med hur hållbara förutsättningar skapas för att hantera uppdragen, arbetsbelastning och möjligheten till återhämtning. Ett annat viktigt dialogområde har varit dialogen om balansen mellan krav och resurser.

Rekrytering

Pensionsavgångar, personalomsättning och frånvaro av olika slag gör att Bollebygds kommun har ett kontinuerligt rekryteringsbehov för i princip alla befattningar med tonvikt på medarbetare till socialförvaltningen. Under 2023 annonserades 253 lediga tjänster ut i kommunen. Av dessa annonserades 132 i socialförvaltningen, 81 i utbildningsförvaltningen, 30 på samhällsbyggnadsförvaltningen och 10 på kommunstyrelseförvaltningen.

Personalomsättningen i kommunen som helhet var 12 procent vilket är en minskning med cirka 5 procentenheter jämfört med 2022. Bryter man ner siffrorna på förvaltningsnivå är personalomsättningen störst i socialförvaltningen med 15 procent, näst störst i samhällsbyggnadsförvaltningen med 14 procent. Utbildningsförvaltningens personalomsättning är ca 10 procent och kommunstyrelseförvaltningen har ca 6 procent. Det innebär att det finns ett mer eller mindre ständigt rekryteringsbehov.

Flertalet av kommunens yrkeskategorier är så kallade bristyrken vilket innebär att det inte finns tillräckligt med tillgänglig arbetskraft på arbetsmarknaden och utifrån det råder det en tydlig konkurrens om arbetskraft med rätt kompetens. Det är de arbetssökandes marknad. Flera förvaltningar upplever att det är mycket svårt att hitta kompetenta medarbetare och varje ledigt arbete kan utifrån det annonseras flera gånger då man inte lyckats rekrytera första gången en annons var ute. Utöver det pågår det också en ständig rekrytering av korttidsvikarier till kommunens verksamheter. Allt detta sammantaget innebär att chefer i framför allt de personalintensiva verksamheterna fått lägga mycket tid på rekrytering under året.

Kompetensförsörjning

Liksom andra kommuner har Bollebygds kommun utmaningar när det gäller kompetensförsörjning. Utmaningarna handlar dels om att det inte finns tillräckligt med utbildade personer eller personer med rätt kompetenser samtidigt som det finns många som står utanför arbetsmarknaden. Arbetet med kompetensförsörjning är en ständigt pågående process som innehåller flera delar. En viktig del av kompetensförsörjningen är att arbeta med att utveckla och behålla medarbetare genom till exempel kompetensutveckling. Organisationens chefer lyfter kontinuerligt kompetensutvecklings- och utvecklingsbehov

med medarbetarna i den röda tråden samtalen för att både nu och i framtiden ha medarbetare med god och uppdaterad kompetens. Den röda tråden är Bollebygds kommuns process för medarbetarplan och uppföljning av medarbetare. Hållbar och strategisk lönebildning där jämställdhet och konkurrenskraft är i fokus är en annan viktig aspekt av den strategiska kompetensförsörjningen.

Jämställdhet mellan kvinnor och män

Organisationens chefer arbetar kontinuerligt i arbetsgrupperna med jämställdhetsperspektivet mellan kvinnor och män. En viktig del i jämställdhetsarbetet är att varje år genomföra en lönekartläggning ur ett jämställdhetsperspektiv, en så kallad jämställdhetsanalys. Det kan konstateras att löneskillnaden mellan män och kvinnor när man mäter alla anställdas löner i Bollebygds kommun, som 2021 var 75 kronor, återigen ökar. 2022 var skillnaden 500 kronor till kvinnornas nackdel och 2023 700 kronor till kvinnornas nackdel. En slutsats som kan dras av det är att när det inte finns satsningar i kollektivavtalen för de stora kvinnodominerade grupperna inom vård och omsorg ökar löneskillnaderna till männens förmån.

Analys visar att cheferna i organisationen i löneöversyn varje år fördelar sitt löneökningstrymme könsneutralt. Flera studier visar på att det finns olika förväntningar på lön hos män och kvinnor. Män har högre förväntningar på lön i en rekryteringssituation än kvinnor och börjar förhandla lön i en högre nivå. Vid nyrekrytering tenderar chefer av båda kön att sätta högre löner på män än på kvinnor. Det bidrar till att löneskillnaderna mellan könen kvarstår.

Då löneskillnaderna mellan män och kvinnor ökar har det startats ett arbete för att medvetandegöra organisationens chefer om detta och stärka dem att sätta könsneutrala löner där erfarenhet och kompetens är i fokus. Andelen kvinnor och män i organisationen ligger på samma nivå som tidigare år, det vill säga 80 procent kvinnor och 20 procent män.

Heltidsorganisation

Heltid som norm är dels en kompetensförsörjningsfråga, dels en jämställdhetsfråga. Det är en kompetensförsörjningsfråga utifrån att arbetskraften som finns tillgänglig inte kommer att räcka till för att möta de behov av arbetskraft som Bollebygds kommun och Sverige står inför med en minskande befolkning i arbetsför ålder. De medarbetare vi redan har anställda måste arbeta heltid i större utsträckning för att täcka de behov som finns idag och de som kommer att finnas i framtiden. En jämställdhetsfråga utifrån att

kvinnor, inom framför allt vård och omsorg, inte har samma möjlighet att försörja sig både i yrkesverksam ålder och senare vid pensionen.

Andelen tillsvidareanställda med heltid har under 2023 minskat med cirka en procentenhet i kommunen totalt. I utbildningsförvaltningen har andelen heltidsanställda minskat med cirka 0,7 procentenheter och på socialförvaltningen är minskningen 2,2 procentenheter. Övriga förvaltningar har ökat sin andel något.

Hälsa och arbetsmiljö

Resultatet på medarbetarenkäten visar att kommunens medarbetare upplever att de har en god arbetsmiljö. Hållbart medarbetarengagemang (HME) visar på 81 vilket är lite högre än resultatet för de kommuner som mäter HME. Kommunens medarbetare har också en hög övergripande nöjdhet med arbetssituation, upplever en god stämning på arbetsplatsen och upplever att de har ett meningsfullt och utvecklande arbete. Resultatet visar dock på att 36 procent av medarbetarna upplever att de inte hinner göra ett gott arbete inom ramen för sin arbetstid. Över tid kan det leda till effekter i hälsa hos medarbetare om långvarig hög belastning utan återhämtning och vila blir en del av vardagen.

Alla organisationens arbetsgrupper har utifrån resultatet av medarbetarenkäten tagit fram en handlingsplan med åtgärder som en viktig del av arbetsmiljöarbetet. Handlingsplanerna följs upp i kommande års medarbetarenkät.

Den 1 oktober 2023 började EU:s arbetstidsdirektiv gälla fullt ut, där huvudregeln utgår från att alla medarbetare ska ha minst 11 timmars sammanhängande dygnsvila under varje 24-timmarsperiod. Med det menas att dygnsvila och arbete ska läggas alternerande, det vill säga arbetspass, vila, arbetspass, under varje 24 timmars period. Syftet med arbetstidsdirektivet är att säkerställa medarbetarnas tid till återhämtning och därmed säkra en bättre arbetsmiljö.

Dialogen i den röda tråden samtalen är en viktig del i arbetsmiljöarbetet och ger organisationens chefer möjlighet att följa upp medarbetarnas hälsa och arbetsmiljö.

Den totala sjukfrånvaron har minskat marginellt från 8,4 procent 2022 till 8,1 procent 2023. Kvinnors sjukfrånvaro var 4,2 procentenheter högre än männens sjukfrånvaro 2023, vilket är en ökning jämfört med 2022. Sjukfrånvaron håller sig på liknande nivå som 2022 och det kan med största sannolikhet kopplas till att de medarbetare som har möjlighet att arbeta hemifrån gjort detta trots att man varit sjuk. Man hade annars behövt sjukskriva sig men det har man inte gjort utan har kunnat fortsätta arbeta hemifrån trots lättare sjukdom. De medarbetare som inte kan arbeta hemma har i lika stor utsträckning som 2022 varit frånvarande från arbetet på grund av sjukdom.

Andelen långtidssjukskrivna över 60 dagar av det totala antalet sjukskrivna har ökat från

Förvaltning	2023	2022
Kommunstyrelseförvaltningen	2 %	0,5 %
Samhällsbyggnadsförvaltningen	8,2 %	8,3 %
Socialförvaltningen	9,4 %	9,8 %
Utbildningsförvaltningen	7,8 %	8,3 %
Totalt	8,1 %	8,4 %

Sjukfrånvaro per förvaltning.

32,3 procent 2022 till 41,32 procent 2023. Det indikerar att det är fler av dem som blir sjukskrivna som blir det för en längre tid och det tar längre tid att komma tillbaka till arbetet.

Sjukfrånvaron är fortfarande högst i åldersgruppen +50 år. Sjukfrånvaron

beror både på strukturella orsaker och på andra orsaker som är kopplade till den enskilde medarbetaren. Strukturella orsaker till sjukfrånvaro kan vara ohälsosam schemaläggning med för lite återhämtning mellan arbetspassen, långa arbetspass, arbetspass med otillräcklig bemanning, för många antal medarbetare per chef eller otydliga uppdrag. De sjukfrånvaroorsaker som kopplas till den enskilde medarbetaren beror både på fysiska och psykiska sjukdomar.

Under 2023 inkom 546 avvikelser i medarbetarnas arbetsmiljö. Det är en minskning med 177 jämfört med föregående år. Av avvikelserna är 279 tillbud, 135 olycksfall och 132 riskobservationer. Orsaker till avvikelserna är ohälsosam arbetsbelastning, skadad av person samt hot och våld. Olycksfallen som rapporterats gäller främst hot och våld samt skadad av person. Flest avvikelser har inträffat i klassrum eller på skolgård.

Under 2023 har det inkommit 24 anmälningar om kränkande särbehandling. Samtliga anmälningar har utretts och åtgärder satts in utifrån framtagna handlingsplan i varje ärende.

Frånvaron för vård av sjukt barn uppgick under 2023 till motsvarande 7 årsarbetare vilket är två årsarbetare färre än för 2022.

Arbetet för att främja hälsa fortsätter och 70 procent av medarbetarna har nyttjat sitt friskvårdbidrag vilket är 7 procentenheter högre än föregående år.

	2023			2022		
	kvinnor	män	totalt	kvinnor	män	totalt
Sjukfrånvaro, totalt	9 %	4,9 %	8,1 %	9,2 %	5,3 %	8,4 %
Sjukfrånvaro ≥ 60 dagar	43 %	30,1 %	41,3 %	34,1 %	20 %	32,3 %
Sjukfrånvaro ≤ 29 år	7,7 %	4 %	6,5 %	8,7 %	7,1 %	8,3 %
Sjukfrånvaro 30-49 år	8,3 %	3,5 %	7,2 %	8,9 %	4,2 %	7,7 %
Sjukfrånvaro ≥ 50 år	10,4 %	7,9 %	10 %	9,8 %	7,8 %	9,4 %

Personalvolym

Den 31 december 2023 hade Bollebygds kommun 683 tillsvidareanställda och 99 tidsbegränsat anställda medarbetare, totalt 782 personer. Antalet tillsvidareanställda har

ökat med 22 personer och antalet tidsbegränsat anställda har ökat med 18 personer jämfört med 2022. Det innebär att totalt antal anställda har ökat med 40 personer jämfört med 2022.

Andelen visstidsanställda i förhållande till totalt antal anställda har under de senaste fem åren varit på i stort sett samma nivå, för 2023 var det drygt 12 procent av kommunens medarbetare som hade en visstidsanställning. Av 683 tillsvidareanställda utgjorde kvinnorna 80 procent (544 stycken). Andelen kvinnor av de visstidsanställda var 72 procent, eller 71 kvinnor. Antalet timmar utförda av timavlönade medarbetare var 2023; 107 402 timmar vilket motsvarar drygt 51 årsarbetare. Det är en liten minskning jämfört med 2022.

I både socialförvaltningen och utbildningsförvaltningen har antalet timmar utfört av timavlönade medarbetare ökat medan antal timmar utförda av timavlönade medarbetare i övriga förvaltningar minskat. Uttaget av övertid ligger på i stort sett samma nivå som tidigare år och motsvarar ca 3 årsarbetare.

Förvaltning	2022	2023
Kommunstyrelseförvaltningen	1 153	870
Samhällsbyggnadsförvaltningen	9 216	7 163
Socialförvaltningen	60 817	63 766
Utbildningsförvaltningen	32 068	35 603
Totalt	103 254	107 402

Arbetade timmar per förvaltning som utförs av timavlönade vikarier

Åldersfördelning

Medelåldern på tillsvidareanställda och tidsbegränsat anställda medarbetare i Bollebygds kommun var 46,08 år. Medelåldern för tidsbegränsat anställda var 45,52 år under 2023. Under 2023 avslutade 6 medarbetare sin anställning med pension.

Ålder	kvinnor	män	Totalt
29 år eller yngre	34	11	45
30-39 år	138	36	174
40-49 år	139	45	184
50-59 år	152	33	185
60-65	67	11	78
66 och över	14	3	17
Totalt	544	139	683

Ålder för samtliga tillsvidareanställda i kommunen 2023-12-31.

Lönebildning

Löneökningstrycket i löneöversyn 2023 var 3 procent av den totala lönesumman. Kommunals lönekollektivavtal hade en koppling till det så kallade märket inom industrin

och det resulterade i ett högre utfall inom Kommunals avtalsområde, 4,1 procent och 3 procent föra övriga avtalsområden. Det innebar att det totala utfallet för löneöversyn 2023 var 3,38 procent.

Framtid

För att upprätthålla och förbättra välfärden som medborgarna förväntar sig och behöver, ställs allt högre krav på motiverade, engagerade och kompetenta medarbetare. Precis som andra arbetsgivare i Sverige, står Bollebygd inför utmaningen att locka medarbetare till välfärdsyrkena, erbjuda en god arbetsmiljö och möjligheter till långsiktig professionell utveckling. Det kräver strategisk kompetensförsörjning där alla perspektiv måste undersökas och ifrågasättas.

Arbetet måste fokusera på att hitta nya lösningar för att möta framtida behov och medarbetare. Det kommer att genomföras enligt Sveriges Kommuner och Regioners (SKR) strategier för att hantera kompetensutmaningen när färre tillgängliga arbetare måste ta hand om fler invånare med behov, den så kallade demografiska utmaningen.

Driftredovisning

Budgetbeslut m.m. under året

Kommunens budget, nettokostnader (mnkr)	KF beslut	Tekniska just.	Löner	Generellt statsbidrag	Aktuell ram
<i>Budget per nämnd:</i>					
Kommunfullmäktige	-1,6				-1,6
Revisionen	-0,9				-0,8
Valnämnden	0				-0,2
Överförmyndare	-0,8				-0,8
Jävsnämnden	-0,1				-0,1
Kommunstyrelsen	-62,8	-0,1	-0,8		-63,7
Utbildningsnämnden	-315,1	-1,1	-6,2		-322,4
Socialnämnden	-205,3	-0,3	-3,9	-5,5	-215,0
Samhällsbyggnadsnämnd	-38,8	-0,8	-0,7		-40,3
Summa nämnder	-625,2	-2,3	-11,6	-5,5	-644,6
<i>Budget övrigt:</i>					
Ofördelad budget	-4,0				-4
Lönerörelse	-11,6		11,6		0
Pensioner och räntenetto mm	-7,5	2,3			-5,2
Summa finansförvaltningen	-23,1	2,3	11,6		-9,2
Skatteintäkter och generella statsbidrag	648,7			5,5	654,2
Resultatet	0,4	0	0	0	0,4

Kommunfullmäktige beslutade i december 2022 att nämndernas ramar skulle uppgå till 625,2 miljoner kronor. Samtidigt fördelades 23,1 miljoner kronor i en ofördelad budget, till lönerörelsen 2022 samt för pensioner och räntenetto mm (finansförvaltningen). Skatteintäkter och generella statsbidrag budgeterades till 648,7 miljoner kronor vilket innebar ett resultat på 0,4 miljoner kronor.

Tekniska justeringar har genom mandat av kommunfullmäktiges budgetbeslut genomförts i januari av ekonomiavdelningen till följd av förändrad internränta och PO-tillägg. Totalt uppgår de tekniska justeringarna till 2,3 miljoner kronor.

De avsatta budgetmedlen för att täcka ökade kostnader till följd av lönerörelsen 2023 har fördelats till nämnderna utifrån fördelning av färdiga löneavtal.

Efter beslut från Socialstyrelsen avseende prestationsbaserade statsbidrag som i externredovisningen klassas som generella beslutade fullmäktige att socialnämndens ram skulle öka för 2023 samt att budgeten för generella statsbidrag på kommunnivå skulle öka med samma belopp. Inga nya budgetbeslut fattades efter ändrat beslut angående bidragets periodisering.

Driftredovisning

Driftredovisning	Intäkter		Kostnader		Nettokostnad		Nettobudget	
	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	avvikelse
Per nämnd								
Kommunfullmäktige	0,0	0,0	-1,5	-1,2	-1,5	-1,2	-1,6	0,1
Revision	0,0	0,0	-0,9	-0,8	-0,9	-0,8	-0,9	0,0
Valnämnd	0,0	0,0	0,0	-0,4	0,0	-0,4	0,0	0,0
Överförmyndare	0,0	0,0	-0,7	-0,7	-0,7	-0,7	-0,8	0,1
Jävsnämnd	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,1	0,0
Kommunstyrelse	4,6	4,3	-65,4	-61,3	-60,8	-56,9	-63,7	2,8
Utbildningsnämnden	33,6	35,6	-350,6	-333,8	-317,0	-298,2	-322,4	5,4
Samhällsbyggnadsnämnden	129,8	114,2	-177,9	-157,4	-48,1	-43,3	-40,3	-7,7
Socialnämnden	39,4	46,4	-251,9	-232,8	-212,5	-186,3	-215,0	2,6
Pensioner m.f gem poster	14,9	5,0	-19,7	-10,9	-4,8	-5,9	-3,1	-1,7
Avgår interna poster	-87,1	-80,1	87,1	78,6	0,0	-1,5	0,0	0,0
Verksamhetens intäkter och Verksamhetens kostnader inkl avskrivningar enligt RR	135,3	125,5	-781,4	-720,7	-646,2	-595,2	-647,8	1,6

Belopp i miljoner kronor. Det kan finnas avrundningar som gör att summeringarna inte alltid ser ut att stämma. Obalans i interna poster 2022 beror på generellt statsbidrag som redovisats som intäkt med intern motpart. I nämndernas årsrapporter inkluderas även eventuella räntekostnader vilket gör att total budgetavvikelse kan skilja sig åt.

Driftredovisning	Intäkter		Kostnader		Nettokostnad		Nettobudget	
	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	avvikelse
Per verksamhet								
Politisk verksamhet	0,0	0,0	-9,0	-10,5	-9,0	-10,5	-10,3	1,3
Infrastruktur, skydd	17,1	7,6	-63,5	-46,1	-46,4	-38,5	-42,5	-3,9
Kultur och fritid	0,5	0,9	-15,9	-16,7	-15,4	-15,7	-15,6	0,2
Pedagogisk verksamhet	59,3	57,9	-361,4	-340,2	-302,1	-282,2	-308,2	6,1
Vård och omsorg	44,1	50,2	-254,0	-235,3	-209,8	-185,1	-210,4	0,6
Särskilt riktade insatser	5,0	4,6	-7,5	-7,3	-2,5	-2,8	-4,9	2,4
Affärsverksamhet	42,5	36,4	-42,1	-36,9	0,4	-0,5	-0,9	1,4
Gemensamt	53,8	47,9	-115,2	-106,3	-61,4	-58,3	-54,9	-6,5
Avgår interna poster	-87,1	-80,1	87,1	78,6	0,0	-1,5	0,0	0,0
Verksamhetens intäkter och Verksamhetens kostnader inkl avskrivningar enligt RR	135,3	125,5	-781,4	-720,7	-646,2	-595,2	-647,8	1,6

Belopp i miljoner kronor. Det kan finnas avrundningar som gör att summeringarna inte alltid ser ut att stämma. Obalans i interna poster 2022 beror på generellt statsbidrag som redovisats som intäkt med intern motpart.

Kommunstyrelsen

Under 2023 hade kommunstyrelsen ett överskott på 2,8 miljoner kronor. Jämfört med 2022 ökade nettokostnaderna med 3,9 miljoner kronor, vilket motsvarar en ökning på 6,9 procent. Den största ökningen låg inom personalkostnaderna, som ökade med 2,3 miljoner kronor (8,7 procent). Lönesumman steg med 5,4 procent medan personalomkostnaderna (PO) ökade med 16,5 procent. Av den totala ökningen i personalkostnader kan 1,2 miljoner kronor förklaras av ökade pensionskostnader. Personalkostnaderna utgjorde ungefär hälften av kommunstyrelsens totala kostnader.

Kostnaden för köpt huvudverksamhet, som står för 22 procent av kostnadsmassan, ökade med 0,9 miljoner kronor (7,4 procent) jämfört med föregående år. Ökningen berodde till stor del på en höjning av medlemsavgiften i Södra Älvsborgs Räddningstjänsteförbund (SÄRF).

Den positiva avvikelserna gentemot budgeten berodde på att kommunstyrelsen tilldelades budgettillskott för insatser som ännu inte hade genererat kostnader, till exempel införandet av återbruksverksamhet, vilket sammanlagt uppgick till 0,8 miljoner kronor. Dessutom fanns det vakanser till följd av föräldraledigheter och uppsägningar. Under 2023 hade kommunstyrelsen lägre kapitalkostnader eftersom vissa större IT-investeringar hade avslutats och reinvesteringar ännu inte hade genomförts på grund av att det inte behövts ännu.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden redovisar ett överskott på 5,4 miljoner kronor för 2023. Samtliga verksamheter förutom grundskola och kultur och fritid redovisar överskott. De största överskotten återfinns hos fritidshem, anpassad grundskola och gymnasieskola.

Nettokostnaden ökade totalt sett med 6,3 procent.

Intäkterna har minskat med 5,5 procent och beror att statsbidraget Skolmiljarden försvann till i år samt att coronastödet för sjuklöner som kommunen fick i inledningen av förra året inte finns i år.

Minskningen i kostnader för bidragsutbetalningar på 54,7 procent beror på att det extra investeringsstödet för Hestrafors IF inte finns i år.

Priserna för köpta platser ökar vanligtvis varje år då andra huvudmän också måste ta höjd för ökade löner, personalomkostnader och indexuppräknings. För perioden är skillnaden dock 2,1 procent jämfört med förra året. Kostnadsökningarna ligger på

grundskolan men främst på gymnasiet där elevantalet ökat under höstterminen, dock mindre än prognostiserat under våren på grund av utflyttningar. För minskningen står köpt anpassad gymnasieskola¹, förskola och vuxenutbildning. Ökningarna på vissa utav verksamheterna tas till merparten ut av minskningarna hos de andra.

Personalkostnaderna har ökat med 6,7 procent. Avtalsmässig löneökning var mellan 3,2 procent och 4 procent 2023 där kommunals löneavtal var det högre. Procentsatsen för personalomkostnaderna (PO) ökade också markant mellan 2022 och 2023 med 4,78 procentenheter. Utifrån personalstatistiken har antalet tillsvidareanställda och visstidsanställda ökat.

Lokalkostnader ökar med 4,6 procent och beror på ökade kostnader i internhyresmallen, där ökade kostnader för bland annat el stigit samt att halvårskostnad i hyra för nya matsalen i Bollebygdsskolan tillkommit jämfört med föregående år. Överskottet för lokalkostnader beror därför på att nämnden fått budget på helåret för nya delen av matsalen i Bollebygdsskolan men lokalerna togs i drift först i juni.

Övriga kostnader har ökat med 11,0 procent som utgörs av bland annat lokalvård 12,1 procent och måltid 13,9 procent där nämnden förvisso får budgettäckning för merparten men som påverkar kostnadsökningen.

Transportkostnader ökade med 16,4 procent detta år, där skolskjuts ökat med 20,1 procent. Kostnadsökningen 1,1 miljoner kronor och merparten återfinns på grundskolan. Kostnaden ökade också på anpassad grundskola och anpassad gymnasieskola. Ökningen beror på stor indexuppräknings av avtalet från augusti förra året och tillkommande indexuppräknings från och med augusti i år, samt tillkommande turer på grundskolan under hösten.

Kostnader för leasing av elev- och personaldatorer har ökat med 9,7 procent. Ökningen beror på att många utav treårsavtalen löpte ut i juni i år, med ökning i kostnader på nya avtal samt återköp som följd.

Kostnader för bokinköp har ökat med 51 procent till följd av statsbidraget Inköp vissa läromedel som är återbetalningsskyldigt om inköp inte görs samt att bidraget stipulerar att bokinköp för läromedel inte får minska utöver bidraget.

Kostnader för kapitalkostnader (ränta och avskrivning) på investeringar har ökat med 6,7 procent.

---

¹ Avhopp.

Socialnämnden

Socialnämnden redovisar ett överskott på 3,2 miljoner kronor för 2023. Nettokostnaden blev 25,9 miljoner kronor högre än föregående år, vilket är en ökning med 14 procent.

Intäkterna är 7 miljoner kronor lägre än 2022, vilket är en reduktion med 15 procent.

Reduktionen härrör främst minskade intäkter på bostads- och lokalhyror. Sociala hyreskontrakt har reducerats till följd av uppsagda lägenheter då behovet minskat.

Reducerande intäkter på bidrag avser mindre intäkt från Försäkringskassan. Reducerad andel brukare som kommunen får ersättning för assistans som överstiger 20

timmar/vecka från Försäkringskassan. Även minskade intäkter driftsbidrag mellan åren förklarar nämndens intäktsreduktion.

Socialnämndens bruttokostnader blev 18,9 miljoner kronor högre jämfört med 2022, vilket är en ökning med 8,1 procent. Ökningen avser i huvudsak kostnader för köpta placeringar och personalkostnader.

Köpta placeringar har en ökning med 7,3 miljoner kronor jämfört med 2022. Ökade kostnader förekommer till följd av köpta placeringar för vuxna

(missbruksvård och socialpsykiatriskt boende), för barn och unga på institution samt i

familjehem. Nyttillkomna placeringar både på vuxna och barn och unga men också

omplaceringar till mer kostsamma alternativ. Enheten myndighetsteam barn och unga

återsöker 0,7 miljoner kronor av placeringskostnader 2023. Även kostnaden för köpta

placeringar gruppboende, boende enligt LSS och korttidsvistelse ökar mellan åren.

Personalkostnaderna ökade med 11,5 miljoner kronor jämfört med 2022, vilket är en

ökning med 7,2 procent. Av kostnadsökningen avser 3,9 miljoner kronor årets lönerörelse,

vilket socialnämnden erhållit utökad budget för. Ökad PO (sociala avgifter) mellan åren

påverkar personalkostnadsökningen markant, en ökning med 4,78 procent. Anledningen

till höjningen är dels höjda premier i det nya pensionsavtal som ska tillämpas från och

med 1 januari 2023, dels på grund av kraftigt ökat prisbasbelopp och andra faktorer som

leder till högre kostnader för den förmånsbestämda pensionen.

Kostnaden för bidrag har reducerats med 2,3 miljoner kronor jämfört med 2022. Mindre

utbetalt ersättning till Försäkringskassan på grund av reducerad antal 20 timmars ansvar

under året. (kommunen får inte ersättning de 20 första timmarna assistans i veckan).

Även reducerade kostnader ekonomiskt bistånd påverkar resultatet.

Övriga kostnader är 2,2 miljoner kronor högre än 2022, vilket är en ökning med 9,3

procent. Generellt har inflationstakten under året varit 9 procent. Ökningen avser i

huvudsak skyddsutrustning, förbrukningsmaterial, reparationer och underhåll, städ- o

renhållningstjänster och licenser. Kostnadsökningen härrör inflation i viss grad. Även viten på grund av ej verkställda beslut, exempelvis avsaknad av boendeplatser LSS.

Kapitalkostnaderna ökade med 0,3 miljoner kronor på grund av högre internränta mellan åren.

Samhällsbyggnadsnämnden

Samhällsbyggnadsnämnden redovisar ett resultat för verksamhetsåret 2023 på -7,7 miljoner kronor.

Intäkterna för året ökade med 15,6 miljoner kronor jämfört med 2022. Denna ökning beror främst på upplösningen av VA-fonden, men även höjda taxe- och bidragsintäkter bidrog till förändringen på årsbasis.

Kostnaderna har ökat med 20,5 miljoner kronor jämfört med föregående år. Både utvecklingen mellan åren och avvikelsen mot budget beror till stor del på nedskrivningar och utrangeringar av anläggningar. Särskilt påverkade var nedskrivningen av "Fjällastorpskolan" som genomfördes i december efter kommunfullmäktiges nya beslut i skolfrågan.

Dessutom har halkbekämpning och konsultkostnader kostat betydligt mer än föregående år och vad som var budgeterat för 2023.

Pensioner med flera gemensamma poster samt kommentar till interna poster

Posten innehåller pensionskostnader exklusive kostnader som täcks av personalens PO-pålägg. Detta resulterade i ett underskott på 5 miljoner kronor jämfört med budgeten. Dessutom har andra poster som inte var budgeterade och som inte tydligt hör till nämndernas vanliga verksamhet redovisats här. Det inkluderar en exploateringsintäkt på 6,4 miljoner kronor och kostnader för bidrag till statlig infrastruktur på -9,3 miljoner kronor.

Investeringsredovisning 2023

Investeringsredovisning	Budget KF	Utfall	Avvikelse
Kommunstyrelsen	4,0	3,4	0,6
<i>IT-investeringar</i>	3,0	3,2	-0,2
<i>Reinvesteringar inventarier</i>	1,0	0,2	0,8
Samhällsbyggnadsnämnden	61,6	32,1	29,5
<i>Lokalresursplan</i>	21,2	7,1	14,1
<i>Reinvesteringar fastighet</i>	10,0	10,0	0,0
<i>Renovering idrottshall</i>	15,0	0,1	14,9
<i>GC-vägar</i>	3,0	1,8	1,2
<i>Belysning</i>	1,0	0,4	0,6
<i>Laddstolpar</i>	1,0	0,3	0,7
<i>Lekplatser</i>	1,0	1,0	0,0
<i>Reinvesteringar gata</i>	0,0	0,9	-0,9
<i>Inventarier kontor</i>	0,0	0,6	-0,6
<i>Taxefinansierad verksamhet</i>			
<i>Rollpack (avfallskomprimator)</i>	0,4	0,4	0,0
VA	9,0	9,2	-0,2
<i>Reinvesteringar Åsastugorna</i>	0,0	0,3	-0,3
Utbildningsnämnden	1,3	1,3	0,0
<i>Reinvesteringar inventarier</i>	1,0	0,9	0,1
<i>Digitalisering</i>	0,3	0,3	0,0
<i>Lagfart konstgräsplan</i>	0,0	0,1	-0,1
Socialnämnden	1,7	1,6	0,1
<i>Reinvesteringar inventarier</i>	1,0	0,9	0,1
<i>Digitalisering</i>	0,7	0,7	0,0
Summa investeringar	68,6	38,4	30,2
<i>varav taxefinansierad verksamhet</i>	9,4	9,9	-0,5
Strategiska markinköp KS	20,0	24,7	-4,7
Strategiska markinköp SBN	5,0	0,0	5,0
Exploateringsverksamhet	25,0	11,2	13,8
<i>varav Bergadalen</i>		10,6	
Finansiell leasing personbilar	0,0	0,5	-0,5
Total investeringsverksamhet	118,6	74,8	43,8

Inga gåvor som klassas som anläggningstillgång har tagit upp under året.

Kommentarer till investeringsredovisningen

Under året har samhällsbyggnadsnämnden genomfört reinvesteringar i linje med budget. Reinvesteringstakten av fastigheterna är hög och genom den höga reinvesteringstakten bättras beståndet på snabbt. Renoveringen av idrottshallen genomfördes inte under året utan startar i stället under 2024 med reviderad, lägre budget. Bortsett från idrottshallen och investeringarna inom ramen för lokalresursplanen har kommunen investerat till största del i linje med budget. Några, i sammanhanget, mindre avvikelser finns men totalt sett ligger investeringarna inom ramen - även om avvikelserna för lokalresursplan och idrottshall räknas bort.

Strategiska markinköp har gjorts i kommunen avseende två tomter där det finns strategiskt värde för framtida potentiella verksamhetslokaler eller exploatering. Av tradition har fullmäktiges budget delat upp så att KS förfogat över 20 miljoner kronor och SBN över ytterligare 5 miljoner kronor. För 2023 har dock 24,7 miljoner kronor av budgeten nyttjats av KS. Då SBN inte gjort några strategiska markinköp har den totala budgeten för markinköp inte överskridits.

Lokalresursplanen avser skapa en bild av behovet av nya verksamhetslokaler. Under varje år uppdateras planen och tar hänsyn till förändringar i verksamheternas behov, demografisk prognos samt övriga omvärldsfaktorer. Lokalresursplanen blir, efter politiskt beslut, ett underlag till den långsiktiga investeringsbudgeten. Den långsiktiga investeringsbudgeten innehåller tidigt beräknade investeringskostnader för dessa projekt. Se specifikation i tabellen nedan för särredovisning av årets största planerade projekt, inklusive beräknad totalutgift. Under året färdigställdes utbyggnaden av Bollebygdskolans matsal. Resterande projekt flyter på eller tar en annan inriktning under 2024.

Lokalresursplan		Totalutgift		Varav årets investeringar		
Projekt	Tot. budget	Ack. utfall	kvarstår	Budget	Utfall	Avvikelse
Matsal	15,0	12,5	2,5	4,0	1,5	2,5
Bollebygdskolan						
Allaktivitetshall	15,0	0,0	15,0	0,5	0,0	0,5
Gruppbostad autism	37,0	1,6	35,4	3,7	1,2	2,5

Hembygdsvägen	30,0	0,2	29,8	2,0	0,0	2,0
Skollokaler						
Bollebygdskolan	350,0	0,0	350,0	2,5	0,0	2,5
Förskola Olsfors	70,0	0,3	69,7	0,5	0,3	0,2
Ombyggnad Råssa	10,0	4,3	5,7	8,0	4,1	3,9
Summa investeringar LRP	527,0	18,9	508,1	21,2	7,1	14,1

Sambandet mellan drift- och investeringsredovisningen och andra finansiella rapporter

Från driftsredovisning	Intäkter	Kostnader	Nettokostnad	Från investeringsredovisning	Budget KF	Utfall	Avvikelse
Intäker och kostnader	135,3	-781,4	-646,2	Totalt investerat	115	74,8	40
Resultaträkning 2023				Från kassaflödesanalys 2023			
Verksamhetens int.	135,3			Löpande verksamhet	62,2		
Verksamhetens kostn.	-749,9			Investeringsverksamhet	-74,8		
Avskrivningar	-31,5			Finansieringsverksamhe	7,8		
Nettokostnad	-646,2			Årets kassaflöde	-4,8		
Skatteintäkter	553,2			Från balansräkning 2022 2023			
Gen. statsbidr o utj	112,8			Anläggningstillgångar	546	588	
Resultat	19,8			Kassa	45,5	40,7	
Finansiella intäkter	3,5			Eget kapital	408,5	413,0	
Finansiella kostnader	-11,2			Långfristig upplåning	99	107	
Resultat efter skatteint och Finansnetto	12,2						
Extraordinära poster	-7,7						
Årets resultat	4,5						

Finansiella rapporter

Resultaträkning

(mkr)	Noter	Kommunen		Koncernen	
		<u>2022</u>	<u>2023</u>	<u>2022</u>	<u>2023</u>
Verksamhetens intäkter	3	125,5	135,3	159,0	172,0
Verksamhetens kostnader	4	-687,5	-749,9	-711,3	-776,5
Avskrivningar	5	-30,7	-31,5	-37,0	-38,0
Verksamhetens nettokostnader		-592,7	-646,2	-589,2	-642,5
Skatteintäkter	6	525,9	553,2	525,9	553,2
Generella statsbidrag och utjämning	7	115,2	112,9	115,2	112,8
Verksamhetens resultat		48,4	19,8	51,9	23,5
Finansiella intäkter	8	1,3	3,5	1,0	3,7
Finansiella kostnader	9	-5,6	-11,2	-4,1	-11,6
Resultat efter finansiella poster		44,1	12,2	48,8	15,6
Extraordinära poster	10	0,0	-7,7	0,0	-7,7
Årets resultat		44,1	4,5	48,8	8,0

Balansräkning

(mkr)	Noter	Kommunen		Koncernen	
		2022	2023	2022	2023
Tillgångar					
Anläggningstillgångar					
Immateriella anläggningstillgångar	11	1,4	2,8	1,4	2,8
Materiella anläggningstillgångar					
Mark, byggnader, tekniska anläggningar	12	520,8	558,3	755,0	791,6
Maskiner och inventarier	13	15,1	18,1	16,8	19,5
Finansiella anläggningstillgångar	14	8,3	9,2	7,3	8,2
Summa Anläggningstillgångar		545,6	588,3	780,6	822,1
Omsättningstillgångar					
Förråd, lager och exploateringsfastigheter	15	33,9	27,8	34,2	28,0
Fordringar	16	66,8	66,7	67,6	66,9
Kortfristiga placeringar	17	5,7	6,3	5,6	6,3
Kassa, bank	18	45,5	40,7	91,7	65,1
Summa Omsättningstillgångar		151,8	141,5	199,1	166,3
Summa Tillgångar		697,5	729,8	979,7	988,5
Eget Kapital, Avsättningar och Skulder					
Eget kapital	19	408,5	413,1	477,4	485,4
Årets resultat		44,1	4,5	48,8	8,0
Avsättningar					
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	20	50,2	63,8	50,2	63,8
Andra avsättningar	21	0,0	9,3	1,3	10,5
Skulder					
Långfristiga skulder	22	125,4	134,1	260,9	230,1
Kortfristiga skulder	23	113,3	109,6	189,9	198,7
Summa Eget Kapital, Avsättningar och Skulder		697,5	729,8	979,7	988,5
Panter och ansvarsförbindelser					
Panter och därmed jämförliga säkerheter	24	0,3	0,3	0,3	0,3
Ansvarsförbindelser					
Pensionsförpliktelser som inte har tagits upp bland skulderna eller avsättningarna	25	133,4	135,7	133,4	135,7
Övriga ansvarsförbindelser	26	251,9	219,8	252,0	219,9
Leasing	27	122,2	116,5	122,2	116,5

Kassaflödesanalys

(mkr)	Noter	Kommunen		Koncernen	
		2022	2023	2022	2023
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN					
Årets resultat		44,5	4,5	48,3	8,0
Justering för ej likviditetspåverkande poster	28	32,7	52,1	42,4	60,8
<i>Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital</i>		77,1	56,6	90,8	68,8
Ökning/minskning av periodiserade anslutningsavgifter		4,6	0,9	4,6	0,9
Ökning/minskning av kortfristiga fordringar		-19,7	0,1	-19,3	4,6
Ökning/minskning av förråd och varulager		-1,7	6,1	-1,9	6,2
Ökning/minskning av kortfristiga skulder		4,3	-1,5	5,7	-2,7
Kassaflöde från den löpande verksamheten		64,6	62,2	79,9	77,8
INVESTERINGSVERKSAMHETEN					
Investering i immateriella anläggningstillgångar		-1,2	-2,1	-1,2	-2,1
Försäljning av immateriella anläggningstillgångar		0,0	0,0	0,0	0,0
Investering i materiella anläggningstillgångar		-65,2	-71,8	-67,5	-77,2
Försäljning av materiella anläggningstillgångar		0,0	0,0	0,0	0,0
Erhållna offentliga bidrag		1,8	0,0	1,8	0,0
Förvärv av finansiella tillgångar		-0,1	-0,9	-0,1	-0,9
Avyttring av finansiella tillgångar		0,0	0,0	0,0	0,0
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-64,7	-74,8	-66,9	-80,1
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN					
Nyupptagna lån		0,0	10,4	0,0	10,4
Amortering av skulder för finansiell leasing		0,0	-2,6	0,0	-2,6
Amortering av långfristiga skulder		-44,4	0,0	-44,4	-32,0
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		-44,4	7,8	-44,4	7,8
Årets kassaflöde		-44,4	-4,8	-31,4	-26,5
Likvida medel vid årets början		90,1	45,5	123,3	91,7
Likvida medel vid årets slut		45,5	40,7	91,7	65,2

Noter

1 - Redovisningsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning samt Rådet för kommunal redovisnings rekommendationer.

Från och med 2023 redovisas hyreskontraktet mellan kommunen och Stiftelsen Bollebygds Hyresbostäder som finansiell leasing. Förändringen innebär att skillnaden mellan räntekostnad + amortering och avskrivningskostnader redovisas direkt mot eget kapital som en följd av byte av redovisningsprincip.

Under året har räntekostnader samt avskrivningskostnader belastat resultatet i enlighet med rekommendation RKR R5. Tillgång och skuld har justerats i balansräkningen. Då det handlar om koncernintern leasing har bokfört värde vid leasingkontraktets ingång använts som verkligt värde. Beräknat restvärde har tagits fram genom att framräknat bokfört värde samt planerade investeringar enligt underhållsplan har räknats samman. Se mer under stycket om leasing.

Jämförelsetal för föregående år har omräknats enligt den nya principen.

Kommunkoncern och sammanställda räkenskaper

Kommunkoncernen består av följande kommunala koncernföretag:

Bolag	Ägarandel
Stiftelsen Bollebygds hyresbostäder	100 %
GRYAAB	1,13 %

Inga förändringar i sammansättningen av kommunkoncernen har skett under räkenskapsåret. Vid konsolidering av Stiftelsen Bollebygds hyresbostäder har inte omräkning av stiftelsens redovisning gjorts till LKBR. Då stiftelsen följer K2-redovisning innebär detta ett avsteg från RKR R16. En omräkning skulle innebära att tillgångarna värderats högre då en del av stiftelsens underhållskostnader skulle ha redovisats som investering i ny komponent.

GRYAAB ingår inte i de sammanställda räkenskaperna eftersom dess andel av kommunala kommunkoncernens omsättning och omslutning är obetydlig.

Avloppsverksamheten är förvisso av särskild betydelse för kommunen men GRYAAB hanterar i nuläget inte avloppsvatten ifrån Bollebygds kommun.

Värderings- och omräkningsprinciper

Anläggningstillgångar

Utvecklingsarbete och immateriella rättigheter av väsentligt värde som medför framtida ekonomiska fördelar eller servicepotential tas upp som immateriell tillgång. Med väsentligt värde menas minst ett prisbasbelopp. Detsamma gäller rättigheter utan begränsad nyttjandeperiod som till exempel ledningsrätter. Immateriella anläggningstillgångar är upptagna till anskaffningsvärde minus avskrivning och eventuell nedskrivning. Samtliga immateriella tillgångar är förvärvade. Förvärvade IT licenser skrivs av linjärt under avtalstiden som är 3 – 8 år.

Materiella anläggningstillgångar är upptagna till anskaffningsvärde minus avskrivning och eventuell nedskrivning. Avskrivning sker linjärt för samtliga anläggningstillgångar som är utsatta för värdeminskning. Materiella anläggningstillgångar som har betydande komponenter med väsentlig skillnad i nyttjandeperiod skrivs av separat. Några justeringar har inte skett på gamla investeringar. I snitt har de fastigheter där investeringen gjordes innan 2015 en avskrivningstid på 33 år, som vägt snitt. Om någon befintlig fastighet genomgår större renovering görs ny bedömning av komponenter.

En samlad bedömning av nyttjandeperioden för respektive tillgångstyp görs. För tillgångar där nyttjandeperioden styrs i avtal (till exempel leasing) används den planerade verkliga nyttjandeperioden som avskrivningstid.

För tillgångar av särskild teknisk karaktär görs individuell bedömning av nyttjandeperioden, vilken därmed kan avvika från kommunens normala avskrivningstider. Omprövning av nyttjandeperioden sker om det finns omständigheter som pekar på att det är nödvändigt (till exempel verksamhetsförändringar, teknikskiften och organisationsförändringar).

För tillgångar med en nyttjandeperiod överstigande 10 år görs dock alltid en omprövning vid större reparations- eller ombyggnadsåtgärder eller när halva respektive två tredjedelar av ursprungligt bedömd nyttjandeperiod förflutit. Om en ny bedömning av nyttjandeperioden avviker från tidigare fastställd nyttjandeperiod ändras avskrivningstiden alltid, om den bedöms vara kortare. Bedöms nyttjandeperioden vara längre, ändras den normalt bara om det oavskrivna beloppet för tillgången överstiger 500 000 kronor.

Korttidsinventarier med förväntad genomsnittlig nyttjandetid på max 3 år och inventarier av mindre värde, upp till ett prisbasbelopp, kostnadsförs direkt. Inventarier som köps in inom ramen för nämndernas planerade investeringsbudget och därmed är av särskild betydelse för verksamheten tas alltid upp som en anläggningstillgång under förutsättning att den förväntade nyttjandetiden överstiger 3 år och värdet är minst ett halvt prisbasbelopp.

Inventarier som är avsedda för krisberedskap redovisas som anläggningstillgång med livslängd som överstiger det normala för motsvarande inventarier.

Omsättningstillgångar

Kundfordringar och övriga kortfristiga fordringar är upptagna till det belopp varmed de beräknas inflyta.

För finansiella instrument värderade till verkligt värde har börskursen den 31/12 använts.

Tomter för försäljning värderas kollektivt per exploateringsetapp där totala utgifterna fördelas per tomt utifrån yta. I anskaffningsvärdet ingår mark, andel av projektering och direkta utgifter för åtgärder på tomtmarken.

Mindre lager av till exempel kontorsmaterial eller förbrukningsartiklar inom verksamheterna kostnadsförs direkt i samband med inköp och tas inte upp som omsättningstillgång.

VA-verksamhetens förråd redovisas till bestämd mängd och fast värde. Varje år görs en inventering av förrådet för att säkerställa att verkliga värdet stämmer överens med upptagna värdet.

Kommunen har för närvarande inga beredskapslager eller överlager.

Leasing

Majoriteten av de bilar som kommunen leasar är klassade som operationella avtal och redovisas därför inte som anläggningstillgång. I de fall som nuvärdet av minimileaseavgifterna överstigit 80 procent av bilens verkliga värde vid leasingperiodens början har leasingkontraktet klassats som finansiell leasing och bilen tagits upp som tillgång. Kommunen har sju bilar som redovisas som finansiell leasing. I en del fall har avtalet blivit förlängt vilket inte föranleder omklassificering.

Kommunen leasar Bollegårdens äldreboende från Stiftelsen Bollebos hyresbostäder. Avtalet sträcker sig mellan 2011 och 2036. Avtalet förlängs därefter med fem år i sänder. Den kapitaliserade delen av hyreskostnaden har använts för att beräkna minimileasavgiften. Implicit ränta har beräknats inklusive ej garanterat restvärde där restvärdet har tagits fram utifrån redovisat värde med tillägg av 23 miljoner kronor som kommit från underhållsplan. Inga andra fastigheter är upptagna som finansiell leasing. Tidigare år har den här leasen felaktigt varit redovisad som operationell. Från och med bokslut 2023 är den korrekt upptagen som finansiell tillgång och jämförelsetalen för föregående år har omräknats enligt den nya principen.

Finansiella leasingavtal med ett avtalsvärde per objekt understigande ett halvt prisbasbelopp har klassificerats som ej uppsägningsbara operationella avtal och redovisas därför inte som anläggningstillgång. Dessa avtal ingår i noten för ej avskrivningsbar operationell leasing.

Skulder och avsättningar

90 procent av erhållna anläggningsavgifter för VA redovisas som förutbetalad intäkt och periodiseras på 50 år. Resterande del intäktsförs direkt.

Avsättning för pensioner värderas enligt RIPS i enlighet med RKR R10.

Kommunen har varken tillgångar eller skulder i utländsk valuta.

Redovisningsprinciper i driftredovisningen

Driftredovisningens intäkter och kostnader ska spegla respektive nämnds och verksamhets ekonomiska relationer till sin omvärld, där de andra nämnderna och verksamheterna utgör en del av omvärlden. Det innebär att jämfört med resultaträkningens intäkter och kostnader, som endast innehåller kommunexterna poster, innehåller driftredovisningen även interna intäkter och kostnader såsom köp och försäljning mellan nämnderna. Poster som finns i resultaträkning, men inte i driftredovisningen, är skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning, finansiella intäkter och kostnader. Poster som kalkylmässigt simuleras i driftredovisningen är:

- Personalomkostnader, i form av arbetsgivaravgifter, avtalspension och löneskatt. Dessa kalkyleras schablonmässigt till att uppgå till 44,53 procent av lönekostnaden.
- Kapitalkostnader, i form av avskrivningar och ränta på bundet kapital. Kapitalkostnaderna beräknas enligt rak nominell metod, vilket innebär att

kostnaden består av linjär avskrivning på anläggningstillgångarnas avskrivningsbara värde och ränta på tillgångarnas bokförda restvärde. Den internt beräknade räntan har satts till 1,5 procent. Påfordrad ränta kan aldrig uppgå till mer än redovisade anskaffningsvärdet för tillgången. För information om avskrivningstider, se redovisningsprinciper.

Samhällsbyggnadsnämndens kostnader som fördelas mellan kommunens olika verksamheter genom interndebitering är:

- Hyreskostnader: Internhyran sätts till fastighetsavdelningens självkostnad inklusive avskrivningskostnader och ränta på bundet kapital.
- Kost: Debitering sker av kommunens produktionskök till budgeterat pris för utbildningsnämnden sätts ett fast pris per år medan socialnämnden debiteras abonnemang för respektive månad samt ett årligt fast pris. Utöver detta interndebiteras ströbeställningar av till exempel kaffe och andra livsmedel. Eventuella budgetavvikelser vidarefaktureras ej men redovisas schablonmässigt på korrekt verksamhetskod.
- Lokalvård: En budget för respektive verksamhet sätts varje år. Den budgeten interndebiteras under året till respektive nämnd. I särskilda fall sker även utökad fakturering om uppdraget ändrats under året. Eventuella budgetavvikelser vidarefaktureras ej men redovisas schablonmässigt på korrekt verksamhetskod.
- Vaktmästeri: Förvaltningarna beställer vaktmästartjänster som därefter interndebiteras.

Redovisningsprinciper för investeringsredovisningen

Investeringsredovisningen visar årets utgifter för avslutade samt pågående investeringsprojekt. Varje år fattar kommunfullmäktige beslut om investeringsbudget samt flerårsplan. Inga beslut om investeringsprojekt med flerårig löptid har tagits i budgeten. Långsiktiga investeringsprojekt hanteras i Lokalresursplanen som särredovisas. Kommunfullmäktige har fattat beslut om ett årligt anslag om 25 miljoner kronor för exploateringsverksamhet där projekt kan sträcka sig över flera år men inte tagit ställning till hur mycket enskilda projekt ska kosta per år. I investeringsredovisningen kan poster för exploateringsverksamhet även innehålla utgifter som i externredovisningen klassas som omsättningstillgång. Se särskild omräkning av dessa.

Budget för strategiska markinköp om totalt 25 miljoner kronor syftar till att ge kommunstyrelsen utrymme att agera ifall ett strategiskt objekt kommer ut på marknaden. Markinköpens ram är inte att se som planerat markinköp utan maximal ram för markinköp. Kommunfullmäktige beslutar om en investeringsbudget per projekt. Respektive nämnd har mandat att göra omfördelningar mellan projekt som understiger 5 miljoner kronor.

Omfördelning mellan projekt inom lokalresursplanen godkänns av kommunstyrelsen. Ombudgetering mellan år prövas av kommunfullmäktige i samband med prövning av årsredovisningen. Att vissa leasingavtal för fordon redovisas som finansiell leasing har inte beaktats i kommunens budgetarbete. Årets tecknade avtal redovisas som en egen post i redovisningen. Ökat insatskapital till Kommuninvest redovisas som en investering i finansiella anläggningstillgångar men tas inte upp i investeringsredovisningen.

2 - Uppskattningar och bedömningar

Bergadalen

För exploateringsprojektet Bergadalen2 har huvudentreprenörens kostnader fördelats mellan tomter och kommunens tekniska anläggningar utifrån kalkylen i entreprenörens anbud. 77 procent av kostnaderna har redovisats som anläggningstillgång medan 23 procent har fördelats som tomtmark. Kostnader direkt hänförliga till särskild anläggning har tagits upp där medan schablon har använts för gemensamma kostnader. Värdering har gjorts av oberoende värderingsfirma som konstaterat att marknadsvärdet är högre än den redovisade exploateringstillgången av tomtmark.

	Kommunen		Koncernen	
	<u>2022</u>	<u>2023</u>	<u>2022</u>	<u>2023</u>
3 - Verksamhetens intäkter				
Försäljningsintäkter	7,4	8,9	7,4	8,9
Taxor och avgifter	47,2	55,4	44,0	52,7
Hyror och arrenden	5,3	4,4	41,6	42,4
Bidrag och kostnadsersättningar från staten	54,1	49,6	54,2	49,6
Bidrag och gåvor från privata aktörer	0,0	0,0	0,0	0,0
Offentliga bidrag (investeringar)	0,1	0,1	0,0	0,1
EU-bidrag	1,0	0,9	1,0	0,9
Övriga bidrag	2,6	0,9	2,6	0,9
Försäljning av verksamhet och konsulttjänster	7,5	7,1	7,0	7,1
Intäkter från exploateringsverksamhet	0,2	7,9	0,2	7,9
Realisationsvinster på anläggningstillgångar	0,1	0,0	0,1	0,0
Övriga verksamhetsintäkter	0,0	0,0	1,0	1,5
Summa verksamhetens intäkter	125,5	135,3	159,0	172,0
4 - Verksamhetens kostnader				
Personalkostnader exklusive pensionskostnader	-396,3	-422,0	-401,4	-427,3
Pensionskostnader	-29,5	-41,4	-30,0	-41,7
Lämnade bidrag	-24,1	-27,8	-24,1	-27,8
Köp av verksamhet	-124,7	-136,2	-124,7	-136,2
Lokal- och markhyror samt övriga fastighetskostnader	-28,7	-26,8	-4,3	-47,5
Inköp av material och varor	-22,5	-22,9	-0,6	-22,9
Inköp av tjänster	-31,0	-35,8	-17,4	-35,8
Realisationsförluster och utrangeringar	-1,5	-4,2	-1,5	-4,2
Anskaffningskostnad sålda exploateringsfastigheter	0,0	-0,6	0,0	-0,5
Bolagsskatt	0,0	0,0	-1,0	-0,8
Övriga kostnader	-29,1	-32,3	-103,7	-31,7
Summa verksamhetens kostnader	-687,5	-749,9	-708,7	-776,5
5 - Av- och nedskrivningar				
Avskrivning immateriella tillgångar	-0,4	-0,7	0,4	-0,7
Avskrivning byggnader och anläggningar	-24,1	-22,8	30,2	-28,9
Avskrivning maskiner och inventarier	-6,2	-8,1	6,4	-8,4
Nedskrivning/återföring byggnader och anläggningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa av- och nedskrivningar	-30,7	-31,5	37,0	-38,0

6 - Skatteintäkter				
Preliminär kommunalskatt	511,7	543,0	511,7	543,0
Preliminär slutavräkning innevarande år	11,3	7,6	11,2	7,6
Slutavräkningsdifferens föregående år	3,0	2,5	3,0	2,5
Mellankommunal kostnadsutjämning	0,0	0,0	0,0	0,0
Övriga skatter	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa skatteintäkter	525,9	553,2	525,9	553,2
7 - Generella statsbidrag och utjämning				
Inkomstutjämning	67,7	75,2	67,7	75,2
Kostnadsutjämning	-1,3	-5,4	-1,3	-5,4
Regleringsbidrag/avgift	26,5	22,6	26,5	22,6
Kommunal fastighetsavgift	21,6	22,8	21,6	22,8
Bidrag/avgift för LSS-utjämning	-2,0	-5,4	-2,0	-5,4
Övriga bidrag i utjämningsystemet	0,2	0,0	0,2	0,0
Övriga generella bidrag från staten	2,6	3,1	2,6	3,1
Summa generella statsbidrag och utjämning	115,2	112,9	115,2	112,8
8 - Finansiella intäkter				
Utdelningar från koncernföretag	0,0	0,0	0,0	0,0
Utdelningar på aktier och andelar	0,0	0,0	0,0	0,0
Intäkter från finansiella anläggningstillgångar	0,0	0,0	0,0	0,0
Realiserad vinst på försäljning av finansiella instrument	0,0	0,0	0,0	0,0
Orealiserad värdestegring på finansiella instrument	0,0	0,6	0,0	0,6
Ränteintäkter	0,4	2,3	0,4	3,1
Borgensavgifter	0,9	0,6	0,0	0,0
Övriga finansiella intäkter	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa finansiella intäkter	1,3	3,5	0,4	3,7
9 - Finansiella kostnader				
Räntekostnader	-3,4	-5,7	-0,5	-6,1
Finansiell kostnad, förändring av pensionsavsättningar	-1,2	-5,5	-1,2	-5,5
Kostnader från finansiella anläggningstillgångar	-0,9	0,0	-0,8	0,0
Förlust vid försäljning av finansiella instrument	0,0	0,0	0,0	0,0
Orealiserad värdeminskning finansiella instrument	0,0	0,0	0,0	0,0
Övriga finansiella kostnader	-0,2	0,0	-0,2	0,0
Summa finansiella kostnader	-5,63	-11,2	-2,8	-11,6
Genomsnittlig upplåningsränta efter räntesäkring	1,3 %	3,3 %		
Genomsnittlig upplåningsränta före räntesäkring	0,8 %	3,8 %		
Räntesäkringen har påverkat kostnaden med	0,4	-0,4		

10 - Extraordinära poster				
Extraordinär intäkt/kostnad (redovisa post för post)	0,0	-7,7	0,0	-7,7
Summa extra ordinära poster	0,0	-7,7	0,0	-7,7

Under redovisningsperioden uppdagades det att avdragen skatt från utbetalda pensioner förmedlade via Skandia har hanterats fel i redovisningen. Avdragen skatt har inte tagits upp som skuld vilket inneburit att skulden succesivt minskat i samband med att skatten betalats in. Rätt belopp har deklarerats och betalats ut men saldot på skuldkontot har inte stämts av på korrekt sätt och har sedan 2019 inte visat aktuell skuld.

Felet bedöms inte påverka resultatet de tidigare perioderna i väsentlig utsträckning. För att återställa skuldkontot till rätt saldo påverkas dock innevarande räkenskapsårs resultat i sådan omfattning att resultatpåverkan redovisas som en extraordinär post.

Tidigare års felaktiga redovisning skedde till följande belopp:

2019 - 1,7 mnkr

2020 - 1,9 mnkr

2021 - 2,0 mnkr

2022 - 2,1 mnkr

Totalt 7,7 mnkr som i år redovisas som extraordinär kostnad.

Kostnaden påverkar resultatet negativt om -7,7 miljoner kronor. I balansräkningen kan effekten ses i not 24 under posten "Personalens skatter, avgifter och avdrag". För perioden är skulden korrekt medan jämförelsetalet föregående period omräknat är 13,4 miljoner kronor i stället för redovisade 5,7 miljoner kronor.

	<u>2022</u>	<u>2023</u>	<u>2022</u>	<u>2023</u>
11 - Immateriella anläggningstillgångar				
Förvärvade immateriella anläggningstillgångar				
Ingående anskaffningsvärde	4,5	5,6	4,5	5,6
Inköp	0,9	2,0	0,9	2,0
Försäljningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Utrangeringar	0,0	0,0	0,0	0,0
Överföringar	0,2	0,0	0,2	0,0
Utgående anskaffningsvärde	5,6	7,7	5,6	7,7
Ingående ack. avskrivningar	-3,8	-4,2	-3,8	-4,2
Försäljningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Utrangeringar	0,0	0,0	0,0	0,0
Överföringar	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets avskrivningar	-0,4	-0,7	-0,4	-0,7
Utgående ack. avskrivningar	-4,2	-4,9	-4,2	-4,9
Utgående redovisat värde	1,4	2,8	1,4	2,8
Bedömd genomsnittlig nyttjandeperiod	4,1 år	3,6 år		
12 - Mark, byggnader, tekniska anläggningar				
Ingående anskaffningsvärde	778,7	840,4	1122,5	1185,6
Inköp	57,6	67,0	61,6	74,8
Försäljningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Utrangeringar	0,0	-4,9	0,0	-4,9
Överföringar	4,2	0,0	4,2	0,0
Utgående anskaffningsvärde	840,4	902,5	1188,2	1255,5
Ingående ack. avskrivningar	-295,6	-319,6	-403,0	-433,2
Försäljningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Utrangeringar	0,0	0,0	0,0	0,0
Överföringar	0,0	0,8	0,0	0,8
Årets avskrivningar	-24,1	-25,4	-30,1	-31,5
Utgående ack. avskrivningar	-319,6	-344,2	-433,2	-463,9
Utgående redovisat värde	520,8	558,3	755,0	791,6
Därav finansiell leasing	33,6	31,0	0	0
Bedömd genomsnittlig nyttjandeperiod	30,0 år	29,4 år		

13 - Maskiner och inventarier

Ingående anskaffningsvärde	131,6	135,2	138,4	142,5
Inköp	3,7	9,3	4,4	9,4
Försäljningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Utrangeringar	0,0	29,1	-0,1	-29,1
Överföringar	0,2	0,1	-0,2	-0,1
Utgående anskaffningsvärde	135,2	115,3	142,5	122,7
Ingående ack. avskrivningar	-113,9	-120,0	-119,4	-125,7
Försäljningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Utrangeringar	0,1	29,1	0,2	29,1
Överföringar	0,0	-0,8	0,0	-0,8
Årets avskrivningar	-6,2	-5,5	-6,4	-5,8
Utgående ack. avskrivningar	-120,0	-97,2	-125,7	-103,1
Utgående redovisat värde	15,1	18,1	16,8	19,5
Därav finansiell leasing	1,2	1,4	0,0	1,4
Bedömd genomsnittlig nyttjandeperiod	5,1 år	5,6 år		

14 - Finansiella anläggningstillgångar

Aktier och andelar kommunkoncernföretag mm

Kommunaktiebolaget	0,0	0,0	0,0	0,0
Kommuninvest ekonomisk förening	6,3	7,1	6,3	7,1
Coompanion Sjuhärad	0,0	0,0	0,0	0,0
Inera	0,0	0,0	0,0	0,0
Gryaab	1,0	1,0	1,0	1,0
HBV, insatskapital	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa aktier och andelar kommunkoncernföretag mm	7,3	8,2	7,3	8,2

Långfristiga placeringar

Grundfondskapital Stiftelsen Bollebygds hyresbostäder	1,0	1,0	0	0
Summa långfristiga placeringar	1,0	1,0	0	0

Långfristig utlåning

Summa finansiella anläggningstillgångar	8,3	9,2	7,3	8,2
--	------------	------------	------------	------------

15 - Förråd, lager och exploateringsfastigheter

VA-förvaltningens förråd	0,8	0,8	0,8	0,8
Tomter för försäljning	33,1	27,0	33,1	27,0
Stiftelsen Bollebygds Hyresbostäders förråd	0,0	0,0	0,3	0,2
Summa förråd, lager och exploateringsfastigheter	33,9	27,8	34,2	28,0

16 - Fordringar

Fordringar

Kundfordringar	7,0	6,5	5,8	6,6
Kommunalskattefordringar	25,1	21,4	25,1	21,4
Fordring fastighetsavgift	19,2	21,2	19,2	21,2
Övriga kortfristiga fordringar	4,6	5,3	5,4	4,2
Upplupna riktade statsbidrag och kostnadsersättningar	4,2	3,8	4,2	3,8
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	6,8	8,5	7,8	9,8
Summa fordringar	66,8	66,7	67,6	66,9

17 - Kortfristiga placeringar

Aktier och andelar	5,7	6,3	5,6	6,3
<i>Anskaffningsvärde</i>	<i>4,0</i>	<i>4,0</i>	<i>4,0</i>	<i>4,0</i>
<i>Värdereglering</i>	<i>1,7</i>	<i>2,3</i>	<i>1,6</i>	<i>2,3</i>
Summa kortfristiga placeringar	5,7	6,3	5,6	6,3

18 - Kassa och bank

Kassa	0,0	0,0	0,0	0,0
Bank och plusgiro	45,5	40,7	91,7	65,1
Summa kassa och bank	45,5	40,7	91,7	65,1

19 - Eget kapital

Ingående eget kapital	375,9	420,3	428,6	477,4
<i>Varav ingående Resultatutjämningsreserv</i>	<i>62,1</i>	<i>0,0</i>		
Byte av redovisningsprincip finansiell leasing Bollegården	-11,4	-11,8	0,0	0,0
Totalt ingående eget kapital	364,5	408,5	428,6	477,4
Årets resultat	44,1	4,5	48,8	8,0
<i>Varav reserveras till Resultatutjämningsreserv</i>	<i>38,0</i>	<i>0,0</i>		
Summa eget kapital	408,5	413,1	477,4	485,4

Under året ändrades redovisningsprincipen för leasingen av Bollegårdens äldreboende. Förändringen innebär att tidigare års resultatpåverkan av nya principen redovisas direkt mot eget kapital.

20 - Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser

Ingående avsättning till pensioner inkl löneskatt	46,4	50,2	46,4	50,2
Nyintjänad pension	2,1	9,2	2,1	9,2
Årets utbetalningar	1,0	1,2	1,0	1,2
Ränte- och basbeloppsuppräknig	0,9	3,7	0,9	3,7
Ändring av försäkringstekniska grunder	0,0	0,0	0,0	0,0
Övrig post	0,1	0,3	0,1	0,3
Omställningsstöd förtroendevalda	1,1	1,1	1,1	1,1
Förändring löneskatt	0,8	2,6	0,8	2,6
Summa avsatt till pensioner inkl löneskatt	50,2	63,8	50,2	63,8

Omställningsstöd till förtroendevalda avser tre politiker som avslutat sina uppdrag efter mandatperioden 2022. Eftersom utbetalning påbörjades i början av 2023 redovisades detta omställningsstöd som avsättning 2022.

21 - Andra avsättningar

Uppskjutna skatter	0,0	0,0	1,3	1,2
Bidrag till Trafikverket	0,0	9,3	0,0	9,3
Summa andra avsättningar	0,0	9,3	1,3	10,5

Bidrag till Trafikverket avser genomförande av gång och cykelväg Ballasjövägen – cirkulationsplats Bollebygd, väg 554, Bollebygd. Avtalet tecknades i slutet av 2023 och beloppet utgår från kostnadsbedömning utifrån 2023 års priser från Trafikverket. Då betalning ska ske löpande från och med byggstart vilket planeras ske i närtid har ingen nuvärdeberäkning av avsättningen gjorts.

22 - Långfristiga skulder				
Långfristig upplåning i banker och kreditinstitut	56,0	66,0	234,5	202,5
Långfristig leasingsskuld	43,5	41,5	0,5	0,9
Förutbetalda intäkter anläggnings-/anslutningsavgifter	21,8	22,7	21,8	22,6
Förutbetalda intäkter offentliga investeringsbidrag	4,1	4,0	4,1	4,0
Summa långfristiga skulder	125,4	134,1	260,9	230,1
Förutbetalda intäkter som regleras över flera år				
Anläggnings-/anslutningsavgifter återstående antal år (vägt snitt)	40 år	39 år		
Offentliga investeringsbidrag återstående antal år (vägt snitt)	46 år	45 år		
Uppgifter om lång- och kortfristig upplåning				
Genomsnittlig ränta %	2,3 %	3,6 %	1,69%	1,92%
Genomsnittlig kapitalbindningstid, år	1,2 år	0,6 år	2,0 år	1,4 år
Kapitalförfall andel av lån				
0-1 år	54 %	61 %	33%	42%
1-3 år	46 %	39 %	42%	50%
3-5 år	-	-	25%	8%
Genomsnittlig räntebindningstid	1,2 år	0,6 år	2,0 år	1,3 år

23 - Kortfristiga skulder				
Kortfristiga skulder till banker och kreditinstitut	0,2	0,4	71,3	80,9
Kortfristig del av leasingsskuld	3,1	2,9	0,8	0,5
Leverantörsskulder	35,2	31,2	38,1	35,1
Moms och punktskatter	0,2	0,0	0,2	0,0
Personalens skatter, avgifter och avdrag	5,7	14,2	5,7	14,2
Upplupna personalkostnader (exkl. pensioner)	23,7	25,3	23,6	25,3
Upplupna pensionskostnader	18,7	18,2	18,7	18,2
Övriga kortfristiga skulder	6,7	11,3	7,4	10,9
<i>Varav förutbetalda generella statsbidrag</i>	<i>1,1</i>	<i>3,5</i>	<i>1,1</i>	<i>3,5</i>
<i>Varav Förutbetalda riktade statsbidrag och kostnadsersättningar</i>	<i>4,7</i>	<i>6,0</i>	<i>4,7</i>	<i>6,0</i>
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	19,9	6,1	24,1	13,6
Summa kortfristiga skulder	113,3	109,6	189,9	198,7

Förutbetalda generella statsbidrag består av ett bidrag för "Minskad andel timanställda inom vård och omsorg om äldre" samt "Utökad bemanning sjuksköterskor på särskilda boenden" med restriktionen att det avsåg 2023 och 2024. Bidragen som var på totalt 5,5 miljoner kronor har intäktsförts med 2,0 miljoner kronor år 2023 varför 3,5 miljoner kronor periodiseras till år 2024.

Riktade statsbidrag intäktsredovisas i takt med att villkoren uppfylls. Erhållna ej intäktsredovisade riktade statsbidrag uppgår totalt till 4,8 miljoner kronor. Av de upplupna riktade statsbidragen är huvuddelen hänförliga till Socialnämnden 4,1 miljoner kronor varav 3,2 miljoner kronor bedöms betalas tillbaka.

24 - Panter och därmed jämförliga säkerheter

Bollebygd Flässjum 4:98	0,3	0,3	0,3	0,3
Summa panter och därmed jämförliga säkerheter	0,3	0,3	0,3	0,3

25 - Pensionsförpliktelser som inte har tagits upp bland skulderna eller avsättningarna

Ansvarsförbindelse för pensioner intjänade före 1998

Ingående ansvarsförbindelse för pensioner intjänade före 1998 inkl löneskatt

Årets utbetalningar	5,6	5,8	5,6	5,8
Ränte- och basbeloppsuppräknig	3,1	8,3	3,1	8,3
Övrig post	0,5	0,7	0,5	0,7
Förändring av löneskatt	0,7	0,5	0,7	0,5
Summa ansvarsförbindelse för pensioner intjänade före 1998 inkl löneskatt	130,8	133,1	130,8	133,1

Övriga pensionsförpliktelser som inte tagits upp bland skulder/avsättningar

Övriga pensionsförpliktelser från Borås	2,6	2,5	2,6	2,5
---	-----	-----	-----	-----

Utgående pensionsförpliktelser som inte har tagits upp bland skulderna eller avsättningarna

	133,4	135,7	133,4	135,7
--	--------------	--------------	--------------	--------------

Övriga upplysningar avseende pensioner

Utredningsgrad	98%	98%	98%	98%
Antal förtroendevalda med rätt till visstidspension enligt PBF	0	0	0	0
Antal förtroendevalda med rätt till omställningsstöd enligt OPF-KL	0	1,8	0	1,8
Antal anställda med rätt till visstidspension	0	0	0	0

26 - Övriga ansvarsförbindelser

Borgensåtagande kommunala bolag

Stiftelsen Bollebygds Hyresbostäder	249,0	217,0	249,0	217,0
Pensioner GRYAAB	0,0	0,0	0,0	0,0

Övriga borgensförbindelser

Förlustansvar för egna hem	0,0	0,0	0,0	0,0
Gadden, fristående skola	2,9	2,8	2,9	2,8
Fastigo, garantiförbindelse			0,1	0,1
Summa övriga ansvarsförbindelser	251,9	219,8	252,0	219,9

Bollebygds kommun har i juni 2001 ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 295 kommuner och regioner som per 2023-12-31 var medlemmar i Kommuninvest Ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser. Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest Ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemmarna vid ett eventuellt

ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlem lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemmarnas respektive insatskapital i Kommuninvest Ekonomisk förening.

Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Bollebygds kommuns ansvar enligt ovan nämnd

borgensförbindelse, kan noteras att per 2023-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala

förpliktelser till 551 907 380 712 kronor och totala tillgångar till 562 022 704 021 kronor.

Bollebygds kommun andel av de totala förpliktelserna uppgick till 328 833 081 kronor och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 333 654 957 kronor.

27 - Leasing

Finansiella leasingavtal**Fastigheter**

Totala minimileaseavgifter	65,0	60,0	65,0	60,0
Nuvärde minimileasingavgifter	44,8	42,5	44,8	42,5
<i>Därav förfall inom 1 år</i>	<i>2,3</i>	<i>2,5</i>	<i>2,3</i>	<i>2,5</i>
<i>Därav förfall inom 1-5 år</i>	<i>10,8</i>	<i>11,5</i>	<i>10,8</i>	<i>11,5</i>
<i>Därav förfall senare än 5 år</i>	<i>31,7</i>	<i>28,5</i>	<i>31,7</i>	<i>28,5</i>

Maskiner och inventarier

Totala minimileasingavgifter	1,3	1,5	1,3	1,5
Nuvärde minimileasingavgifter	1,2	1,4	1,2	1,4
<i>Därav förfall inom 1 år</i>	<i>0,5</i>	<i>0,5</i>	<i>0,5</i>	<i>0,5</i>
<i>Därav förfall inom 1-5 år</i>	<i>0,8</i>	<i>0,9</i>	<i>0,8</i>	<i>0,9</i>
<i>Därav förfall senare än 5 år</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>

Samtliga finansiella leasingavtal avseende Fastigheter är koncerninterna och avser äldreboendet Bollegården. Implicit ränta har beräknats till 5,67 procent. Av finansiella leasingavtal för Maskin och inventarier är samtliga koncernexterna.

Icke uppsägningsbara operationella leasingavtal överstigande 1 år**Minimileaseavgifter**

Med förfall inom 1 år	6,0	6,2	6,0	6,2
Med förfall inom 1-5 år	3,8	4,9	3,8	4,9
Med förfall senare än 5 år	0,0	0,0	0,0	0,0
Totala operationella och finansiella minimileaseavgifter	55,9	55,0	55,9	55,0

28 - Justering för ej likviditetspåverkande poster

Avskrivningar	28,1	31,5	37,0	40,6
Utrangeringar	0,0	4,2	0,0	4,2
Gjorda avsättningar	3,8	22,8	3,8	22,8
Korrigerig omsättningstillgång/anläggningstillgång	0,0	-5,8	0,0	-5,8
Orealiserade kursförändringar	0,8	-0,6	0,8	-0,6
Upplösning av bidrag till infrastruktur	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Övriga ej likviditetspåverkande poster	0,0	0,0	0,9	-0,3
Summa ej likviditetspåverkande poster	32,7	52,1	42,4	60,8

29 - Upplysning om upprättade särredovisningar

Särredovisning för VA-verksamheten enligt Lag om allmänna vattentjänster finns i slutet av den här årsredovisningen.

30 - Upplysning om kostnader för räkenskapsrevision

Kostnader för räkenskapsrevision (tkr)	2022	2023	2022	2023
Sakkunnigt biträde	249	300	334	400

Förtroendevalda revisorer	69	79	69	79
Total kostnad för räkenskapsrevision	318	379	403	479

31 - Koncerninterna förhållanden

Stiftelsen Bollebygds Hyresbostäder

I kommunkoncernen räknas Stiftelsen Bollebygds Hyresbostäder in där kommunen har 100 procent ägarandel. Inga ägartillskott, koncernbidrag, utdelning eller försäljning har skett under året. Det finns inga koncerninterna lån. Koncernintern finansiell leasing innebär dock räntekostnader som elimineras i koncernredovisningen.

Den av kommunfullmäktige fastställda borgensavgiften för 2023 var 0,32 procent.

Borgensavgiften höjs årligen till målnivå som ska vara uppnådd 2025.

Borgensavgift erläggs inte för den del av lån som avser Bollegårdens äldreboende som kommunen leasar från stiftelsen.

Borgensavgifter samt lämnad borgen

	2022	2023
Borgensavgift	0,4	0,6
Lämnad borgen	299	299
Utnyttjad borgen	249	217

Måluppföljning

Kommunfullmäktiges mål

Nr	Mål	Målet är...		
		uppnått	delvis uppnått	ej uppnått
Skola				
1	Skolorna ska tillhöra toppskiktet i landet		X	
<p>Det mäts genom att följande nyckeltal ska visa på ett högre utfall än pendlingskommuner nära storstad:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Elever i åk 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen, hemkommun, ska vara över 85 procent. Utfallet för Bollebygds del har minskat från 72,7 procent till 71,9 procent. Utfallet för pendlingskommuner nära storstad är 71,1 procent vilket innebär att Bollebygds utfall är något högre än pendlingskommuner nära storstad. • Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, hemkommun, ska vara över 92 procent. Utfallet för Bollebygd var 80,5 procent och är en minskning från 90,1 procent Utfallet är lägre än pendlingskommuner nära storstad (86,4 procent) <p>Även om utbildningsnämnden arbetar med flera insatser för att förbättra resultaten visar indikatorerna på ett lägre utfall än förra året och enbart en av indikatorerna är högre än utfallet för pendlingskommuner nära storstad målet kan därför endast anses delvis uppnått.</p>				
Företagande				
2	Genomföra minst två riktade aktiviteter till exempel konferenser eller seminarier under 2023–2024	X		
<p>Under 2023 har kommunen genomfört 7 riktade aktiviteter utöver företagsbesök.</p> <p>Kommunen har genomfört två frukostmöten tillsammans med företagare, båda var välbesökta. På det ena var kommunens energirådgivare med och informerade och på det andra var vuxenutbildningen i Borås med och informerade.</p> <p>Övriga riktade aktiviteter till företagare har varit:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Företagsrevitaliseringsprojekt tillsammans med Högskolan i Skövde. (Stötta tillväxtföretag)				

- Företagsstart Sjuhärad (råd, stöd och hjälp till nystartade företag). Där har vi även lokala företag som berättar om sina tillväxtresor på de allmänna träffarna som är gjorda vid två tillfällen under året.
- "Öppet hus" där alla professioner inom samhällsbyggnadsförvaltningen var med.
- Exploatörsträff där kommunens planprocess har presenterats.
- Träff med kontrollansvariga
- "Öppet Hus" om enskilda avlopp, allmänt
- "Öppet Hus" om enskilda avlopp för entreprenörer.

Målet bedöms som uppfyllt.

3	Förvaltningarna och politikernas bemötande gentemot företagarna ska förbättras.		X	
---	---	--	---	--

Tre av nämnderna har arbetat med målet av dessa bedömer två att målen uppnås helt och en av nämnderna bedömer det som delvis uppnått

Utöver ovanstående aktiviteter har kommunen arbetat för en ökad tillgänglighet, både fysiska möten men även bättre tillgänglighet avseende e-post och telefon.

Stor vikt vid bedömningen av målet läggs vid mätning med nöjd kundindex där resultaten har ökat inom flera delområdet och får godkänd. Dock når fortfarande resultatet fortfarande inte upp till en godkänd nivå utan för totalen.

Målen bedöms därför som delvis uppfyllt.

Personalförsörjning – attraktiv arbetsgivare

4	Bollebygds attraktivitet som arbetsgivare ska förbättras. Målet mäts genom årlig medarbetarenkät.		X	
---	--	--	---	--

Samtliga nämnder arbetar med målet utifrån lite olika perspektiv. Det kan konstateras att kompetensförsörjning är en utmaning på både kort och lång sikt. Samtliga förvaltningar upplever svårigheter i att rekrytera rätt kompetens till verksamheterna och även svårigheter att rekrytera vikarier.

Det har genomförts en medarbetarenkät i kommunen för att ta reda på medarbetarnas upplevelse sitt arbete. Resultatet visar på att medarbetarna överlag är nöjda med sin arbetssituation och att de har ett utvecklande och meningsfullt arbete. Enkäten visar också på att kommunikationen mellan de olika hierarkiska nivåerna i kommunen bör öka och att många medarbetare upplever att de inte hinner med sitt arbete på sin arbetstid. Jämfört med andra kommuner har kommunen ett högt resultat, men det är oförändrat jämfört med tidigare år.

<p>Genom den röda tråden genomförs en systematisk dialog med medarbetare och chefer om balansen mellan krav och resurser. Dialogerna upplevs som meningsfulla av både chefer och medarbetare.</p> <p>Att erbjuda heltidsarbete är en viktig förutsättning för att befintliga och eventuella framtida medarbetare ska uppleva Bollebygds kommun som en attraktiv och bra arbetsgivare och förvaltningarna strävar efter att erbjuda heltidsanställningar. Störst utmaning i detta har socialförvaltningen.</p> <p>Sammantaget bedöms målet som delvis uppfyllt.</p>			
5	Genom tillitsfull dialog vill vi skapa en hållbar organisation. Varje nämnd/styrelse ska hålla workshop kring (tillitsbaserad) hållbar organisation.	X	
<p>Varje nämnd har genomfört en workshop utifrån sina förutsättningar och utmaningar då det ser lite olika ut i de olika nämnderna. Samtliga nämnder har tagit fram handlingsplaner efter workshoparna och dessa kommer nämnderna att arbeta med under 2024.</p> <p>Målet bedöms som uppfyllt.</p>			
Fritid			
6	Krafthuset ska utvecklas och vara mer tillgängligt med utökade öppettider och erbjuda mer aktiviteter för barn och ungdomar.	X	
<p>Nämnden har sett över behovet av utökade öppettider genom enkätundersökning, men har inte utökat de ordinarie öppettiderna. Däremot har fler aktiviteter anordnats utanför ordinarie öppettider samt genomfört aktiviteter i Töllsjö och Olsfors.</p> <p>Utifrån detta är bedömningen att målet är uppfyllt</p>			
Hållbarhet, samhällsutveckling och miljö			
7	Samtliga nämnder ska arbeta med insatser som bidrar till att kommunens energianvändning minskar.	X	
<p>Samtliga nämnder arbetar med insatser för att minska energianvändningen. Däremot är det svårt att mäta effekten av insatserna eftersom det är så många andra faktorer som påverkar kommunens totala energianvändning. De största insatserna görs av samhällsbyggnadsnämnden där en stor del av reinvesteringsbudgeten används till åtgärder i fastigheter vilket syftar till att minska energianvändningen. Exempel på insatser är att en värmepump bytts ut och inköp av energieffektivare lampor. Temperaturen sänks vid de anläggningar där det är möjligt utan att göra avsteg från arbetsmiljöverkets föreskrifter.</p>			

En kort och grundläggande energiutbildning tagits fram tillsammans med extern part. Utbildningen är digital och kommer skickas ut brett inom organisationen under januari 2024. Målet är i första hand att all personal med en fast arbetsplats samt personal inom fastighetsavdelningen och lokalvården ska genomgå utbildningen.			
Målet bedöms som uppfyllt.			
8	Andelen ekologiska livsmedel ska vara minst 52 procent 2023		X
Andelen ekologiska livsmedel uppgick till 49 procent och målet är därför ej uppfyllt.			
9	Andelen närproducerade livsmedel ska vara minst 75 procent 2023		X
Utfallet blev 72 procent och målet är därför ej uppfyllt.			
Kollektivtrafik			
10	Inleda förhandling med Västtrafik om ökad kollektivtrafik i kommunen.	X	
Flera dialogmöten har ägt rum. Dessa har dock inte resulterat i utökad kollektivtrafik.			
God ekonomisk hushållning:			
11	Det ekonomiska resultatet ska över mandatperioden motsvara 3 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag.	X	
Målet uppnått se vidare kommentarer och analys i stycket God ekonomisk hushållning i förvaltningsberättelsen.			
12	Minst 40 procent av kommunens skattefinansierade investeringar och exploateringar finansieras med egna medel över mandatperioden.	X	
Målet uppnått se vidare kommentarer och analys i stycket God ekonomisk hushållning i förvaltningsberättelsen.			

Kommunstyrelsens bedömning av måluppfyllelsen

Av de tio verksamhetsmålen bedömer kommunstyrelsen att fem mål uppnås, tre uppnås delvis och två uppnås ej. Detta är en något försämrad måluppfyllnad jämfört med 2022 men flera av målen är omformulerade eller helt nya.

Då det är fler mål som uppfylls jämfört med som ej uppfylls samtidigt som flera mål uppfylls delvis bedömer kommunstyrelsen att den totala måluppfyllnaden är tillräckligt god för att anse att merparten av de verksamhetsmässiga målen är uppfyllda vilket är ett bedömningskriterie för god ekonomisk hushållning.

Verksamhetsberättelser

Barn och utbildning

Förskola

Forskning visar på att rektor har stor betydelse för verksamhetens utveckling. Under delar av 2023 har det saknats en fjärde rektor vilket påverkat möjligheten att med kraft styra utvecklingsprocesser.

Förskolan har arbetat vidare med att "Fler barn ska få en god grund för sin språkutveckling och förmåga att kommunicera." vilket är en förutsättning för fortsatt framgång av utbildningen.

Varje förskola har under 2023 arbetat vidare med TAKK (Tecken som Alternativ och Kompletterande Kommunikation) och ser att det är hjälpsamt för barnen. Alla pedagoger har under året också fått tillgång till programmet "Wiget online" för att lätt själva kunna ta fram bildstöd till undervisningssituationer.

Rektorerna för förskolorna anser att de bedriver ett välorganiserat systematiskt arbete men strävar efter att förbättra sig ytterligare. Under det gångna året har man fokuserat på att implementera SKAV (Systematiskt Kvalitetsarbete på Vetenskaplig Grund), med stöd av texter och mallar från Skolverket.

Kollegiala samtal, ledda av rektor eller förstelärare, är en del av arbetssättet. Rektorerna har börjat att genomföra kvalitetsdialoger för att analysera och utvärdera fokusområdena. Genom gemensamma analyser av dessa områden kan rektorn identifiera och prioritera de områden som behöver utvecklas under det kommande året.

Under det gångna året har förskolorna även fokuserat på att kontinuerligt och kvalitativt dokumentera barnens individuella utveckling och lärande. Detta har inkluderat en granskning och uppdatering av IUP-mallen på Schoolsoft, som används vid utvecklingssamtal. Vissa förskolor har också förbättrat sin kompetens inom värderingsfritt skrivande genom kollegiala samtal under ledning av specialpedagoger.

Pedagogerna har blivit mer medvetna om att skapa miljöer som lockar barnen till kreativitet och aktiva val baserade på deras intresse, snarare än att följa vad deras kamrater väljer vilket också är ett trygghetsarbete där individen tränas i att göra aktiva val som är både bra för sig själv som för gruppen.

Några nyckeltal

	2020	2021	2022	2023
Antal barn i förskola*	512	524	530	519
Antal barn i pedagogisk omsorg*	-	-	-	-
Andel av anställda med förskollärarexamen	49 %	52%	45%	i/u
Antal barn per årsarbetare	5,4	5,5	5,4	i/u

*Förvaltningens egna uppgifter.

i/u innebär att uppgift ännu inte finns för året i Kolada.

Andelen heltidstjänster i förskolan med förskollärlig legitimation ökade något till 2021 men har återigen minskat till 2022.

Elevantalet varierar mellan åren men har minskat från 2022.

Ekonomiskt resultat

	2023			2022
	Utfall	Budget	Avvikelse	Utfall
Nettokostnad, mnkr	-70,5	-71,1	0,6	-64,6

Verksamheten förskolan redovisar ett överskott på 0,6 miljoner kronor för helåret. Det positiva resultatet utgörs av lägre kostnader för köpt förskola än budgeterat där kostnaderna blivit drygt 0,6 miljoner kronor lägre än föregående år. Man har också saknat en förskolerektor under andra halvåret i år vilket också bidragit till resultatet.

Personalkostnaderna på enheterna har varit högre än budgeterat. Man har flertalet tillsatta resurser för barn med omfattande behov vilket initialt gjorde att personalkostnaderna för året såg ut att bli högre. Resurspersonerna är något färre på hösten än de var på våren. Verksamheten beskriver också att sjukfrånvaron varit hög och att det varit svårt att få tag i vikarier. Det är också svårt att få tag i och ersätta behörig personal varvid personalkostnaderna minskat under årets prognoser.

Nettokostnaderna har ökat med 9,1 procent. Ökningen har skett på nästan alla kostnadsposter men främst på personalkostnader och inköp. Nettokostnader för köpt verksamhet har minskat med 15,2 procent.

Förskoleklass, grundskola och fritidshem**Förskoleklass**

Enheterna konstaterar att kunskapsnivån hos eleverna är lägre än i tidigare grupper. Dock har det skett en god kunskapsutveckling under förskoleklasstiden. Enheterna har utvecklat ett nära samarbete med skolbibliotekarier och barnboksbibliotekarie. Här finns ett nära samarbete med språk-, läs- och skrivutvecklare i förskolan men också direkt med lärare såsom i förskoleklass där skolbibliotekarien är ett givet återkommande inslag i skoldagen.

Grundskola

Matematik är det ämne som eleverna har störst svårighet med. Detta visar sig redan i de lägre årskurserna. I förskoleklass är eleverna nyfikna och intresserade av det matematiska innehållet. Det är en bra grund att stå på i det fortsatta lärandet. Det eleverna har svårt för är antalsuppfattning. Forskning säger att det är en medfödd förmåga. Denna förmåga handlar inte om egentligt räknande. Det handlar om en relativ, ospecifik förmåga att uppfatta antal. De senaste forskningsresultaten tyder på att precisionsgraden i denna förmåga att uppskatta antal skulle kunna förklara utvecklingen av gravare inlärningssvårigheter i matematik (dyskalkyli). Teorin utgår ifrån antagandet att erfarenheterna från uppskattning av antal, utgör grunden för förståelsen av kopplingen mellan antal och symbol. Om denna förmåga att uppskatta ungefärligt antal är mycket inexakt utvecklas inte uppfattningen om storleksskillnader mellan tal. Vi kan alltså redan här urskilja ett antal elever som kommer att ha svårigheter i ämnet och därmed behöver stöd i sitt lärande.

Svenska är i de tidigare årskurserna ett ämne där eleverna har svårare att nå godtagbara kunskaper. Detta ser ut som om man återhämtar högre upp. Anledningen till det goda resultatet, kan vara att man sätter in åtgärder tidigt och att eleverna därmed lyckas bättre. Det kan också vara så att man ser att vissa av eleverna, som inte nått godtagbara kunskaper borde läsa svenska som andraspråk och därmed bedöms utifrån dessa kriterier.

Engelska är ett ämne som eleverna har hög måluppfyllelse i. Moderna språk behöver diskuteras då trenden är att antalet elever, som inte läser språk, ökar vart efter årskurs. Om en elev av någon anledning inte kan läsa ett modernt språk (spanska, tyska, franska) finns möjligheten att välja engelska eller svenska/svenska som andraspråk. Antalet elever som anpassar bort ämnen ökar för varje årskurs.

Anpassad studiegång kan i vissa situationer vara en nödvändig åtgärd för att exempelvis göra det möjligt för en elev att koncentrera sig på ett mindre antal ämnen och få ett godkänt betyg i dessa. Samtidigt som detta kan vara en nödvändig åtgärd, kan det leda till att eleven inte blir behörig till gymnasieskolans nationella program. Det är därför viktigt att rektorn gör en prioritering av vilka ämnen som eleven ska koncentrera sig på. Eftersom behörighetskraven ser olika ut för gymnasieskolans program kan denna negativa konsekvens av en anpassad studiegång mildras om åtgärden utformas med målsättningen att eleven ska nå behörighet till exempel till ett visst gymnasieprogram. Beslutet om anpassad studiegång ska föregås av noggranna överväganden, eftersom det kan innebära att eleven lämnar grundskolan utan fullständig utbildning.

I de kursplaner som började gälla hösten 2022 är kunskapskraven ändrade. De har bytt namn till betygskriterier och kriterier för bedömning av kunskaper och är mindre omfattande och detaljerade än tidigare. Det införs också nya bestämmelser för betygssättning. De innebär att kravgränserna för betygen D-A inte längre är lika skarpa. På så sätt får lärare, som sätter betyg, större möjligheter att göra en sammantagen bedömning och sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper med hjälp av betygskriterierna.

Fritidshem

Undervisningen i fritidshemmet kompletterar förskoleklassen och skolan genom att lärandet i högre grad ska vara situationsstyrt och upplevelsebaserat och utgå från elevernas behov, intressen och initiativ. Betydelsefulla inslag i undervisningen ska vara lek, rörelse och skapande med estetiska uttrycksformer samt utforskande och praktiska arbetssätt för att främja elevernas fantasi, inlevelse och samarbetsförmåga.

Undervisningen i fritidshemmet kompletterar även genom att erbjuda eleverna rekreation och vila för hälsa och välbefinnande.

Anpassad grundskola

Elevers rätt att få sina behov tillfredsställda i skolan sträcker sig långt - vilket med andra ord kan beskrivas som skolans arbete med att skapa tillgängliga och inkluderande miljöer för alla elever. Att utforma lärmiljöer som är tillgängliga och som främjar elevers lärande och utveckling är alla som arbetar i skolans uppdrag. I och med anpassad grundskolas start har hela kollegiet tagit del av föreläsning kring ledning och stimulans samt delaktighet och tillgängliga lärmiljöer. Inom ramen för anpassad grundskolas verksamhet erbjuds olika former av stöd och anpassningar utifrån elevernas behov. Skoldagarna genomförs med stor tydlighet, struktur och återkommande rutiner. Eleverna ges gott om tid att genomföra skoluppgifter. Personalen använder sig av lågaffektivt bemötande och tydliggörande pedagogik.

Personaltätheten är hög och på grund av elevernas behov av stöd vid olika moment, både i undervisningssituationer och vad gäller adaptiva färdigheter. Eleverna ges svar på frågorna: Vad ska jag göra? Var ska jag vara? När ska jag göra det? Med vem? Hur länge/hur mycket? När är det slut? Vad ska jag göra sedan? Under skoldagarna skapar dessa olika faktorer begriplighet, hanterbarhet och lugn för eleverna. Vid undervisning av ämneslärare utanför elevgruppens klassrum följer alltid resurspersoner med gruppen och medverkar på dessa lektioner för att stötta ämneslärarna i den tydliggörande pedagogiken och i lågaffektivt bemötande.

Några nyckeltal

	2020	2021	2022	2023
Meritvärde (17 ämnen)	225	231	224	214
Antal elever i skola*	1 311	1 327	1 322	1297
Antal elever per lärare	12,4	12,0	11,7	i/u
Lärare med lärarlegitimation och behörighet i minst ett ämne, andel	73,7%	71,6%	77,3%	i/u
Antal barn i fritidshem*	542	533	530	515**
Antal elever/årsarbetare i fritidshem	21,3	23,5	21,4	i/u
Andel pedagoger med högskoleutbildning på fritidshem	44,0	42,0	38,0	i/u
Antal elever grundskola*	11	15	16,6	17,3

*Förvaltningens egna uppgifter.

** Inkl. fritids anpassad grundskola.

i/u innebär att uppgift ännu inte finns för året i Kolada.

Ekonomiskt resultat

Nettokostnad, mnkr	2023			2022
	Utfall	Budget	Avvikelse	Utfall
Fritidshem	-20,9	-22,6	1,7	-19,3
Grundskola	-147,3	-143,6	-3,7	-138,3
Anpassad grundskola	-13,1	-15,0	1,9	-11,0
Totalt	-181,3	-181,2	-0,1	-168,6

Verksamheten fritidshem redovisar ett överskott på 1,7 miljoner kronor för helåret. De största delarna av överskotten kommer av föräldraavgifter, anställningsstöd, lägre kostnader för köpt verksamhet samt lägre personalkostnader än budgeterat.

Personalkostnaderna var lägre under semestermånaderna än budgeterat och tillika på hösten på grund av vakanser och föräldraledighet. Även för fritidshem har det varit svårt att anställa behörig personal, vilket givit lägre personalkostnader.

Nettokostnaderna har ökat med 8,2 procent. Det är främst personalkostnader och övriga kostnader som ökat.

Verksamheten grundskola redovisar ett underskott på 3,7 miljoner kronor på helåret.

Underskottet kommer av högre personalkostnader och övriga kostnader än budgeterat.

Underskottet är mindre än årets tidiga prognoser. Förbättringen beror på att lönekostnaderna varit lägre under semestermånaderna än budgeterat och att budget för löneökning gick ut för tolv månader, då man haft ökade kostnader för nio månader.

Överskridandet av övriga kostnader ligger främst centralt och då på licensavgifter, böcker och transporter. När det gäller böcker utgör överskridandet av inköpen kopplade till statsbidraget Inköp vissa läromedel som man annars är återbetalningsskyldig.

Överskridandet av transportkostnader, 0,9 miljoner kronor, beror på ökade kostnader för skolskjuts som kommer av högre indexuppräknings av avtalet än man erhållit i budget

samt två tillkommande extraturer under hösten på grund av fler elever på sträckan från Töllsjö. Dessa turer utgör drygt 0,4 miljoner kronor utav överskridandet.

Nettokostnaderna har ökat med 6,5 procent. Det är främst övriga kostnader (se ovan) och lokalkostnader (bland annat tillkommande halvårskostnad nya matsalen Bollebygdsskolan) som ökat. Det påverkar också att intäkterna minskat. Skolmiljarden försvann till i år och coronastödet för sjuklöner som kommunen fick i inledningen av förra året finns inte i år.

Verksamheten anpassad grundskola redovisar ett överskott på 1,9 miljoner kronor. Överskottet utgörs av personalkostnader, där merparten utgörs av volymbuffert centralt 1,0 miljoner kronor. Verksamheten gör också ett överskott på personalkostnadssidan där man anger att det varit mycket kortsjukskrivningar där man inte haft timanställda då det varit svårt att få tag på. Man har också haft vakanser där det dröjt att få tag i ny personal. Det har dock varit lättare att få tag på timanställda under hösten då man börjat stöd i detta från Bemanningenheten.

Till skillnad från skolskjuts för grundskolan, redovisar skolskjutskostnaderna för anpassad grundskola ett överskott på 0,2 miljoner kronor. Kostnaderna har ökat men en del utav budgettillskottet fördelades till anpassad grundskola.

Nettokostnaderna har ökat med 19,6 procent. Det är främst personalkostnader och övriga kostnader som ökat. Man har behövt köpa in mer möbler och anpassningar till eleverna än tidigare.

Gymnasieskola

Betydelsefullt för eleverna på gymnasiet är att Bollebygds kommun har en bra grundskoleutbildning. Den ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet, kompetent personal, samt ett gott samarbete mellan hem och skola. Ett viktigt stöd för det livslånga lärandet och möjligheten att söka arbete i framtiden är studie- och yrkesvägledning. Det är inte bara studie- och yrkesvägledarens (SYV) roll, utan alla pedagoger i alla årskurser har i sitt uppdrag att vidga förståelsen för utbildning och lärande. I detta arbete ingår bland annat Framtidsdagen då Bollebygdskolan 7–9 bjuder in olika branscher för att presentera och möta elever från årskurs 6–9 under en dag.

Bollebygd kommun köper all verksamhet utom IM från andra kommuner eller fristående verksamheter. Huvuddelen av eleverna väljer att gå på gymnasieskola i Borås eller i Härryda.

Bollebygds kommun har en egen verksamhet och det är en enhet med individuella program, IM. En del inriktningar av IM bedrivs inte i Bollebygd och vid behov köper vi då in från andra kommuner.

Några nyckeltal

	Oktober 2023	April 2023	Oktober 2022	April 2022
Åk 1	122	131	133	123
Åk 2	126	121	125	107
Åk 3	115	98	106	120
IM Bollebygd	13 (varav 2 såld)	8 (varav 1 såld)	8 (varav 1 såld)	11

*Förvaltningens egna uppgifter.

	2020	2021	2022	2023
Antal elever i gymnasieskola	369	364	369	371

*Förvaltningens egna uppgifter. Inkl. anpassad gymnasieskola och IM

		2020	2021	2022	2023
Betygspoäng efter avslutad gymnasieutbildning hemkommun, genomsnitt	Bollebygd	13,9	14,1	14,3	i/u
	Riket	14,4	14,5	14,5	i/u
Gymnasieelever med examen eller studiebevis inom 3 år, hemkommun, andel (%)	Bollebygd	77,3	81,4	77,6	75,9
	Riket	71,5	73,9	75,2	77,0
Gymnasieelever med examen eller studiebevis inom 4 år, hemkommun, andel (%)	Bollebygd	78,5	87,3	86,7	80,8
	Riket	77,9	77,9	79,8	80,4
Gymnasieelever som uppnått grundläggande behörighet till universitet och högskola inom 3 år, hemkommun, andel (%)	Bollebygd	55,5	56,6	56,8	54,3
	Riket	54,3	56,2	56,5	57,5

Typ av utbildning	2020	2021	2022	2023
Yrkesförberedande	17,6%	19,1%	18,9%	i/u
Högskoleförberedande	72,7%	72,3%	72,4%	i/u
Individuella programmet IM	9,7%	8,6%	8,7%	i/u

i/u innebär att uppgift ännu inte finns för året i Kolada.

Ekonomiskt resultat

Nettokostnad, tkr	2023			2022
	Utfall	Budget	Avvikelse	Utfall
Gymnasieskola	-48,7	-52,3	3,6	-46,8

Verksamheten gymnasieskola redovisar ett överskott på 3,6 miljoner kronor. Merparten utav överskottet kommer utav köpta platser. Man skulle enligt befolkningsstatistiken haft tillkommande kostnader på hösten för 24 fler elever som gick ur årkurs 9 på vårterminen än de som gick ut år 3 på gymnasiet. Per oktober visade sig att 27 elever flyttat ut och att 17 av dessa utflyttade skulle börjat gymnasiet till hösten, jämnt fördelat över årskurserna. Detta har gjort att kostnaderna blivit lägre.

Kostnader för köpt anpassad gymnasieskola har också minskat under året på grund av att en elev slutat där kostnaderna var budgeterade för. Eftersom eleven antogs gå kvar vid årsbokslutet 2022 bokades även kostnaden för höstterminen upp, vilket ytterligare bidragit till årets överskott.

Verksamheten IM (individuella programmet) som bedrivs i egen regi, har också gjort ett överskott.

Centralt har man haft lägre kostnader för busskort för gymnasiet och lägre kostnader för skolskjuts för anpassad gymnasieskola än prognos.

Nettokostnaderna har ökat med 4,0 procent.

Vuxenutbildning

All vuxenutbildning köps från andra kommuner eller annan utbildningsanordnare.

Bollebygds kommun beslutar om interkommunal ersättning (IKE), för kursen eller inte.

Utbildningsanordnaren gör urvalet utifrån ansökningarna. Kommunen får inte veta vilka som kommer in på sina sökta utbildningar eller väljer att avstå av olika anledningar och bland annat därför är det svårt att beräkna kostnaderna för vuxenutbildning.

Några nyckeltal

Antal	December 2023	Juni 2023	December 2022	Juni 2022
Elever i SFI-utbildning	20	21	66	35
Elever i grundläggande vuxenutbildning	13	6	17	4
Elever i gymnasial vuxenutbildning	80	41	108	45
Elever i gymn. yrkesutbildning	14	9	4	4
Elever i anpassad vuxenutbildning	1	1	1	1

Förvaltningens egna uppgifter.

Tabellen visar antalet kurser som Bollebygds kommun betalt för under året. Antalet sökande är dock fler, särskilt inom gymnasial utbildning. Siffrorna för gymnasial yrkesutbildning är relativt låga men det beror på att de flesta går den typen av utbildning genom Boråsregionens vuxenutbildning (BR-vux) som vi tillhör och därför inte betalar extra för.

Antalet kurser som sökts under 2023 är 256 stycken. Till det kommer ett antal SFI-sökande, där Bollebygds kommun beviljar flertalet ansökningar.

Kommunen får inte veta vilka som kommer in på sina sökta utbildningar, väljer att avstå av olika anledningar och bland annat därför, är det svårt att beräkna kostnaderna för vuxenutbildning.

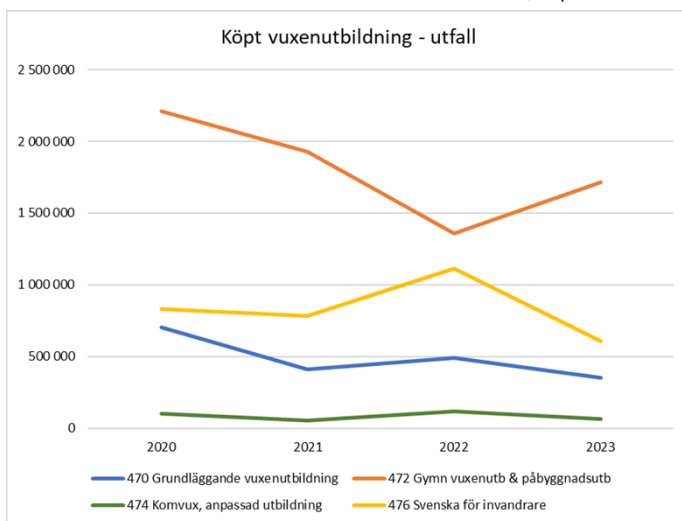
Ekonomiskt resultat

	2023	2022

	Utfall	Budget	Avvikelse	Utfall
Nettokostnad, mnkr	-2,7	-3,8	1,1	-3,1

Verksamheten vuxenutbildning redovisar ett överskott på 1,1 miljoner kronor för helåret. Kostnaderna har inte blivit så höga som prognostiserats under året. Det är svårt att prognostisera utfallet då man säger ja till både enstaka kurser och hela utbildningar samt att det inte är säkert att personen väljer att gå utbildningen man sagt ja till. Som synes nedan är det större variationer i utbetalningar, både mellan de olika vux-indelningarna och totalt mellan åren.

Nettokostnaderna har minskat med 11,2 procent.

År	Antal sökta kurser	Antal betalda kurser	Andel betalda utav sökta
2021	394	98	25%
2022	286	59	21%
2023	256	65	25%

*2021 är ca-utfall då man inte följde upp på samma sätt då.

Framtida utveckling utbildning

Kompetensförsörjning är en av framtidens viktigaste frågor för Bollebygds kommun. För att klara kompetensförsörjningen behöver vi fortsätta att rekrytera, utveckla och behålla medarbetare med rätt kompetens. Det är av största vikt att vara en attraktiv arbetsgivare och värna ett hållbart arbetsliv. På kort sikt är bristen på vikarier ett överhängande dilemma. En hög sjukfrånvaro i framför allt förskolan är problematisk ur många perspektiv och en av förvaltningens utmaningar.

Av skollagen framgår det att alla barn som är bosatta i landet har skolplikt och därmed rätt att få utbildning inom det offentliga skolväsendet för barn och ungdom (3 kap. 1 §). Utbildningen ska vidare ta hänsyn till barn med särskilda behov. Hemkommunen ansvarar för att skolpliktiga barn får den utbildning de har rätt till. Hemkommunen måste se till att utbildning i förskoleklass, grundskola eller anpassad grundskola kommer till stånd för alla som har rätt till sådan utbildning. Här finns ett ständigt arbete att synliggöra de processer som ska fungera men också de resurser som behövs för att möta varje barn och elev utifrån deras behov. Vi behöver fortsätta att fördjupa vårt systematiska kvalitetsarbete och fokusera på rätt saker för att skapa bästa möjliga förutsättningar för våra barn och elever.

På våra mindre skolor i Töllsjö och Örelund är det små grupper som kommer från förskolan medan de större grupperna är på väg till högstadiet, alltså ett vikande elevunderlag, den totala mängden elever minskar därmed. Frågan som måste ställas är, hur liten kan en skola vara?

Kultur och fritid

Bollebygds kommun köper kulturskola från Härryda kommun. Det finns ett avtal tecknat mellan kommunerna. Avtalet reglerar omfattning och uppdrag, tecknades 2015 och gäller tillsvidare.

Idag finns den största delen av kulturskolan på Bollebygds skolan där det har följande kurser: elbas, gitarr, piano samt slagverk från åk 3 och uppåt. Det finns också möjlighet att utöva dansmix för åk 2-4, show/jazz för åk 5-7 och teater för åk 3-6. För barn som går på Töllsjöskolan och Örelundskolan finns det möjlighet att gå kurser i elbas, gitarr och piano på respektive skola. Kulturskolans kurser leds av cirka 1,5 tjänst (vara av cirka 0,2 tjänst riktas mot administration). Barn i Bollebygd har också, i mån av plats, möjlighet att gå andra kurser på kulturskolan i Härryda kommun. Kulturskolan samverkar också med skolan, där de har teater och dans. Skolsamverkan utgör cirka 0,2 tjänst.

Cirka 8 procent av barnen i åldern 6-19 år i Bollebygds kommun går någon kurs på Kulturskolan (jämfört med Borås 7,5 procent och Svenljungas 18,8 procent. Källa: Kolada).

Några nyckeltal

	2020	2021	2022	2023
Aktiva låntagare i kommunala bibliotek antal/1000 inv.	206	185	186	i/u

Barnbokslån i kommunala bibliotek, antal/barn 0-17 år	13,5	13,4	13,6	i/u
Böcker i kommunala bibliotek, antal/inv.	4,8	4,7	4,3	i/u
Deltagartillfällen i idrottsföreningar, antal/inv 13-20 år	13	15	15	i/u

i/u innebär att uppgift ännu inte finns för året i Kolada.

Ekonomiskt resultat

Nettokostnad, mnkr	2023			2022
	Utfall	Budget	Avvikelse	Utfall
Kultur och fritid	-12,0	-11,8	-0,1	-13,5

Fritid och kultur redovisar ett underskott på 0,1 miljoner kronor för helåret. Förändringen från ett tidigare prognostiserat överskott till ett konstaterat underskott ligger i ett minskat överskott på personalkostnader samt ett större underskott på övriga kostnader. Ökande övriga kostnader beror på släpande kostnader kring montering i samband med projektet *Mooving on* man haft 2022 med Vårgårda och Borås och kommer av försenat bygglov. Införandet av Knallebiblioteken med tillkommande kostnader samt för höga inköp har också bidragit till underskottet. Schools out har gjort ett större underskott jämfört med budgeterade medel.

Nettokostnaderna har minskat med 11,3 procent och beror på att det extra investeringsstödet för Hestrafors IF inte finns i år.

Socialnämnden

Äldreomsorg

Den 1 juli 2023 blev undersköterska en skyddad yrkestitel vilket innebär krav på yrkesbevis utfärdat av Socialstyrelsen (3 kap 3 § SoL och 4 kap. 5a § PSL). Personal som redan är anställda som undersköterskor kommer få använda sin titel utan yrkesbevis fram till 30 juni 2033, enligt gällande övergångsregler (Lag om ändring i patientsäkerhetslagen 2010:659). Personal som däremot anställs efter den 30 juni 2023 måste inkomma med yrkesbevis utfärdat av Socialstyrelsen för att få använda titeln undersköterska.

Den 1 juli 2022 trädde bestämmelserna om fast omsorgskontakt i kraft (3 kap. 3 d § SoL). Förutsättningarna för fast omsorgskontakt påverkades när undersköterska blev en skyddad yrkestitel den 1 juli 2023, eftersom endast den som är undersköterska får bli fast omsorgskontakt. Hemtjänsten har därför under innevarande år genomfört ett utvecklingsarbete beträffande implementeringen av fast omsorgskontakt där uppdragsbeskrivning och rutin och fastställts under året.

Äldreomsorgen har under året påbörjat ett projekt för uppsökande verksamhet för målgruppen över 80 år. Syftet var att i förebyggande syfte komma i kontakt med personer som har fyllt 80 år och som ej har insatser. Genom uppsökande åtgärder har målgruppen fått information om träffpunkten samt de biståndsinsatser som kan sökas vid behov. Verksamheten har under senare del av året identifierat ett ökat intresse där fler invånare återfunnits på träffpunkten efter en uppsökande kontakt.

Vidare har förvaltningen under hösten startat ett Förebyggande Team, vilket utgör ett samarbete mellan Bollebygds kommun och Närhälsan Bollebygd. Teamet består av biståndshandläggare, arbetsterapeut och sjuksköterska. Teamet vänder sig till äldre utan insatser och erbjuder hälsofrämjande stöd och behandling för att bibehålla god hälsa och öka möjligheterna att bo kvar hemma. Teamet är till för att tidigt upptäcka en persons behov av stöd i hemmet, erbjuda tidiga insatser och minska risken för akuta sjukhusbesök.

I maj 2023 anordnades en Äldremässa på Bollegården, med totalt 28 utställare och uppskattningsvis 200-250 besökare. Mässan syftade till att visa upp de tjänster, varor och aktiviteter som erbjuds till målgruppen äldre i kommunen. Ett mål med mässan är att den ska bidra till att främja hälsa och förebygga ofrivillig ensamhet bland målgruppen. Årets Äldremässa hade dessutom fokus på den digitala transformationen.

Vidare har kommunen, regionen och studieförbundet vuxenskolan under juni erbjudit kostnadsfri workshop till målgruppen äldre i syfte att öka de digitala kunskaperna. Workshopen fokuserade på att använda digitala tjänster såsom 1177, bank-id, Kivra, Swish och Easypark.

Under hösten har verksamheterna inom äldreomsorgen arbetat med att precisera de olika professionerna som finns inom verksamhetsområdet. Detta för att ta tillvara kunskapen inom yrkesområdena och säkerställa att insatser delegeras till rätt profession. Precisering av professionerna ökar även möjligheten att rekrytera olika yrkesgrupper och motivera medarbetarna att studera.

Möjligheten att erbjuda medarbetarna utbildning är en viktig fråga för att stärka medarbetarna i deras yrkesroll, vilket i förlängningen bidrar till målet om attraktiv arbetsgivare. Förvaltningen tillvaratar möjligheten till att utbilda personal genom att bevaka och söka statsbidrag. Under 2023 har 15 handledare utbildats enligt Vård- och omsorgscollege mål. Under våren färdigutbildades 3 undersköterskor och 1 specialistundersköterska för demens genom statsbidrag. För närvarande utbildar sig 3 medarbetare till undersköterskor och förväntas vara färdiga våren 2024. Förvaltningen har även anordnat workshops kring mer avancerade arbetsmoment i syfte att kompetensutveckla medarbetarna. Vidare har förvaltningen under hösten fattat beslut om att inför nästkommande år införa utbildningsbudget.

Bollegården har öppnats upp efter covid-19 och kan numera anordna anhörigträffar, där anhöriga bjuds in till gemensamt forum för att skapa delaktighet, tillit och sprida information.

Hemtjänsten har påbörjat arbetet med att införa fjärrtillsyn i form av trygghetskameror. Syftet med fjärrtillsyn är att minska störningsmomenten för personer som har behov av tillsyn samt ett effektivare arbetssätt för verksamheten.

Äldreomsorgen har under året fortsatt arbeta för omställningen till God och nära vård, som är ett nytt sätt att samarbeta med hälsa, vård och omsorg. Nära vård kommer innebära att vården ska ges så nära hemmet som möjligt, det vill säga patienter kommer hem tidigare från sjukhusinläggningar och fler sjukvårdande insatser kommer utföras hemma eller på vårdcentral. Nära vård innebär också mer och närmare samverkan med primärvården vilket idag fungerar väl.

Framtida utveckling Äldreomsorg

Äldreomsorgen står inför demografiska utmaningar där antalet äldre växer, men framför allt antalet äldre som är i behov av avancerad vård i hemmet. Detta ställer höga krav på förvaltningen, dels beträffande utökat behov av personal, men även personal med särskild kompetens. Socialförvaltningen behöver således arbeta aktivt för att bibehålla och kompetensutveckla personal. Utifrån prognos ses dock att personalen ändå inte kommer räcka till, då andelen äldre ökar medan andelen medborgare som utbildar sig till att arbeta inom vård- och omsorgsyret minskar. Förvaltningen behöver således även arbeta med andra verktyg, så som välfärdsteknik, för att öka tryggheten för invånarna och skapa en mer effektiv drift. Vidare behöver förvaltningen arbeta mer förebyggande för att bibehålla kommuninvånarnas hälsa och öka deras möjligheter att bo kvar hemma.

Tabell 2.

Prestationer	Utfall 2023	Utfall 2022	Utfall 2021
Procentuell beläggning SÄBO hus B (snitt/år)	99%	93 %	86 %
Procentuell beläggning SÄBO hus A (snitt/år)	103%	97 %	87 %
Procentuell beläggning Hus C, korttid (snitt/år)	97%	94 %	63 %
Antal brukare hemtjänst (snitt/år)	130	122	124
Beslutade timmar hemtjänst (snitt/månad)	5068	5 120	4779

Den procentuella beläggningen på särskilda boendet har ökat under de senaste åren. Utifrån omvärldsbevakning går att konstatera att covid-19 inledningsvis medfört att färre brukare ansökt om särskilt boende. Detta med anledning av smittorisk samt att boenden stängde ner under pandemin. Från år 2022 och fram har trycket på särskilda boenden ökat i takt med att smittorisken minskat. Att det särskilda boendet är fullbelagt ger också konsekvenser för korttidsboendet. I dagsläget upptas majoriteten av korttidsboendets lägenheter av brukare som inväntar ledig plats på särskilt boende, vilket förklarar den stigande beläggningen på korttidsboendet. Beslut om hemtjänst fluktuerar över tid vad gäller antal brukare samt beviljade biståndstimmar. Kommunen har en åldrande befolkning vilket över tid kommer påverka behov av hemtjänst, men även andra insatser.

Ekonomiskt resultat

	2023			2022
	Utfall	Budget	Avvikelse	Utfall
Nettokostnad, mnkr	-112,0	-114,1	2,1	-101,5

Äldreomsorg redovisar ett överskott på 2,1 miljoner kronor. Budgetöverskott härrör vakanser hemtjänst, hemsjukvård och administration och intäkter. Behov har reducerats hos brukarna på hemtjänst under året, alla sjukluckor har inte behövts ersättas. Hemtjänst redovisar fler brukare jämfört med 2022 men med färre insatser. Reducerat omfattande behov.

Nettokostnaden har ökat jämfört med föregående år med 10,3 procent. Ökningen beror främst på personalkostnader, lokalkostnader och övriga kostnader. Procentsatsen för personalomkostnaderna (PO) ökade markant mellan 2022 och 2023 med 4,78 procentenheter. Även lag om 11 timmars dygnsvila, lagkrav i oktober 2023 påverkar personalkostnaderna. Ökade kostnader lokaler härleds främst ökade vatten och elkostnader Bollegården. Inflationstakten på snitt 9 procent under året påverkar delvis ökningen av övriga kostnader.

Intäkter statsbidrag budgeteras hos socialchef och fördelas ut i driftredovisningen när de används. Äldreomsorgen har haft kostnader som täckts med statsbidrag 3,9 miljoner kronor och således fått detta som intäkt.

Demens enhet och somatik med korttid redovisar ett underskott. Ökad vårdtyngd somatik och korttid, med överbeläggningar på korttid. Enheten har haft många extraturer samt brukare med behov av omfattande tillsyn. Även ökade kostnader för 11-timmars dygnsvila som blev lagkrav från 1 oktober-23 har påverkat enheterna på äldreomsorgen.

Funktionsnedsättning

Under året har Funktionsnedsättning haft stort fokus på att förbereda och implementera nya arbetssätt för att möta omställningen till 11 timmars dygnsvila. Enhetscheferna inom området har deltagit i den arbetsgrupp som av förvaltningsledningen fått i uppdrag att arbeta med frågan. Arbetsgruppen har under året arbetat för att skapa förutsättningar för socialförvaltningens verksamheter genom framtagande av stöddokument, tekniska åtgärder i verksamhetssystem som säkerställer efterföljsamhet till lagkrav, framarbetande av nya scheman för personal samt spridning av information och kunskap. Arbetet har medfört en trygg och säker övergång för socialförvaltningens medarbetare. Inom funktionsnedsättningsområdet fortgår arbetet kring de verksamheter som berörs av Bilaga J, vilket avser jourarbete. Arbetet kommer vara färdigt innan den 1 februari 2024, då reglerna börjar gälla.

Likt äldreomsorgens har funktionsnedsättning svårigheter att tillsätta tjänster i den grad som krävs för att möta brukarnas behov. Undersköterskor och personliga assistenter utgör några av de professioner som är svårrekryterade. För att ta vara på förvaltningens resurser på ett effektivt sätt och öka medarbetarnas förutsättningar att bredda sin kompetens har enhetscheferna inom äldreomsorgen samt funktionsnedsättning utbildats i bemanningsakademi samt bemanningsekonomi, vilket kommer fortgå under 2024.

Under 2022 genomfördes en extern genomlysning av funktionsnedsättningsområdet. Utifrån genomlysningen upprättades en handlingsplan som verksamheten arbetat vidare med under 2023. Huvudsakligen har verksamheten arbetat med att utveckla enheterna för att möta dagens behov beträffande lagstiftning, förändrat levnadsmönster och personal. Verksamheten har även fortsatt se över organisationens uppbyggnad för att skapa en brukarorienterad organisation som är präglad av kvalitet och engagemang. Arbetet kommer fortgå under 2024.

Verksamhetsområdet har under innevarande år samarbetat med konsultbolag samt samhällsbyggnadsförvaltningen i uppstartsprocessen inför att bygga en ny gruppbostad för vuxna enligt LSS. Arbetet har gått enligt plan och gruppboستaden planeras vara redo för inflyttning år 2025.

Socialförvaltningen har av kommunstyrelsen fått uppdrag att starta återbruksverksamhet i Bollebygd, vilket kommer startas i januari 2024. Verksamheten kommer bedrivas av daglig verksamhet där även arbetsmarknadsenheten kommer kopplas på i senare skede. Förvaltningen ser inom ramen för återbruksverksamheten över möjligheten att införa en intern annonsmarknad för återbruk av kontorsmöbler. Vidare ses strukturen för en arbetshub över beträffande inköp och transporter, som i så fall också skulle bedrivas genom daglig verksamhet samt arbetsmarknadsenheten. Genom att samordna transporter samt skapa en cirkularitet av kommunens inventarier kan miljöpåverkan minska.

Framtida utveckling

Funktionsnedsättningsområdet står inför en eventuell omställning i det fall att förslaget om statligt huvudmannaskap för personlig assistans antas. Förslaget innebär att Försäkringskassan övertar hela ansvaret för beslut om och finansiering av insatsen personlig assistans från och med år 2026. Förslaget innebär även att kommunerna inte längre ska vara skyldiga att bekosta sjuklönekostnader eller medfinansiera de första 20 assistanstimmarna per vecka.

Likt äldreomsorgen står funktionsnedsättning inför demografiska utmaningar där antalet invånare växer, men framför allt antalet invånare som är i behov av avancerad vård i hemmet. Detta ställer höga krav på förvaltningen, dels beträffande utökat behov av personal, men även personal med särskild kompetens. Socialförvaltningen behöver således arbeta aktivt för att bibehålla och kompetensutveckla personal. Utifrån prognos ses dock att personalen ändå inte kommer räcka till, då andelen medborgare som utbildar sig till att arbeta inom vård- och omsorgsyrket minskar. Förvaltningen behöver således även arbeta med andra verktyg, så som välfärdsteknik, för att öka tryggheten för invånarna och skapa en mer effektiv drift. Vidare behöver förvaltningen arbeta mer förebyggande för att bibehålla kommuninvånarnas hälsa och öka deras möjligheter att bo kvar hemma.

Tabell 3.

Insatser enligt LSS	Utfall 2023	Utfall 2022	Utfall 2021
Boende vuxna och barn/unga	24*	22*	21
Daglig verksamhet	34**	34**	32

*varav 4 köpta externa

**varav 4 köpta externa

Gällande bostad med särskild service enligt LSS har behovet av platser ökat gradvis under de senaste åren. I dagsläget är den befintliga gruppboendestaden fullbelagd. Samtidigt förekommer fyra ytterligare beslut som verkställs genom externt köpta platser. Det innebär att förvaltningen saknar fyra boendeplatser. Förvaltningen arbetar med byggnation av ny gruppboendestaden som kommer rymma sex lägenheter.

Ekonomiskt resultat

	2023			2022
	Utfall	Budget	Avvikelse	Utfall
Nettokostnad, mnkr	-44,2	-45,1	0,9	-41,0

Verksamheten redovisar 2023 ett överskott på 0,9 miljoner kronor.

Budgetöverskott härrör olika faktorer. Mindre utbetalt ersättning till Försäkringskassan på grund av reducerad antal 20 timmars ansvar under året. Reducerade kostnader personlig assistans köpta placeringar och personalkostnader på grund av ändringar i beslut och avslutade insatser.

Reducerade kostnader ledsagarservice och kontaktperson. Flytt till andra kommuner som haft kontaktperson och svårigheter att rekrytera påverkar kostnaden.

Nettokostnaden har ökat jämfört med föregående år med 7,8 procent. Ökningen beror främst på reducerade intäkter från Försäkringskassan, lägre assistansersättning till följd av färre andel brukare. Även ökade kostnader köpta placeringar korttidsvistelse och boende enligt LSS.

I dagsläget betalar kommunen 20-timmarsansvar för 17 brukare på personlig assistans. Av de 17 brukarna är två brukare i kommunens regi. Kommunen har egen personal och kommunen får ersättning från Försäkringskassan när assistanstimmarna överstiger 20 timmar per vecka. 15 brukare har privat utförare. Privat utförare får ersättning från Försäkringskassan för utförd assistans över 20 timmar per vecka. Dock betalar kommunen eventuella sjuklöner. Kommunen har betalat 0,4 miljoner kronor i sjuklöner i år.

Brukare kan även beviljas personlig assistans enligt LSS från kommunen. I dessa fall betalar kommunen för samtliga beviljade assistanstimmar, det vill säga inte endast för de första 20 timmarna. I dagsläget har kommunen två brukare med kommunalt beslutad personlig assistans, varav båda har privata utförare, vilket innebär att kommunen betalar extern utförare i sin helhet.

Individ- och familjeomsorg

Under hösten invigdes Familjecentralen i Bollebygd. I den nya Familjecentralen samordnar Bollebygds kommun, Närhälsan och Västra Götalandsregionen sina resurser där personal finns representerade från socialtjänst, skola, barnavårdscentralen och mödrahälsovården. Familjecentralen är en mötesplats för blivande föräldrar samt barn och deras föräldrar. Familjecentralens syfte är att i samverkan minska fysisk, psykisk och social ohälsa bland barn, ojämlikheten i hälsa bland barn samt risken att barn hamnar mellan samhällets trygghetssystem som gör att barnet inte får rätt stöd i rätt tid.

Under 2022 påbörjades projektet Bostad Först inom socialnämnden i syfte att implementera och skapa en modell för att minska bostadslöshet och social stigmatisering. Detta projekt har fortsatt under 2023 med stöd av statsbidrag. Medel har

även sökts för 2024. Projektet planeras fortgå även under 2025 då medel förväntas utlysas.

Inom individ- och familjeomsorgen har kontakt etablerats med diverse universitet och högskolor för mottagande av studenter som ska utföra sina verksamhetsförlagda utbildningar (VFU). Detta har resulterat i att den första socionomstudenten mottogs hösten 2023 från Malmö universitet. Från Göteborgs universitet förväntas de första studenterna mottas våren 2024.

Individ- och familjeomsorgen har under året anställt två förebyggare som riktar sig till barn och ungdomar. Förebyggarna har utfört en kartläggning av ungdomarnas behov och möjligheter till aktiviteter i och utanför tätorten, och tagit fram förslag på nya och meningsfulla aktiviteter för ungdomarna. Förebyggarna har anordnat After school-aktiviteter i Krafthuset på onsdagar mellan klockan 15-17 där cirka 40-50 elever har deltagit varav en del stannar på ungdomsgården efteråt. Vidare har föreläsningar och särskilda aktiviteter anordnats vilket samlat en del ungdomar. Krafthuset har även haft öppet en dag för personer med funktionsnedsättning, vilket kommer fortgå nästa år. I planeringen ligger också att anordna frukostmöten som är riktade till de individer som har problematisk skolnärvaro. Syftet blir att starta morgonen och sedan lotsa eleverna till skolan.

Under hösten har förvaltningen påbörjat projektet Äldreomsorgsprocessen där både biståndshandläggarna inom individ- och familjeomsorgen samt utförarna inom äldreomsorgen ingår. Projektet drivs av utvecklingsenheten. Syftet med Äldreomsorgsprocessen är att identifiera förtjänster och förbättringsområden inom äldreomsorgen i Bollebygds kommun. Det förväntade resultatet är att skapa en sammanhängande äldreomsorgsprocess som säkerställer rättssäkerhet samt god vård och omsorg för brukarna.

Framtida utveckling

Individ- och familjeomsorgen arbetar för att ställa om mot mer förebyggande åtgärder, vilket kommer fortgå framöver. Det förebyggande arbetet ligger i linje med kommande lagstiftning som sätter högre krav på kommunerna beträffande tidigare åtgärder.

För individ- och familjeomsorgens verksamheter förväntas förändringar ske till följd av statligt fattade beslut. Bland annat ses förändringar inom migrationsområdet där en minskad integration förutses, inom personlig assistans där ett förstatligt

huvudmannaskap föreslås samt inom missbruksvården där ansvaret föreslås förflyttas till regionen. Det är i dagsläget svårt att förutse hur och i vilken omfattning förändringarna kommer påverka kommunen. Förvaltningen omvärldsbevakar emellertid frågorna i syfte att kunna möta och vid behov ställa om.

Tabell 4.

Insatser	Utfall 2023	Utfall 2022	Utfall 2021
Ekonomiskt bistånd, antal hushåll, snitt	34	52	58
Placeringar vuxna institution, antal dygn**	350	64	16
Placeringar barn och unga (HVB), antal dygn	490	89	104
Aktualiseringar	567	553	435
Anmälningar barn och unga	500	509	418
Öppnade utredningar barn och unga	115	177	195

** Avser enbart missbruk, ej LSS och SoL

Antal hushåll med ekonomiskt bistånd har minskat, vilket beror på ett reducerat inflöde. Förvaltningen har räknat med en ökning till följd av inflation och rådande omvärldsläge, men detta har uteblivit. Socialförvaltningen ser ett fortsatt minskat inflöde, dock med viss utplaning under senare delen av året. Antal placeringsdygn inom såväl Barn och unga som Vuxna har ökat markant sedan tidigare år. Då volymerna för placeringar är små medför det en stor påverkan redan vid en kortare placering. Under året har individ- och familjeomsorgen haft flera placeringar vilket tydliggörs i ovan siffror. Aktualiseringar har ökat något, vilket är utanför förvaltningens påverkan då verksamheten expedierar det som kommer förvaltningen till känna. Socialförvaltningen har arbetat aktivt med att stärka kunskap och kompetens i den egna organisationen vilket kan ses i en minskning av öppnade utredningar inom Barn och unga.

Ekonomiskt resultat

	2023			2022
	Utfall	Budget	Avvikelse	Utfall
Nettokostnad, mnkr	-46,4	-47,4	1,0	-38,1

Verksamheten redovisar 2023 ett överskott på 1,0 miljoner kronor.

Budgetöverskott härleds reducerade kostnader inom försörjningsstöd, personalkostnader på grund av vakanta tjänster inom alla individ- och familjeomsorgs verksamheter 2023 och lokalkostnader. Orsak till vakanser, medarbetare som i grunden har 100 procent tjänstgöringsgrad, men som valt lägre sysselsättningsgrad, föräldralediga och sjukskrivningar. Vid vissa fall har man valt att inte tillsätta och i andra fall har det varit svårigheter med rekrytering. Hushåll som uppbär försörjningsstöd i snitt/månad är 34 hushåll 2023, jämfört med 52 hushåll 2022.

Nettokostnaden har ökat jämfört med föregående år med 21,8 procent. Ökningen beror främst på reducerade intäkter, färre placeringskostnader som verksamheten kan

återsöka 2023 än 2022. Även ökade kostnader köpta placeringar vuxna (missbruksvård och socialpsykiatriskt boende) och för barn och unga på institution samt i familjehem påverkar nettokostnadsökningen.

Samhällsbyggnad

Samhällsbyggnadsförvaltningen har arbetat med flera projekt under året. Arbetet har pågått med att ta ställning till ändrade planeringsförutsättningar genom en planeringsstrategi, detta för att översiktsplanen ska kunna fungera som ett verktyg för politiken.

Detta arbete sker rullande och ny strategi ska antas för varje ny mandatperiod. Kommunfullmäktige ska anta en planeringsstrategi senast 24 månader efter ordinarie val. När översiktsplanen regelbundet blir föremål för politisk helhetsbedömning blir det också klarlagt om planen fortfarande ger uttryck för de övergripande politiska målen i kommunen. Kommuninvånare, näringsliv och intresseorganisationer med flera behöver kunna lita på att översiktsplanen uttrycker den aktuella politiska inställningen till bebyggelseutvecklingen i olika delar av kommunen eller om översiktsplanens ställningstaganden kan komma att ändras.

Nämnden har arbetat fram en skogsbruksplan och under året påbörjades även en skogspolicy. Skogspolicyn kompletterar skogsbruksplanen genom att klargöra övergripande mål och principer för kommunens skogsförvaltning. Policyn ska därmed fungera som beslutsunderlag och stöd för att informera kommunens invånare samt övriga berörda aktörer om kommunens skogsförvaltning.

Invånarna önskar fler cykelvägar, och nämnden har arbetat för gång- och cykelväg mot avfarten vid Ballasjön. Mer om detta finns under avsnittet om särskilt viktiga händelser.

Förvaltningen har sökt bidrag (stadsmiljöavtal) för gång- och cykelåtgärder som stärker attraktiviteten att använda cykeln. Genom det bidraget anlades en gång- och cykelbana vid Bollebygds skolan. Ett projekt är "På egna ben", är knutet till bidraget som en del av en motprestation som Bollebygds kommun har förbundit sig till genom stadsmiljöavtalet. "På egna ben" är en utmaning för elever i årskurs 4–6 som handlar om att ta sig till skolan genom att cykla, gå eller åka kollektivt och därmed undvika de ofta korta bilresorna. Projektet har genomförts.

Det pågår översyn av parkeringsnormen. En utredning har även genomförts med hjälp av konsult kring hur parkeringar nyttjas i centrala Bollebygd i och med översynen av parkeringsnormen.

Ett tjänsteköpsavtal avseende GIS har sagts upp på grund av ändrade förutsättningar för Marks kommun. I stället har ett samverkansavtal med Mark och Svenljunga kommuner tecknats och till innehåll finns det idag en större bredd då det omfattar samhällsstrategiska tjänster.

Regeringen har satt upp mål för bredbandsanslutningar i Sverige. År 2020 var målet att minst 95 procent av alla hushåll och företag skulle ha tillgång till anslutningar på minst 100 Mbit/s. Målen för 2023 och 2025 är att alla i Sverige ska ha tillgång till stabil mobiltjänst av god kvalitet respektive snabbt bredband.

Bredbandskartläggningen genomförs under oktober varje år och publiceras sedan i mars året efter på Post- och telestyrelsens hemsida. Siffran är idag 83 procent men ökar till 93 procent om även "absolut närhet till bredband" tas med i filtreringen.

Besiktning av stammen mellan Olsfors och Gesebol har skett, inför utbetalning av statliga medel respektive kommunal medfinansiering.

För att säkerställa att samhällsviktig verksamhet kan upprätthållas vid elbortfall, har kontinuitetsplaneringen fortsatt i olika arbetsgrupper, både inom förvaltningen och kommunövergripande. Samhällsbyggnadsförvaltningen har flera verksamheter med ansvar för att upprätthålla samhällsviktig verksamhet.

En återrapportering har skett till kommunstyrelsen i uppdraget om laddstolpar för kommunens egna poolbilar. Klimatklivsmedel från Naturvårdsverket har sökts, för eventuellt beslut om medfinansiering. Ett lagkrav gör också att det retroaktivt kommer krävas laddstolpar på större (fler än tio platser) parkeringsplatser där kommunen har uppvärmda lokaler som inte är bostadshus. Arbetet fortsätter som uppdrag för 2024.

Samhällsbyggnadsförvaltningen har genomfört en kartläggning enligt uppdrag från utbildningsförvaltningen för att förebygga och minska risken för dödligt våld. Arbeta pågår på utbildningsförvaltningen för att konkretisera behov som finns för att klara utrymning, inrymning och inläsning.

LONA-bidrag (lokal naturvårdssatsning) är sökt för att få medfinansiering för inventering inom de gröna ytorna i Bollebygds centralort. Planen är framtagen och kommer att lyftas för beslut under 2024. Den har tagits fram med brett stöd från många aktörer med bland annat workshops och interaktiv karta via hemsidan.

Bygg- och miljöenheten arbetar utifrån beslutet om ny taxa med efterhandsdebitering. Förändringar i lagstiftningen innebär kommuner senast 2024 ska ta betalt efter utförd livsmedelskontroll, i stället för att ta betalt i förväg. Idag sker debitering inom miljöbalkens område efter genomförd tillsyn.

För Sveriges blåljusaktörer är kartan ett viktigt arbetsredskap. Blåljuskollen är en checklista med syfte att kvalitetssäkra kommunens geodataprocess så att kommunen skapar och uppdaterar de geodata som blåljusaktörer behöver för att hitta rätt. En kommun som gått igenom och klarat Blåljuskollen kan titulera sig "Blåljusgodkänd

kommun". Detta visar att kommunen har fungerande processer och leveranser för de data och den information som finns hos Lantmäteriet och Trafikverket. Förvaltningen deltar i Lantmäteriets "Blåljuskollen". En mindre arbetsgrupp inom förvaltningen har arbetat med projektet under året. Det kvarstår dock lite arbete.

Samhällsbyggnadsnämndens namnberedning har också varit delaktiga och hjälpt förvaltningen i arbetet. Utöver listorna från tidigare nämnda myndigheter har förvaltningen själva gjort kontroller i systemen och ser ett stort behov av att inventera och göra nya leveranser av data, framför allt inom trafikområdet. Förvaltningen har också sett över att rutiner finns nedskrivna enligt checklistan för blåljuskollen och tagit fram nya rutiner i de fall det saknats.

Blåljuskollen drivs som ett projekt på max sex månader, förvaltningens bedömning i nuläget är att det kan bli svårt att nå tidsgränsen och bli klara inom denna tidsram, men att projektet varit till väldigt stor nytta och inneburit en klar förbättring av dataleveranserna och höjt kunskapsnivån inom förvaltningen. Projektet sammanställdes och skickades in till Lantmäteriet för granskning under september 2023, några punkter kvarstår att hantera.

Samhällsbyggnadsnämnden har ansvar för flera mål i avfallsplanen. Bland annat har samhällsbyggnadsförvaltningen arbetat med att följa samt minska matsvinnet i kommunens verksamheter. Målet är att matsvinnet ska minska till 35g/ portion i kommunens verksamheter.

Verksamheten har arbetat med rutiner för att undvika matsvinn genom förebyggande åtgärder. Mätning av matsvinnet sker med ett uppsatt mål på max 45 g/portion i förskola/skola i genomsnitt (lunch eller middag). I siffran ingår alla tre typer av svinn: kökssvinn, serveringssvinn och tallrikssvinn. Matsvinn mäts dagligen. En utökning av mätningen sker för fler objekt under året, med målet att minska matsvinnet.

För klimatmålen (Klimat 2030) 2024–2026 siktar förvaltningen på att nå max 35 g för förskola/skola och 100 g för äldreomsorgen. På längre sikt 2030 är målet 35 g/portion.

Matsvinnet var lågt i den nya högstadierrestaurangen inledningsvis, men har sedan ökat efterhand.

Totalt 43 g/matgäst för förskolor och skolor, samma nivå som tidigare år. Skolor: 38 g/matgäst.

Tallrikssvinnet ligger i snitt på 22 g/matgäst, alltså den största andelen.

Inom äldreomsorgen ligger siffrorna högre. På vissa avdelningar (totalt ca 60 matgäster) har matsvinnet mätts och hamnade på ca 120 g/portion. Där är serveringssvinnet den absolut största andelen (96 g).

Framtida utveckling

Nämnden har upplösts genom beslut i kommunfullmäktige och ny organisation trädde i kraft 1 jan 2024. Detta innebär att förvaltningens enheter delas upp och nya förvaltningar och nämnder bildas.

Renhållningsverksamheten

Arbetet fortsätter med införande och driftsättning av Grönt kort vid kommunens återvinningscentral. Det beräknas vara klart tidig vår 2024. Grönt kort innebär att det möjliggörs att besöka återvinningscentralen utanför bemannade öppettider, detta för att öka tillgängligheten. Det krävs att besökaren genomgår en kort utbildning.

Kommunen tar över ansvaret från FTI för förpackningsinsamlingen från 2024 och i förlängningen ska kommunen erbjuda fastighetsnära insamling av förpackningar, ett krav som börjar att gälla från 2027. Samhällsbyggnadsnämnden har givit förvaltningen i uppdrag att införa nytt insamlingssystem så att den nya förordningen om producentansvar uppfylls för förpackningar. För att få så bra förutsättningar som möjligt har samverkan skett inom sjuhäradskommunerna för att utreda lämplig lösning.

Arbetet med att ta fram en ny avfallstaxa har senarelagts något för att bättre takta in i mot kommande förändringar.

Ekonomiskt resultat

	2023			2022
	Utfall	Budget	Avvikelse	Utfall
Intäkter	14,4	14,2	0,1	13,3
Kostnader	-13,6	-14,3	0,6	-13,4
Nettokostnad	0,7	-0,1	0,8	-0,1
Reglering med fond	-	-	-	-
Resultat efter ev. reglering	0,7	-	0,8	-0,1

Återställning av tidigare underskott

	2023	2022	2021	2020	2020–2023
Utfall	0,7	-0,1	-1,1	-0,4	-0,8

Årets resultat är ett överskott på 0,7 miljoner kronor mot budget. Framst beror överskottet på lägre kostnad för personal och köpt verksamhet. Resultatet har inte bokats upp som en skuld till avgiftskollektivet då det finns ett ackumulerat underskott i taxeverksamheten de senaste tre åren.

VA-verksamheten

Årets verksamhet

VA-ledning Olsfors-Bollebygd har under året prioriterats, förprojektering av ledningssträckningen pågår.

VA-verksamheten har fokuserat på arbetet med utläckage från dricksvattennätet och inläckage i spillvattennätet. Läcksökningsarbetet har resulterat i olika åtgärder som minskat utläckaget och inläckaget under året.

Varje kommun ska ha en aktuell vattentjänstplan antagen av kommunfullmäktige innan 1 januari 2024 enligt nya lagkrav i lagen om allmänna vattentjänster (LAV). Bedömningen av behovet att ordna vattentjänster, det vill säga vattenförsörjning och avlopp, görs mer flexibel. En enskild anläggning ska kunna ersätta behovet av en allmän VA-anläggning, förutsatt att man inte kompromissar med skyddet för människors hälsa och miljön.

Lagförändringen innebär också att kommuner blir skyldiga att ta fram vattentjänstplaner, utreda hur den allmänna VA-anläggningen påverkas av skyfall, samt definiera vilka åtgärder som krävs för att hantera detta.

Planen var inte antagen i kommunfullmäktige före 1 januari 2024 men beräknas kunna vara antagen under första halvåret 2024. Samråd har skett och avslutades december 2023.

VA-redovisning

Verksamhetens resultat för 2023 är 1,4 miljoner kronor innan omföring av resultatet. Den av kommunfullmäktige beslutade VA-fonden från 2019 har upplösts då investeringen som fonderades inte realiserats under den beslutade tidsramen för fonden. Fonden har därför återförts i sin helhet till taxekollektivet i form av en intäkt. Årets resultat har blivit belastat med betydande projekteringskostnader för pågående nyanläggningar som blivit avbrutna. Det innebär att både väsentliga intäkter och kostnader av engångskaraktär präglat det ekonomiska utfallet under 2023.

VA-verksamhetens överskott om 1,4 miljoner kronor har tagits upp som en skuld till VA-kollektivet och förväntas förbrukas under kommande år. Strukturellt sett är VA-verksamheten inte i balans. Utan VA-fondens upplösning hade resultatet varit negativt. Nuvarande taxenivå kommer kräva skattefinansiering utöver planerat taxeuttag om nuvarande kostnadsnivå bibehålls.

Resultaträkning			
Belopp i miljoner kronor (mnkr)	Not	2022	2023
Verksamhetens intäkter	1	21,2	29,5
Verksamhetens kostnader	2	-19,2	-23,8
Avskrivningar	3	-3,2	-3,3
Verksamhetens nettokostnader		-1,3	2,4
Finansiella kostnader		-0,7	-1,0
Verksamhetens resultat		-1,9	-1,0
Skattefinansiering enligt budget		0,0	0,1
Omföring skuld		1,9	-1,4
Årets resultat		0,0	0,1

Balansräkning			
Belopp i miljoner kronor (mnkr)	Not	2022	2023
Immateriella anläggningstillgångar	4	0,3	0,2
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	5	61,5	84,5
Maskiner och inventarier	6	1,1	1,9
Pågående investeringar	5	17,9	0,0
Summa anläggningstillgångar		80,5	86,6
Kundfordringar		3,5	1,9
Förråd	7	0,8	0,8
Summa omsättningstillgångar		4,3	2,7
SUMMA TILLGÅNGAR		84,8	89,3
Eget kapital		0,0	0,0
Summa eget kapital		0,0	0,0
Långfristiga skulder	8	71,5	85,8
Kortfristiga skulder	9	13,2	3,5
Summa skulder		84,8	89,3
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		84,8	89,3

Noter VA-redovisning

Redovisningsprinciper för VA

VA-verksamheten följer samma principer som kommunen i övrigt när det gäller avskrivningstider, periodiseringar, med mera.

1 - Verksamhetens intäkter	2022	2023
Anslutningsavgifter	0,9	0,6
Taxor och avgifter	20,2	20,0
Upplösn. medel för VA-invest.	0,0	8,3
Övriga bidrag	0,0	0,6
Summa verksamhetens intäkter	21,2	29,5

2 - Verksamhetens kostnader	2022	2023
Personalkostnader exklusive pensionskostnader	-6,1	-7,5
Köp av verksamhet	0,0	0,0
Lokal- och markhyror	-0,3	-0,4
Inköp av material och varor	-0,1	-0,1
Inköp av tjänster	-1,8	-1,5
Övriga verksamhetskostnader	-10,9	-14,4
Summa verksamhetens kostnader	-19,2	-23,8

<u>3 - Avskrivningar</u>	<u>2022</u>	<u>2023</u>
Avskrivning immateriella tillgångar	-0,1	-0,1
Avskrivning byggnader och anläggningar	-2,8	-2,8
Avskrivning maskiner och inventarier	-0,4	-0,3
Avskrivning leasing	0,0	-0,1
Summa av- och nedskrivningar	-3,2	-3,3

<u>4 - Immateriella anläggningstillgångar</u>	<u>2022</u>	<u>2023</u>
Immateriella anläggningstillgångar		
Ingående anskaffningsvärde	0,4	0,5
Inköp	0,0	0,0
Försäljningar	0,0	0,0
Utrangeringar	0,0	0,0
Överföringar	0,0	0,0
Utgående anskaffningsvärde	0,4	0,0
Ingående ack. avskrivningar	0,0	0,0
Försäljningar	0,0	0,0
Utrangeringar	0,0	0,0
Överföringar	0,0	0,0
Årets avskrivningar	0,0	0,0
Utgående ack. avskrivningar	-0,1	-0,2
Utgående redovisat värde	0,3	0,2
Genomsnittlig nyttjandeperiod	4,7	4,6

<u>5 - Mark, byggnader och tekniska anläggningar</u>	<u>2022</u>	<u>2023</u>
Ingående anskaffningsvärde	107,9	109,9
Inköp och pågående	1,9	26,7
Försäljningar	0,0	0,0
Utrangeringar	0,0	-1,6
Överföringar	0,0	0,0
Utgående anskaffningsvärde	109,9	135,0
Ingående ack. avskrivningar	-45,6	-48,4
Försäljningar	0,0	0,0
Utrangeringar	0,0	0,7
Överföringar	0,0	0,0
Årets avskrivningar	-2,8	-2,8
Utgående ack. avskrivningar	-48,4	-50,5
Utgående redovisat värde	61,5	84,5
Genomsnittlig nyttjandeperiod	39,6	41,1

<u>6 - Maskiner och inventarier</u>	<u>2022</u>	<u>2023</u>
Ingående anskaffningsvärde	8,7	8,7
Inköp	0,0	1,1
Försäljningar	0,0	0,0
Utrangeringar	0,0	-2,9
Överföringar	0,0	0,0
Utgående anskaffningsvärde	8,7	6,8
Ingående ack. avskrivningar	-7,2	-7,6
Försäljningar	0,0	0,0
Utrangeringar	0,0	2,9
Överföringar	0,0	0,0
Årets avskrivningar	-0,4	-0,3
Utgående ack. avskrivningar	-7,6	-5,0
Utgående redovisat värde	1,1	1,9
Genomsnittlig nyttjandeperiod	9,4	8,8

<u>7 - Förråd och exploateringar</u>	<u>2022</u>	<u>2023</u>
VA-verksamhetens förråd	0,8	0,8
Summa förråd, lager och exploateringsfastigheter	0,8	0,8
VA-verksamhetens förråd redovisas till bestämd mängd och fast värde. Varje år görs en inventering av förrådet för att säkerställa att verkliga värdet stämmer överens med upptagna värdet.		

<u>8 - Långfristiga skulder</u>	<u>2022</u>	<u>2023</u>
Skuld till kommunen	54,3	63,1
Förutbetalda intäkter anläggnings-/anslutningsavgifter	17,2	22,6
Summa långfristiga skulder	71,5	85,8

<u>9 - Kortfristiga skulder</u>	<u>2022</u>	<u>2023</u>
Leverantörsskulder	2,4	2,1
Upplupna kostnader	0,6	0,0
Skuld till VA-kollektivet	8,3	1,4
Summa kortfristiga skulder	11,4	3,5

Stiftelsen Bollebygds hyresbostäder (Bollebo)

Uppdrag och antal lägenheter

Stiftelsen äger och förvaltar 414 lägenheter i kommunen samt 13 lokaler. Fastigheterna finns främst i Bollebygds tätort men också i Olsfors och i Töllsjö. Det ekonomiska läget gör att det är svårt att bygga nytt och få en rimlig hyresnivå. Under året har det därför inte påbörjats någon nybyggnation.

Lägenhetsfördelning			
	Bostäder	Särskilt boende	Totalt
1 r.o.k.	29	81	110
2 r.o.k.	193	2	195
3 r.o.k.	142		142
4 r.o.k.	49		49
5 r.o.k.	1		1
Summa	414	83	497

Efterfrågan på boende är fortsatt stort men hyresbortfallen har ökat 2023 till 234 tusen kronor från låga nivåer tidigare år. 2022 var det 67 tusen kronor och för 2021 var det 60 tusen kronor.

Ekonomisk utveckling

Några nyckeltal	2019	2020	2021	2022	2023
Nettoomsättning, mnkr	39	40,7	43,8	45,0	47,3
Res. efter fin. poster, mnkr	0	3,9	2,4	5,3	4,0
Balansomslutning, mnkr	276,6	314,5	310,9	318,3	293,5
Justerat eget kapital, mnkr	48,6	51,8	53,8	58,2	61,4
Soliditet	17,60%	16,50%	17,30%	18,30%	20,99%
Medeltal anställda	9	9	9	9	9

Resultaträkning	2022	2023
Hysesintäkter	45,0	47,3
Övriga intäkter	0,5	1,5
Summa intäkter	45,2	48,8
Direkta fastighetskostnader	-21,9	-25,0
Övriga externa kostnader	-2,0	-2,2
Personalkostnader	-5,7	-5,6
Avskrivningar	-8,9	-9,0
Summa rörelsekostnader	-38,5	-41,9
Rörelseresultat	6,9	6,9
Finansiella poster	-1,6	-3,0
Resultat efter finansiella poster	5,3	4,0
Bokslutsdispositioner	-0,6	0,3
Resultat efter bokslutsdispositioner	4,7	4,3
Skatt på årets resultat	-0,9	-0,8
Årets resultat	3,9	3,5

Belopp är i miljoner kronor.

där kravet på vissa belopp för dispositionsfond och reservfond har tagits bort. Det som anges i stadgarna är att grundfonden som lägst ska vara 1 000 tusen kronor. Detta kommer innebära förändring i disposition av eget kapital under 2024.

Stiftelsens resultat för 2023 var ett resultat på 3,5 miljoner kronor.

Nybyggnationen som skulle ha påbörjats under året har flyttats fram. De stigande räntorna innebär en stor finansiell ansträngning under kommande år vilket kan resultera i att underhållstaken kan komma att behövas dras ned. Genomsnittsräntan ökade till 1,39 procent 2023 motsvarande genomsnitt var 0,54 procent 2022.

Nya stadgar har antagits under året

Revisionsberättelse